

Q

Sorszám: V

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023. elfogadása
Előterjesztő: Dr. Burján Katalin képviselő, HEP Fórum vezetője
Készítette: Mertz Judit referens
Véleményező Bizottság: Ügyrendi, Jogi, Közbiztonsági és Esélyegyenlőségi Bizottság
Pénzügyi, Gazdasági Bizottság
Humánügyi Bizottság
Tervezett döntés: határozat
Döntés: Egyszerű többségi, nyílt szavazással

ELŐTERJESZTÉS
Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete
2018. április 23-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

Mezőberény Város Képviselő-testülete az áprilisi ülésére tűzte napirendre a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023. elfogadását.

A 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet alapján, amely a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének részletes szabályairól szól, készítette el Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete által létrehozott HEP Fóruma a Helyi Esélyegyenlőségi Programot. Az elfogadás előtt a dokumentum tervezete véleményezés céljából a www.mezobereny.hu oldalra feltöltésre került és a megvalósítható visszajelzések beépítésre kerültek. Az együttműködő szervezetek szakmai, társadalmi vitája is megvalósult és a dokumentum kijelölt részében aláírásra került.

Az előterjesztés, a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023. a helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el és legalább kétevente köteles felülvizsgálni. Elkészítésének szempontjai közé tartoznak az esélyegyenlőségi területek és a helyi esélyegyenlőség célcsoportjai: mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési tervében a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint kerültek rögzítésre, amiket a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével határoztunk meg.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében működik tovább a HEP Fórum, melynek vezetője Dr. Burján Katalin képviselő.

Határozati javaslat:

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023. dokumentumot elfogadja.

Felelős: Siklósi István polgármester

Dr. Burján Katalin HEP Fórum vezetője

Határidő: értelem szerint

Mezőberény, 2018. április 13.

Mertz Judit
referens

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Mezőberény Város Önkormányzata

T E R V E Z E T

2018-2023.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	54
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	83
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	90
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	99
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	107
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	109
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	110
1. A HEP IT részletei	110
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	110
A beavatkozások megvalósítói	111
Jövőképünk	112
Az intézkedési területek részletes kifejtése	113
2. Összegző táblázat – A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	127
3. Megvalósítás	130
A megvalósítás előkészítése	130
A megvalósítás folyamata	130
Monitoring és visszacsatolás	131
Nyilvánosság	132
Érvényesülés, módosítás	133
4. Elfogadás módja és dátuma	134

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011.(XII.27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012.(VI.05.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Mezőberény Város Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az esélyegyenlőség (vagy azonos lehetőségek) fogalma az emberi jogok általános felfogásán alapszik. Az emberek egyenlőségét hangsúlyozza nemre, fajra, nemzetiségre, korra, egészségi állapotra, társadalmi helyzetre stb. való tekintet nélkül. Az esélyegyenlőség azt jelenti, hogy nem elég kinyilatkoztatni, hogy mindenki egyenlő, hanem biztosítani is kell ennek az egyenlőségnek az ésszerű feltételeit. Az esélyegyenlőség tehát maga után vonja, hogy ahol az esélyek egyenlősége nem garantált, ott kompenzációs intézkedésekre van szükség.

A valódi egyenlőség napjainkban elérhetetlen. Esély egyenlőségről nem, csak esély különbség csökkentéséről beszélhetünk.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja és folytatása a 272/2013.(VI.24.) sz. határozattal elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program dokumentumnak.

Mezőberény ahhoz, hogy 2018-tól is hatékonyan, illetve még hatékonyabban tudja működtetni az intézményhálózatát, ellátni az önkormányzati kötelező feladatokat és lehetőség szerint az önként vállalt feladatok és a fejlesztések terén is tudjon előre lépni, ismételten szükséges a feladatok felülvizsgálata, valamint a mutatószámok változása függvényében sort kell keríteni a kötelező és önként vállalt feladatainak átgondolt fejlesztésére, átalakítására.

A település bemutatása

Mezőberény (németül: *Maisbrünn, Berin*, szlovákul: *Pol'ný Berinčok*) Békés megyében, a Békési járásban, Békéscsabától északra, Békés és Köröstarcsa közt fekvő háromnemzetiségű (magyar, német, szlovák) kisváros.

A város az ország leghátrányosabb helyzetű területei között van számontartva. Mezőberény a nehéz gazdasági helyzet ellenére biztosítja lakosai számára a stabil intézményhálózatot és a meglévő szolgáltatások színvonalát is igyekszik megtartani, lehetőségéhez mérten bővíteni.

Mezőberény 2012. óta Befektetőbarát Település és Családbarát Önkormányzat. 2013. évben elnyerte a Kerékpárosbarát Település címet. 2014. évben a legtürelmesebb városok között szerepelt Mezőberény a Budapesti Korruptiókutató Központ (CRCB) magyar önkormányzatok türelmeskedését és átláthatóságát kutató felmérése alapján.

A lakosság lehetőségeinek bővítése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet nemzetközi, testvérvárosi kapcsolataira, ápolja, erősíti azokat, elsősorban a kultúra, az oktatás és a sport területén, de a gazdaság szereplői között is közvetítő szerepet vállal.

Testvérvárosok:

Város neve	Ország	Tartomány, tájegység	Létesítés éve
Gronau	Németország	Észak-Rajna Westfalia	1991.
Münsingen	Németország	Baden-Württemberg	1993.
Kolárovo (Guta)	Szlovákia	Csallóköz	2001.
Szováta	Románia	Sóvidék	2002.
Csantavér	Szerbia	Vajdaság	2005.

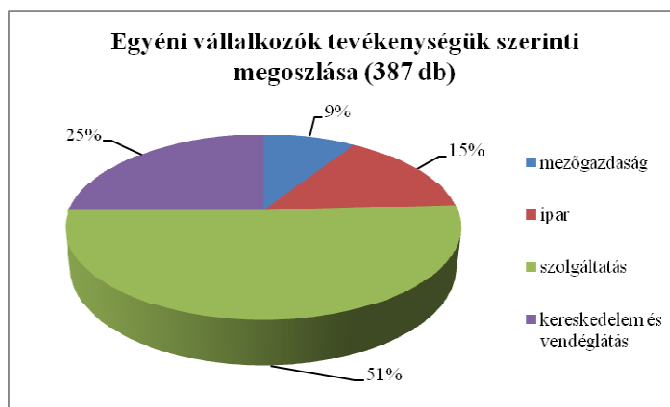
Az iskolák között sport, kulturális kapcsolatok alakultak ki német településsel (Wurzen), több romániai település magyar iskoláival (Marosvásárhely, Székelyudvarhely), valamint egy szlovákiai (Poprád) iskolai sportegyesülettel.

A Mezőberényből kitelepített német és szlovák lakosokkal élő kapcsolatai vannak a hagyományápoló egyesületeknek, családoknak, rokonoknak és az egyházaknak.

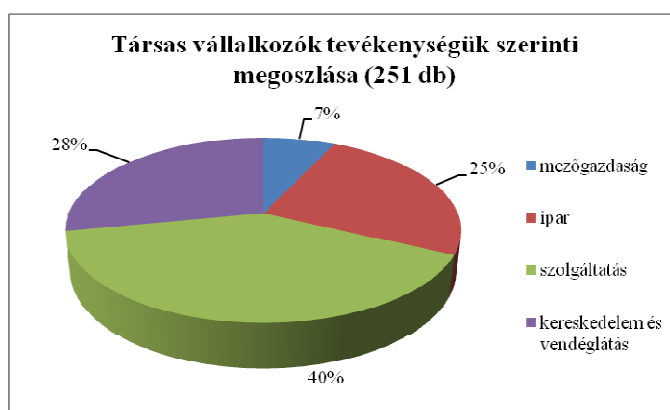
Gazdaság

Mezőberény földrajzi- és talajadottságai igen kedvezőek a mezőgazdasági termelés számára. A település agrárgazdaságára döntően a növénytermesztés, és csak kisebb mértékben az állattenyésztés a jellemző. A város külterületének 71%-a szántóterület, amely 7917,81 hektárt jelent (2010-es KSH adat). E terület nagyságát figyelembe véve megállapítható, hogy jelentős természeti és termelési adottságokkal bíró település. Sajnálatos módon azonban nincs jelen a településen az agrárium által megtermelteket feldolgozó ipari háttér (konzervgyár, hűtőház, gyümölcsaszaló, malom, stb.), néhány esetben helyi kisvállalkozások, családi vállalkozások formájában működnek.

Mezőberényben az egyéni vállalkozók száma 387 (2017. év). Megoszlásukat tekintve 9% a mezőgazdaság, 15% az ipar, 51% a szolgáltatás, míg 25% a kereskedelem és vendéglátás területén működik.

A nyilvántartott 251 társas vállalkozás többsége, 40%-a a szolgáltatási szférában (pénzügy-ügyvitel, egészségügy, biztosítás), 28%-a kereskedelemmel és vendéglátással, 25% ipari, míg 7% mezőgazdasággal foglalkozik.

Kiskereskedelmi üzletek száma: 201, üzemanyag-töltő állomás: 2, gépjármű alkatrész szaküzlet: 4, élelmiszer vegyes-üzlet: 18, vegyes- iparcikk üzlet: 8, festék-, vasáru-, barkács-, építőanyag üzlet: 10, nagykereskedelmi raktár: 17, élelmiszer nagykereskedelmi raktár: 3, háztartási cikk nagykereskedelmi raktár: 0, illatszer üzlet, drogéria: 2, újság-papír-írószerszám: 3 számítógép-szoftver üzlet: 1, virág-kertészeti cikk: 5. Vendéglátóhelyek száma: 58. Panzió, szálláshely: 9. A férőhelyek száma: 447 (melyből kollégiumi férőhely 289).

Mezőberény gazdasági helyzete a 2008. évben bekövetkezett gazdasági válság idején megrendült. Jelentősen csökkent a foglalkoztatottság, ami a családok életkörülményeinek drasztikus romlásához vezetett. Növekedett a munkanélküliség, az emberek egy jelentős része kilátástalan helyzetbe került. A legnagyobb létszámot foglalkoztató cég 2009-ben felszámolta a mintegy 650 főt foglalkoztató vállalkozását.

A negatív folyamatokkal szemben mára már pozitív változásokról vannak statisztikai adataink. 2010-től a helyi vállalkozások erősödése figyelhető meg a megfizetett helyi iparüzési adó változásából (nettó árbevétel alapján fizetett HIPA). Ez az éveken át tartó pozitív folyamat 2017-ben megszakadni látszik. Az önkormányzat 2016. évi bevallásából számított 2018. évi adóerő-képessége 154.102.332.-Ft-ra esett vissza, mely nagyságrendileg a 2015. évi szintnek felel meg.

Adóév	Naptári év	Adóalap	Előző évhez viszonyított eltérés	Folyó évi előírás	Előző évhez viszonyított eltérés
2015.	2016.	11.854.726.742.-Ft	-	219.005.900.-Ft	-
2016.	2017.	11.335.520.247.-Ft	-519.206.495.-Ft	204.761.800.-Ft	-14.244.100.-Ft

Az iparüzési adóalapok változása jól szemlélteti a helyben működő vállalkozások gazdasági erejét. A fenti adatokból kitűnik, hogy a 2017. évi adóalap 519,2 millió Ft-tal, míg az előírt iparüzési adó 14,2 millió Ft-tal kevesebb az előző évi adó összegénél.

Az okokat vizsgálva megállapítható, hogy a 120-as vasúti fővonal település területére eső felújítása, valamint a 47-es út és 120-as vasúti fővonal kereszteződésében folyó felüljáró építés a korábbi években jelentős HIPA bevételt eredményezett a városnak, amely 2017-től már nem jelentkezett.

Az önkormányzat gazdálkodása 2017. év decemberéig stabil volt, működési kiadások fedezete céljából hitel felvételére a rendszerváltás óta nem került sor.

A geotermikus fűtési projekt sikertelensége, vagyis annak működésképtelenségéből szerződésbontás és visszafizetési kötelezettség keletkezett, amely hatásai, következményei jelen dokumentum elfogadása idején még nem láthatóak tisztán.

Az állami támogatási rendszerben utolérhető tendencia, hogy a működési költségek mind kisebb részét fedezi a támogatás/normatíva, illetve a támogatások olyan szinten célzottan érkeznek, hogy azok átcsoportosítása a város költségvetésén belül tiltott.

Az előző gazdasági ciklus alatt - a helyi gazdasági viszonyok részben leírtak szerint - a helyi cégek, vállalkozások bevétel oldalról közelítve folyamatosan erősödtek, amely a munkahelyek megtartását eredményezte.

Mezőberény Város Önkormányzata a rövid és a hosszú távú gazdaságélénkítési és fejlesztési programjában elsődleges célként fogalmazta meg a lakosságmegtartó erő növelését. Ennek érdekében kiemelt feladatként kezeli a városban lévő munkahelyek megőrzésének, új munkahelyek és munkalehetőségek létrehozásának közvetlen és közvetett segítségét, a gazdaságélénkítés feltételeinek javítását. A TOP forrásból épülő ipari terület infrastruktúrája hatására a régió befektetőinek és munkahelyeinek száma megnő, a munkanélküliség csökken, a foglalkoztatottság egyenletesebb lehet.

Összegzésképpen: önkormányzatunk a betelepülő vállalkozások új telephelyeinek kialakításával és fejlesztésével, a vállalkozási övezet elérhetőségének javításával, a vállalkozói és vállalatközi együttműködések infrastrukturális hátterének biztosításával képzei el a gazdaságélénkítéshez való hozzájárulást.

Megközelíthetőség

A település vasúton és közúton is jól megközelíthető, a 120-as vasúti fővonal mellett, a 47-es 46-os főközlekedési utak találkozásánál fekszik. Megközelíthető még a 470-es főúton, mely harmadrendű főútvonal, a megyeszékhely Békéscsabát Békés városán keresztül köti össze Mezőberénnyel.

A város vasútállomása – a már fent említett – 120-as számú Szolnok-Békéscsaba-Lökösháza-Arad vasútvonalán érhető el. A Gyoma-Békéscsaba 32,2 kilométer hosszú vasútvonal

szakaszt 2014-ben korszerűsítették, melynek eredményeként Mezőberényben biztonságos magasperonok épültek. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a peronok akadálymentes aluljárókon keresztül közelíthetők meg. Az Orient és a Rajna–Duna korridor a nyugat-európai országok és Európa dél-keleti régiója, a német és a román, bolgár, görög tengeri kikötők között biztosít összeköttetést.

Mezőberényben a belterületi úthálózat hossza 54,4 km, ennek 99,7 %-a szilárd burkolattal ellátott. Itt meg kell jegyezni, hogy a városban található utakon sok a kátyú, és ami ennél nagyobb probléma a „pókhálószerűen” megrepedezett felület. Az utak forgalma a kiépítésük óta nagymértékben megnövekedett, miként a közlekedő járművek súlya is. Az utak ráadásul nem arra a haladási sebességre lettek tervezve - ha egyáltalán tervezettek voltak - amelyeken most közlekednek rajtuk.

A város elkerülő úttal nem rendelkezik, így a városon átmenő forgalom rendkívül nagy.

Népesség

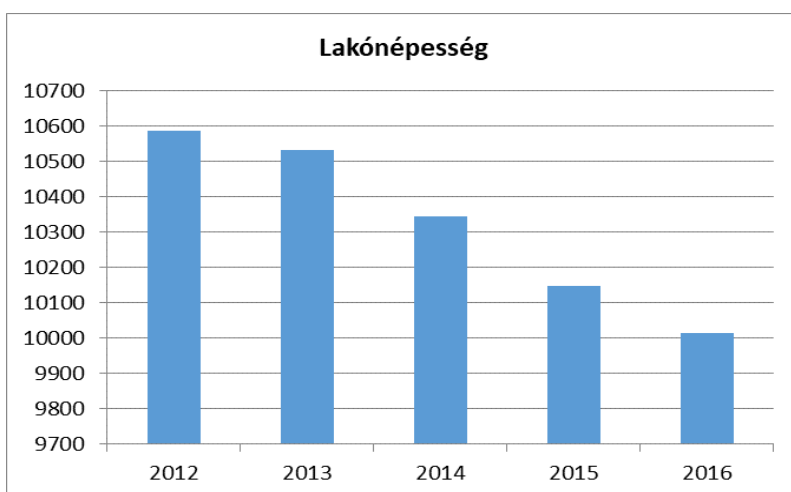
Mezőberény állandó lakossága: 2017. január 1-jén 10.424 fő, melyből férfiak száma: 5009 fő, nők száma: 5415 fő.

Mezőberény közigazgatási területe 11.853 ha, ebből belterület 667 ha, külterülete 11.186 ha. A népsűrűség a KSH-nál fellelhető adat szerint 88,9 fő/km². (a közigazgatási területből és a 2015. január 22-én lekérdezett lakosságszámból számított adat: 90,7 fő/km²)

**1. számú táblázat -
Lakónépesség száma az év
végén**

	Fő	Változás
2012	10586	97%
2013	10532	99%
2014	10345	98%
2015	10148	98%
2016	10013	99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

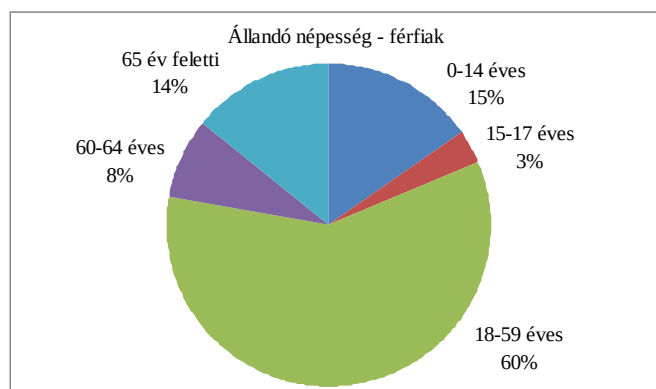
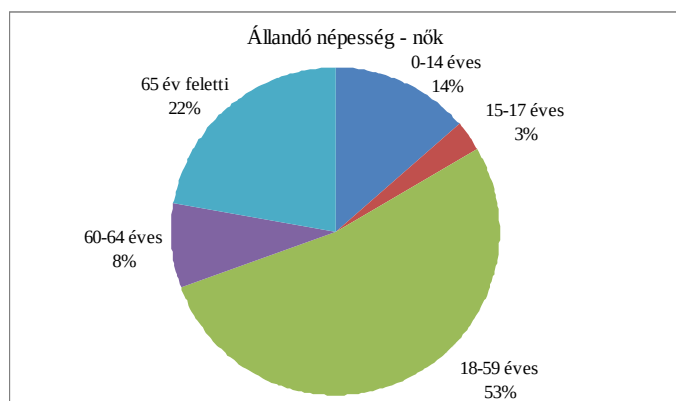
A fenti adatokból megállapítható, hogy Mezőberény város lakónépessége (lakóhellyel és tartózkodási hellyel rendelkezők száma) folyamatosan csökken, 2012. és 2016. év között 573 fővel. A népesség számának alakulásáról viszont elmondható, hogy a környéken Mezőberényben a legkisebb a lakosság szám fogyása.

A 2. sz. táblázat, illetve a kördiagramok a 2016. évi állandó népesség (bejelentett állandó népesség) adatait tartalmazza, korosztályos és nemenkénti bontásban. A táblázatból és a kördiagramokból megállapítható, hogy míg a 60-64 éves korosztály tekintetében nincs, úgy a 65 év feletti korosztály esetében jelentős aránykülönbség tapasztalható a férfi és a női lakosság létszáma között. Jellemző, hogy a 0-18 évesek aránya csökken, a lakosság elöregedése tapasztalható.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	5415	5009	10424	52%	48%
0-2 évesek			301		
0-14 éves	741	763	1504	49%	51%
15-17 éves	161	169	330	49%	51%
18-59 éves	2859	2966	5825	49%	51%
60-64 éves	447	406	853	52%	48%
65 év feletti	1207	705	1912	63%	37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

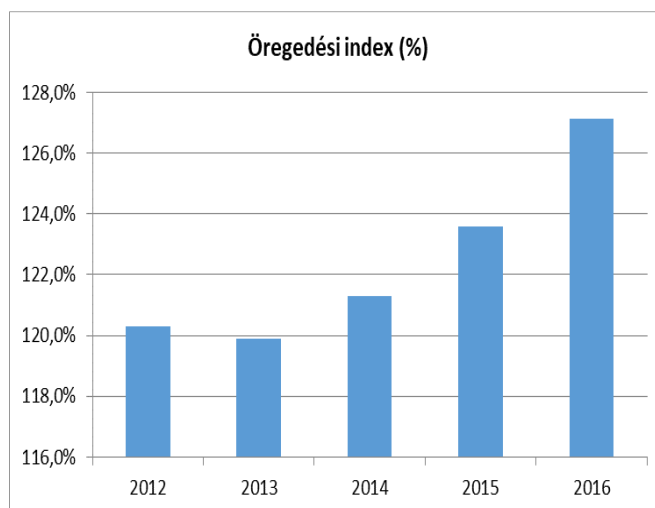

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. A fenti adatokból megállapítható, hogy Mezőberény lakossága előregedőben van.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	1868	1553	120,3%
2013	1880	1568	119,9%
2014	1881	1551	121,3%
2015	1903	1540	123,6%
2016	1912	1504	127,1%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

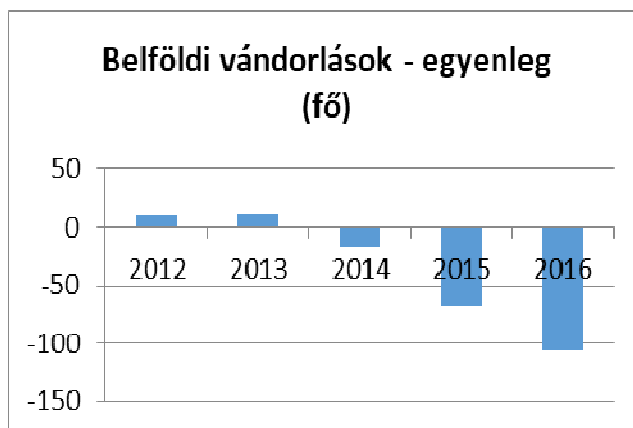

Az állandó lakónépesség csökkenésében szerepet játszik az elvándorlás is, amelynek száma az utóbbi években jelentősen megemelkedett. Míg 2013-ban pozitív az elvándorlások egyenlege, az azt követő évben már ellenkező irány figyelhető meg. Ez a folyamat 2016-ra tovább erősödött.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2012	175	165	10
2013	185	174	11
2014	179	197	-18
2015	140	209	-69
2016	173	243	-106

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

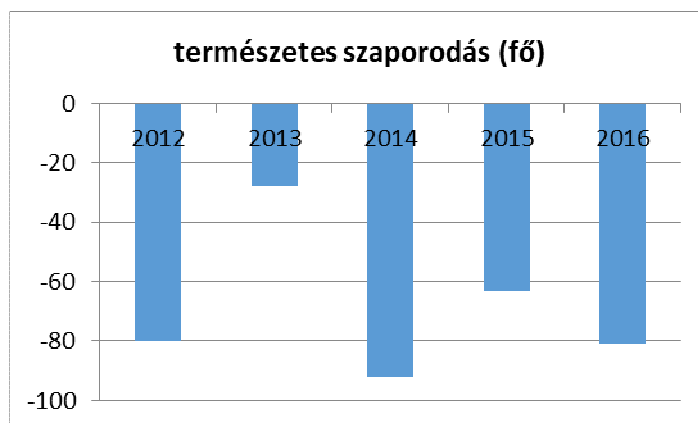

A statisztikai alapinformációk alapján Mezőberényben a természetes szaporodás/fogyás mutatószáma 2016-ban -106 fő, ami szintén, egyértelműen a lakosság elöregedését mutatja. Mindez az öregedési index (%) diagramján is látható.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2012	83	163	-80
2013	113	141	-28
2014	80	172	-92
2015	100	163	-63
2016	78	159	-81

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az élveszületések száma az utóbbi három évben egyre kevesebb, míg a halálozások száma ha lassan is, de növekszik. 2016-ra a természetes szaporulat nyolcvanegy fővel csökkent, vagyis a halálozások száma ebben az évben több, mint kétszerese volt az élve születések számánál.

Értékeink, küldetésünk

A HEP a 321/2011.(XII.27.) Korm. rend. 1.§ (2) bekezdés előírása értelmében kiemelt figyelmet fordít célcsoportjai, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen **a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők helyzetére.**

Mezőberény Város Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok a saját településen jussanak lehetőséghez az oktatás, a kultúra, a sport, a szociális és egészségügyi szolgáltatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, valamint a közlekedés és a kommunikáció területén. Lehetőséget teremt arra, hogy helyi pályázatok meghirdetésével anyagi támogatásban részesítse az esélyegyenlőség biztosítására irányuló törekvéseket.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

A HEP célja, hogy a település minden lakójának elérhetővé tegye a közzolgáltatásokat, biztosítsa a **gyermekek, nők, idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű – főleg roma** – állampolgárok esélyegyenlőségét.

Mezőberény Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közzolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a 321/2011.(XII.27.) Korm. rendelet 1.§ (2) bekezdésben nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

Emellett cél a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP (Intézkedési Terv) IT tartalmazza.

A HEP IT célja

A helyzetelemzésre építve cél olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Az önkormányzat a HEP megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hozott létre 272/2013.(VI.24.)sz. határozattal és működtet. A Fórum vezetője a testületi döntés értelmében Dr. Burján Katalin képviselő. A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége a HEP IT megvalósításának koordinálása, a HEP IT végrehajtásának nyomon követése, a HEP Fórum összehívása és működtetése.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportok kerültek kialakításra az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében.

Az öt munkacsoport vezetője:

1. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete: Bálint Anna
2. A gyerekek helyzete: Dr. Szirácski Magdolna
3. A nők helyzete: Szekeres Józsefné
4. Az idősek helyzete: Borgula Györgyné
5. A fogyatékkal élők helyzete: Hajdú Ernőné

A HEP-nek kiemelten foglalkoznia kell:

- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésével, foglalkozási esélyeinek javításával,
- a munkaerő-piaci szegregáció visszaszorításával,
- hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók hátrányainak kompenzálásával,
- a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális, igazgatási és területfejlesztési célok összehangolásával,
- a közszolgáltatásokhoz és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításával,
- az esetleges lakóhelyi szegregáció felszámolásával,
- a mélyszegénységben élők, romák, nők, kisgyermekesek esélyegyenlőségével és az egyenlő bánásmód érvényesítésével a megfelelő pénzügyi, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutásával,
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározásával,
- a helyben élő nehezebb sorsú, tartós betegségben lévő, fogyatékkal élő, szegénységgel küszködők, hátrányos helyzetben levők segítségével,
- az emberi méltóság tiszteletben tartásával,
- akadálymentes közlekedés biztosításával.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- EU 2020 stratégia,
- Nemzeti Reform Program,
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,
- „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia,
- Roma Integráció Évtizede Program,
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

EU 2020 stratégia

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzéseket tartalmaz:

- Biztosítani kell, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot.
- A szegénység és társadalmi kirekesztettség kockázatának kitett lakosok számának 25%-os csökkentése, 20 millió ember kiemelése a szegénységből.
- Cél az iskolából kimaradók arányának 10% alá csökkentése.

Nemzeti Reform Program

A 2017. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek jelentős hányada önálló stratégia, törvény, amelyeket megelőzött a törvényekben előírt társadalmi konzultáció, továbbá az uniós programokban szereplő intézkedések esetében az EU támogatások felhasználási eljárásrendjének megfelelően mind a tervezés, mind a kiválasztás folyamatában sor kerül társadalmi egyeztetésre. A gazdaságpolitika aktuális fő célja a termelékenység, a versenyképesség javítása. Az elmúlt időszak fő kormányzati intézkedései már alapvetően ezt a célt szolgálják: béremelés, adó- és járulékcsoökkentés, közfoglalkoztatás átalakítása, különböző iparfejlesztési és digitalizáció támogató programok, az oktatás és képzés az esélyeket megerősítővé, versenyképesebbé tétele, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A felzárkózás politika az új stratégiai és kormányzati keretek adta átfogó megközelítésmód, amely a szakpolitikák összehangolásával és komplex beavatkozásokkal kezeli az ország társadalmi kohézió szempontjából meghatározó szociális problémáit.

A felzárkózás politika célja, hogy

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya;
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átöröklésének tendenciái;
- csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek;
- enyhüljenek a társadalmi és területi kizáródás jelenségei, folyamata;
- minél több embert hozzon abba a helyzetbe, hogy felelősséget tudjon vállalni saját sorsáért;
- a felzárkóztató programok teljesítményre ösztönözzenek és teljesítményt várjanak el.

„Egészséges Magyarországért 2014-2020” Egészségügyi Ágazati Stratégia

A stratégia specifikus népegészségügyi célkitűzései:

- a) A születéskor várható, egészségben eltöltött életek növelése 2020-ra (EU-átlag elérése 2022-re).
- b) A fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékének növelése.
- c) Egészségtudatos magatartás elősegítése, egyéni felelősségvállalás érvényesítése.
- d) A területi egészség-egyenlőtlenségek, illetve a születéskor várható élettartamban mutatkozó különbségek csökkentése.

„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

A törvény minden gyermekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyermekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. Másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége. Ez a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

A szegény gyermekkor nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódhatnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnak a tisztas megélhetéshez.

Roma Integráció Évtizede Program

A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez

rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

A Stratégiai Tervben meghatározott feladatok elsősorban területi (hátrányos helyzetű térségek, települések) és szociális szempontok (pl. hátrányos helyzet, tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, stb.) - illetve ezek metszete - alapján határozzák meg a legfontosabb intézkedéseket, amelyek hosszú távon biztosíthatják a legszegényebbek - köztük nagy arányban romák - valós társadalmi és gazdasági integrációját.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

A stratégia általános célja: az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, e korosztály társadalmi integrációjának elősegítése. A dokumentum kiemelt célként rögzíti egyebek mellett a kirekesztettség, kisodródás megakadályozását, az unió által deklarált célok átvételét, a magyarországi és a határon túli magyar fiatalok közötti kapcsolatok fejlesztését.

A stratégia speciális célokat is megfogalmaz, ezek között szerepel az ifjúsági korosztályok társadalmi, egyéni felelősségének fejlesztése, integrációjának segítése, a gyermekvállaláshoz szükséges feltételek, a munkavállalás, otthonteremtés elősegítése.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az állampolgári **öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja** az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti, a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet.

A HEP figyelembe veszi Mezőberény Város Önkormányzata által hozott rendeleteket, dokumentumokat:

- **20/2016.(V.31.)** önkormányzati rendelete **a gyermekvédelem helyi rendszeréről.**
- **a 6/2016.(III.01.)** önkormányzati rendelete **lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről.**
- **4/2015.(II.24.)** önkormányzati rendelete **a pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokról**
.
- **1/2014.(I.28.)** önkormányzati rendelete **a helyi munkahelyteremtést, munkahelymegőrzést segítő támogatásról.**
- **16/2013.(V.28.)** számú **a közösségi együttélés alapvető szabályairól** szóló rendelete.
- **18/2008.(V.26.)** MÖK számú rendelet **a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások helyi rendszeréről.**
- **20/2004.(VI.01.)** MÖK számú, **a helyi szociálpolitikai kerekasztalról** szóló.
- Mezőberény Város Önkormányzata minden évben biztosítja a szünidei gyermekétkeztetést a rászoruló gyermekek részére.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi stratégiákkal, települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal összhangban kerül megalkotásra a HEP, melyek a következők:

- 18/2008.(V.26.) MÖK számú rendelet: A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások helyi rendszeréről
- Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció (2015-2017)
- Mezőberény Város Integrált Városfejlesztési Stratégia (2010.)
- Mezőberény Város Ifjúsági Koncepciója 2015-2020. és Cselekvési terv
- Mezőberény Város Közlekedési Koncepciója 2015-2019.
- Mezőberény Város Sportkoncepciója 2015-2020.
- Mezőberény Város Nemzetközi Kapcsolatok Koncepciója 2015-2020.
- Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2015-2019. évekre szóló gazdasági programja
- Mezőberény Város Idegenforgalmi Stratégiája 2015.
- Mezőberény Város Fenntartható Fejlődésének Programja 2015-2018.
- A 2014-2020-as programozási időszak pályázatainak megvalósításában történő együttműködésről szóló megállapodás
- Mezőberény Város Kulturális Koncepció 2015-2020.
- Családbarát önkormányzat 2012. – Nagycsaládosok Egyesülete pályázati anyaga
- Költségvetési rendeletek
- Intézményi esélyegyenlőségi programok és akciótervek
- Környezetvédelmi program
- Mezőberény Város Önkormányzatának Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Koncepciója (2010-2014)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mezőberény 2004. július 15-től a Békési Kistérségi Társulás tagja. E többcélú társulást tíz (Békés, Gyoma, Mezőberény, Csárdaszállás, Bélmegyer, Kamut, Murony, Tarhos, Köröstarcsa, Hunya) település hozta létre egyes közszolgáltatási és kistérségi területfejlesztési feladatok ellátására. Békés lett a szerveződés központja, jól kiépített intézményrendszerével azonban Mezőberény is átvállalt bizonyos térségi feladatokat. 2008. elejétől két település másik kistérséghez tartozott.

2013-tól a kistérségek mellett államigazgatási (közigazgatási) területi egységként **járásokat** is kialakítottak, a két területi beosztás nem esett egybe. A kistérségek közigazgatási szerepe ezzel jelentősen átalakult, az ország számos területén megszűntek.

Mezőberény tagja a **Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesületnek**, mely szervezet küldetése, hogy a települések vidékfejlesztésben érintett szereplőit, az üzleti, civil és közszféra képviselőit és a lakosságot egyaránt segítsék a Programban való részvételben, saját Helyi Fejlesztési Stratégiájuk kidolgozásában és végrehajtásában.

A **Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer** Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás 2006 márciusában alakult. A tagtelepülések közös célja, hogy a Társulás területén található bezárt, megfelelő műszaki védelemmel nem rendelkező lakossági hulladéklerakókat rekultiválja, valamint korszerű hulladékgazdálkodási rendszer létrehozásával, az újrahasznosítást szolgáló szelektív hulladékgyűjtés és a komposztálás széles körű elterjesztésével csökkentse a lerakóhelyekre kerülő hulladék mennyiségét.

„KÖZÉP-BÉKÉSI TÉRSÉG” IVÓVÍZMINŐSÉG-JAVÍTÓ ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁS tagja:

A társulás fő célja a helyi önkormányzatokat terhelő egészséges ivóvíz-ellátási közfeladat hatékony, de ugyanakkor a lakossági díjterhek jelentős növelése nélküli ellátása. (Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, egyéb jogszabályok). A fejlesztési projekt, a beruházás 2017-ben befejeződött, a társulás várhatóan feloszlik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A város és intézményei különböző szolgáltatásfejlesztésekre rendszeresen pályáznak, amelyekhez helyi adatgyűjtések történnek, azonban a település teljes helyzetképére vonatkozó kutatások nem valósultak meg, nem készültek.

A felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek, intézmények, civil szervezetek beszámolóit, tapasztalatait. Több helyen jelezve lett adathiány, mivel a megelőző évi hivatalos statisztikai adatok több helyen még nem állnak rendelkezésre. A különböző forrásokból szerzett, ugyanazon területet érintő adatok több esetben eltérést mutatnak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége is és azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

Mezőberényben a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tapasztalatai alapján összességében elmondható, hogy ellátottaik körében tendenciaként értelmezhetően növekedett a tartósan szegény családok, ezzel párhuzamosan a veszélyeztetett gyermekek száma, csökkent a szülők motiváltsága, érdektelenné, apatikussá váltak. A településen élő, szolgálatukkal kapcsolatba kerülő családok jelentős része rendkívül alacsony jövedelemből és egyre rosszabb lakás- és szociális körülmények között él. Az esetek jelentős részében egyik, illetve mindkét szülő álláskereső, az ezzel járó anyagi nehézségek a legtöbb családnál konfliktusokat idéznek elő, melyek kezelése több esetben igényelt segítséget. A higiéniás körülmények, és a szülők egészségi állapota is romlást mutat, így a gyermekek testi, lelki fejlődésének feltételei is kedvezőtlenebbek, melyek iskolai sikertelenségekhez, lelki betegségekhez és devianciákhoz vezethetnek.

A mélyszegénységet összetett jelenségként kell kezelni, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A helyi önkormányzat feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását. Az utóbbi években, Mezőberényben ennek következtében is érezhetően csökkent az álláskereső száma. Míg 2010-ben 1018 regisztrált munkanélkülit tartottak számon a városban, addig 2017. hasonló időszakában 474 főt. A változás oka lehet a munkalehetőségek bővülése, kisebb mértékben a munkaképes korú lakosság elvándorlása.

A Kormány legutóbb 2015 márciusában alakította át a szociális ellátórendszert – lényegében az önkormányzatokra bízva a fenntartást. Megszüntették a központi lakhatási és adósságrendezési támogatást. A rendszeres szociális segélyt sokkal kevesebben kaphatják meg. Különösen a nyugdíj előtt álló, nagyjából 17-18 ezer főnek egyedüli esélyként maradt a közmunka, amit kötelező elvállalniuk, ha valamilyen bevételhez akarnak jutni. Az álláskeresői járadékot kilenc hónapról háromra rövidítették.

Helyi szinten az egyik „legnagyobb közfoglalkoztató” és a munkát koordináló szerv továbbra is az önkormányzat, a munkavégzés helyét pedig az önkormányzat és intézményei biztosítják. A település viszonylatában segítséget jelentett, hogy az illetékes járási hivatal foglalkoztatási osztályán keresztül igénybe vehető állami támogatásoknak köszönhetően 2013-ban 90 fő, 2014-ben 95 fő vett részt alap- és szakmai képzéseken.

Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piacgazdasági átalakulásának legnagyobb vesztese a roma népesség, a munkahelyek, az ingázási- és a munkásszállás lehetőségek beszűkülése miatt. Nehezíti helyzetüket, hogy az aktív keresők között alapkövetelmény a befejezett általános iskolai végzettség megléte, mely a célcsoport tagjai körében jelentős számban hiányzott és jelenleg is csak a képzés elindítása szándékáról lehet beszélni.

Említeni kell, hogy a családsegítő szolgálat különböző, többnyire egyénre szabott, beilleszkedést segítő programot szervezett és a munkába való visszailleszkedés segítésére folyamatos családgyógyozást, segítő tevékenységet folytatott, illetve civil szervezetek is megoldásokat kerestek.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Mezőberény teljes lakosságának helyzetéről ad információt a település adóerőképessége, a személygépjárművek száma/éves adó, a magánszemélyek kommunális adója hátralékának mértéke.

A város jövedelemszerző képessége, személyi jövedelemadó adatok 2013-2017.:

	2013	2014	2015	2016	2017
Adófizetők száma (fő) /halmozott/	7.938	7.815	7.954	8.112	8.121
Adóerő-képesség	124.941.548	128.956.478	155.260.945	155.507.964	171.766.710
Személygépjárművek száma	2.454	2.460	2.528	2.606	2.711
Személygépjárművek-éves adó (kivetett) *	12.025.938	12.306.086	12.725.416	13.135.294	13.970.286
Magánszemélyek kommunális adója hátralék	30.503.947	35.949.336	35.387.054	23.261.666	14.793.197

* Csak az önkormányzatnál maradó 40%

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) 8. § (4) bekezdése értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

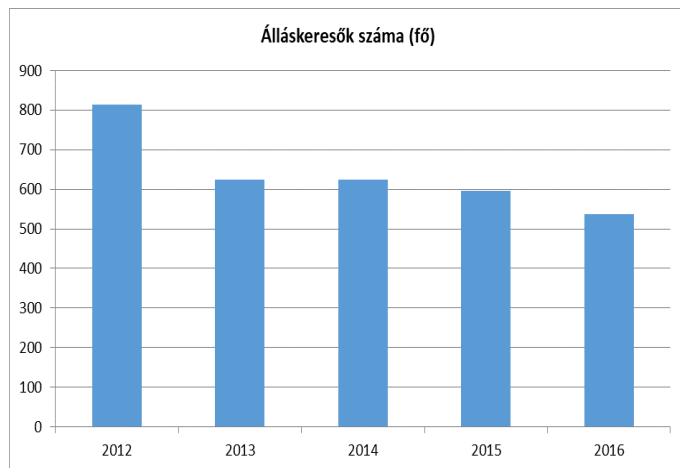
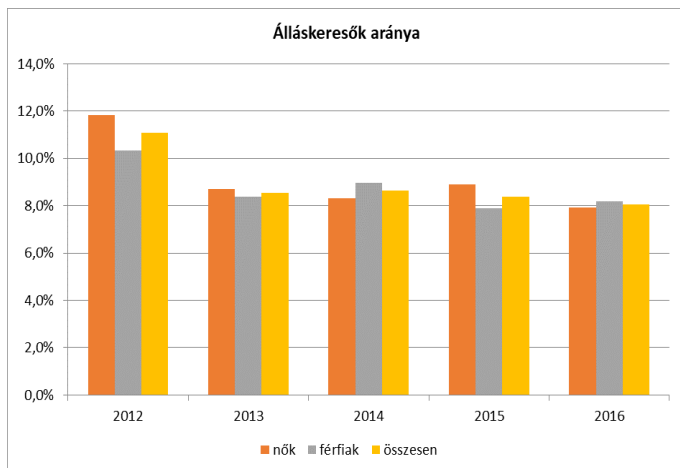
A táblázatokban szereplő adatok segítségével a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni. A helyi adatokat más adatokkal is összevetjük.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	3622	3713	7335	429	11,8%	384	10,3%	813	11,1%
2013	3617	3686	7303	315	8,7%	309	8,4%	624	8,5%
2014	3591	3624	7215	299	8,3%	325	9,0%	624	8,6%
2015	3522	3576	7098	314	8,9%	282	7,9%	596	8,4%
2016	3352	3304	6656	266	7,9%	270	8,2%	536	8,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.1. számú táblázat éves szinten mutatja a településen élő aktív korú lakosság nemek szerinti lebontott létszámát, valamint az adott évben nyilvántartott álláskereső létszámát, százalékos arányát. A fenti adatokból látható, hogy a nyilvántartott álláskereső százalékos aránya a vizsgált időszakban csökkent, nők és férfiak hasonló arányban szerepeltek a nyilvántartásban.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2012	2013	2014	2015	2016
nyilvántartott álláskereső száma összesen	fő	813	624	624	596	536
20 éves és fiatalabb	fő	30	37	39	40	30
	%	3,7%	5,9%	6,3%	6,7%	5,6%
21-25 év	fő	134	81	92	80	71
	%	16,5%	13,0%	14,7%	13,4%	13,2%
26-30 év	fő	96	69	70	90	56
	%	11,8%	11,1%	11,2%	15,1%	10,4%
31-35 év	fő	90	60	75	56	42
	%	11,1%	9,6%	12,0%	9,4%	7,8%
36-40 év	fő	72	70	66	66	71
	%	8,9%	11,2%	10,6%	11,1%	13,2%
41-45 év	fő	92	61	56	57	55
	%	11,3%	9,8%	9,0%	9,6%	10,3%
46-50 év	fő	98	63	60	51	58
	%	12,1%	10,1%	9,6%	8,6%	10,8%
51-55 év	fő	96	78	70	56	49
	%	11,8%	12,5%	11,2%	9,4%	9,1%
56-60 év	fő	101	97	78	66	66
	%	12,4%	15,5%	12,5%	11,1%	12,3%
61 év felett	fő	4	8	18	34	38
	%	0,5%	1,3%	2,9%	5,7%	7,1%

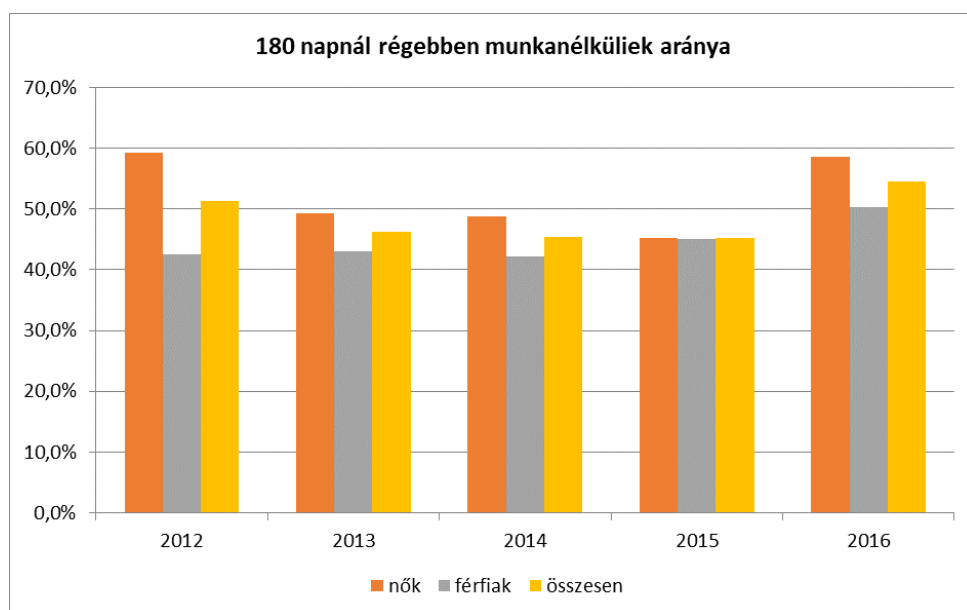
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Amennyiben a nyilvántartott álláskeresők csoportját szűkebb korcsoportokra tovább bontva vizsgáljuk, látható, hogy legkisebb arányban a 20 éven aluli lakosság körében találhatóak regisztrált munkanélküliek. Ennek magyarázata lehet, hogy a 16. életévüket betöltött lakosok többsége még az oktatási rendszerben foglal helyet, középiskolában, vagy azt követően felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban vesz részt. A vizsgált időszakban bár az álláskeresők száma csökkent, annak korcsoportonkénti megoszlása alapján 36-40, valamint a 61 év feletti lakosság arányának tükrében az növekedett. Kiugró növekedés tapasztalható a 61 év feletti lakosság körében, mely a 2010 óta zajló, lépcsőzetes nyugdíjkorhatár emeléssel, valamint a korkedvezményes nyugdíj megszüntetésével állhat összefüggésben. Ezen felül általánosságban is megállapítható, hogy idősebb korban a mobilitási képesség csökkenésével egyenes arányban növekszik a kiszolgáltatottság is, amennyiben helyben nincs lehetőség a foglalkoztatásra, az idősebb korosztály tagjai gyakrabban válnak munkanélkülivé. Az önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programok próbálják ellensúlyozni az idősebb korosztályra és egyéb hátrányos helyzetben lévő lakosokra nehezedő, főként az alacsony mobilitási lehetőségeikből fakadó terheket azzal, hogy helyben biztosítanak álláslehetőséget számukra.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2012	429	384	813	254	163	417	59,2%	42,4%	51,3%
2013	315	309	624	155	133	288	49,2%	43,0%	46,2%
2014	299	325	624	146	137	283	48,8%	42,2%	45,4%
2015	314	282	596	142	127	269	45,2%	45,0%	45,1%
2016	266	270	536	156	136	292	58,6%	50,4%	54,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

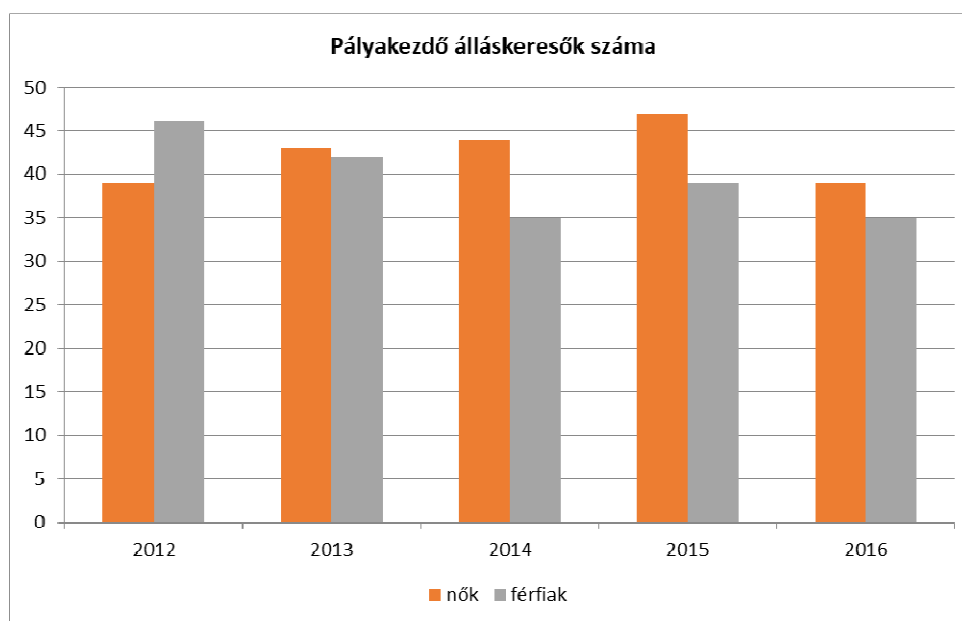

A 3.2.3. számú táblázat jól mutatja, hogy bár a regisztrált munkanélküliek aránya csökkent a településen, továbbra is súlyos problémát okoz az állásnélküliek visszakérülése a munkaerőpiacra. A nyilvántartott álláskeresőik között a tartós munkanélküliek arányának növekedése láttatja, hogy többségük olyan munkaerőpiacon hátrányt okozó tényezővel bírhat, mely meglete tartósan akadályozza az elhelyezkedésben. Ilyen tényező lehet a már említett idős kor, az alacsony iskolai végzettség, vagy akár a szakmában szerzett gyakorlat hiánya is.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresőik száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőik száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	859	912	1771	39	4,5%	46	5,0%	85	4,8%
2013	827	909	1736	43	5,2%	42	4,6%	85	4,9%
2014	811	869	1680	44	5,4%	35	4,0%	79	4,7%
2015	785	832	1617	47	6,0%	39	4,7%	86	5,3%
2016	764	822	1586	39	5,1%	35	4,3%	74	4,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.4. táblázatban látható, hogy a vizsgált időszakban a pályakezdő, 18-29 éves fiatalok között az álláskeresőik arányában kis mértékű csökkenés figyelhető meg. Arányuk a munkanélküliek között gyakran a szakmai gyakorlat hiányából fakad. A fiatalok ugyanis sok esetben hiába rendelkeznek megfelelő iskolai végzettséggel, a valós, gyakorlatban elsajátítható tapasztalatuk hiánya miatt nem alkalmazzák őket a munkáltatók. Az iskolarendszerbe épített szakmai gyakorlatok eltérő színvonalúak, így ezek csak bizonyos esetekben nyújtanak megoldást a fenti problémára. Fontos kiemelni továbbá, hogy a fiatalok száma a településen az elmúlt években folyamatosan csökken, mely a magasabb mobilitási kedvvel és lehetőséggel függhet össze. A 18-29 éves pályakezdők a nagyobb lélekszámú

településeken hamarabb találnak végzettségüknek megfelelő állást, többségük még családalapítás előtt állva könnyebben változtat lakóhelyet az ideális munka kedvéért.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az iskolai végzettség, szakképzettség kiemelt szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is kiemelésre kerül. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerőpiac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezen munkakörök száma is véges, így megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelműen hátrányt okoz a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	9374	4933	4441	7817	4000	3817	1557	16,6%	933	18,9%	624	14,1%
2011	9232	4816	4416	8353	4334	4019	879	9,5%	482	10,0%	397	9,0%

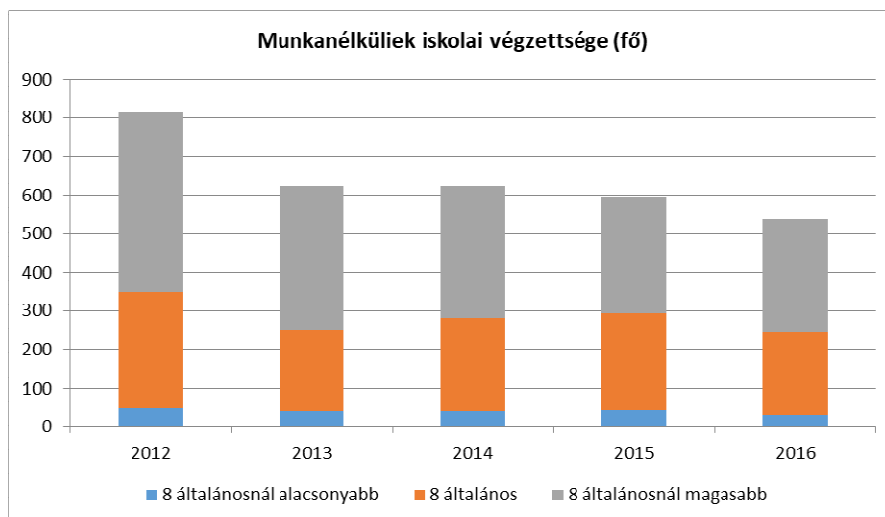
Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Mezőberényben 2001 és 2011 között 7%-kal csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket betöltött lakosok száma. A 3.2.5. számú táblázatból kiolvasható, hogy csökkent a férfiak és nők közötti különbség: 2001-ben a női lakosság 18,9%-a, a férfi lakosság 14,1%-ka nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 2011-re ez az arány nők esetében 10%-ra, férfiak esetében 9%-ra szelidült.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2012	813	47	5,8%	303	37,3%	463	56,9%
2013	624	41	6,6%	209	33,5%	374	59,9%
2014	624	40	6,4%	242	38,8%	342	54,8%
2015	596	42	7,0%	251	42,1%	303	50,8%
2016	536	30	5,6%	213	39,7%	293	54,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.6. táblázatban látható, hogy 2013 és 2016 között a nyilvántartott álláskeresőek iskolai végzettség szerinti megoszlása kis mértékben, de átalakult. A 8 általánosanál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya kis mértékben csökkent, de a munkanélküliek még mindig több mint 50%-a tartozik ebbe a csoportba. A 8 általánosanál alacsonyabb végzettségűek arányában mindössze 1%-os csökkenés látható, míg a 8 általánossal rendelkezők száma kis mértékben nőtt.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2013	n.a	n.a	n.a
2014	n.a	n.a	n.a
2015	n.a	n.a	n.a
2016	n.a	n.a	n.a
2017	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2013	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2014	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2015	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2016	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a
2017	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Felnőttoktatásban résztvevőkről adattal nem rendelkezik a település, valamint felsőfokú intézményekben tanuló roma fiatalokról sincsenek adataink. Középfokú felnőttoktatásra a vonzáskörzetben nyílik lehetőség, azonban a mezőberényi tanulók létszámáról a statisztikák nem tartalmaznak elkülönített adatot.

A hiányzó adatok ellenére általánosságban elmondható, hogy a településen nyilvántartott munkanélküliek között még mindig nagyon magas azok aránya, akik csak alapfokú végzettséggel rendelkeznek. Középfokú végzettség hiányában a szakképesítések többsége sem szerezhető meg, így ezeknek a lakosoknak a többsége a munkaerőpiac csak olyan területein tud elhelyezkedni, ahol semmilyen speciális szaktudásra nincs szüksége. A 16. életév betöltésével Magyarországon megszűnik a tankötelezettség, így semmilyen jogszabály által biztosított forma nincs arra, hogy a fiatalokat „rákényszerítsük” arra, hogy középfokú képzést szerezzenek. Az iskolarendszeren kívüli szakképzés megszerzésének egyik

lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül pl. közfoglalkoztatási program keretein belül, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált szakképzést.

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, állam által részben vagy egészben finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskereső – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (a továbbiakban: FHT) jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként melyek azok a természetes személyek, akik foglalkoztathatóak.

A fent említett törvény taxatív felsorolja azt is, ki lehet közfoglalkoztató:

A közfoglalkoztatási támogatások típusai:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása
- országos közfoglalkoztatási program támogatása
- start munkaprogram támogatása
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás
- vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesülő személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási és a nyugellátásra (táppénz, nyugdíj). Ennek megfelelően –a munkabérhez hasonlóan– a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó béréből is levonásra kerülnek az adó- és járulékkerhek.

2013 és 2016. között az állam által meghatározott célok elérésének egyik meghatározó programja volt a kistérségi start mintaprogram, valamint a később erre épülő start-munkaprogram. Mezőberényben 2013-ban még csak 3 területen - mezőgazdaság, belvíz és erdő – 2015-től már több területen is indult értékteremtő program. Az illegális hulladéklerakók felszámolására indított program célja volt, hogy a kül- és belterületen található lerakott, elhagyott hulladék eltávolításra kerüljön, továbbá a felszaporodott illegális hulladéklerakók megszüntetésével és az ismétlődő lerakások megakadályozásával a környezetet rendben tartsuk, ápoljuk. A közút programban a belterületi úthálózat javítása, karbantartása, a járdák építése, javítása, térburkoló kő lerakása, utak padkázása, vagyis a meglévő értékeink állagmegóvása, valamint az elöregedett járdaszakaszok felújítása volt a célunk. A helyi sajátosságokra épülő programelemekben több, különböző területen tevékenykedtek a közfoglalkoztatottak: térköveket gyártottak, melyek lerakása a fent említett közút programon keresztül valósult meg; facsemetéket (kőris, szőlő, nyárfa) telepítettek a város szélén, vízelvezető árkok mentén; a már telepített erdőterületet, illetve a meglévő fasorokat gondozták, önkormányzati tulajdonú földterületeken parlagfű mentesítést végeztek, ami nagyban hozzájárult a pollenszenyeződés csökkenéséhez; az intézményekben felújítást végeztek, ezzel is növelve meglévő értékeinket. 2016-tól a helyi sajátosságú programon belül

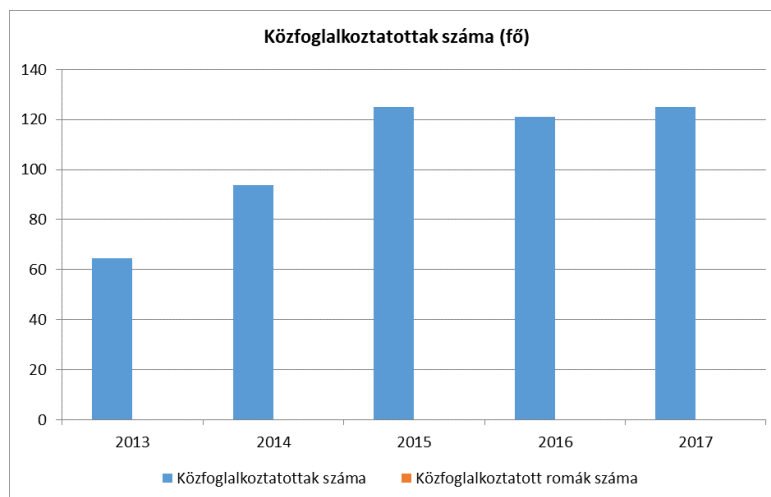
a mezőgazdasági programban termelt cirokból seprüket készítettek a közfoglalkoztatottak, 2017-től pedig rongyszőnyegszövésével bővült a programelem, melyre a közfoglalkoztatottakat szintén közfoglalkoztatási programon keresztül szervezett képzéssel készítettünk fel. A mezőgazdasági programelemben önkormányzati tulajdonú területeken zöldségnövények /burgonya, vöröshagyma, étkezési tök/ termesztése valósult meg. Minden évben a termés egy része szociálisan hátrányos helyzetű emberek, családok megsegítésére, természetben nyújtott szociális segély formájában került kiosztásra, valamint a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat konyhájának és a Városi Bölcsőde konyhájának zöldség alapanyaggal való ellátását segítettük térítésmentesen. A megtermelt növények egy része a következő évben szaporítóanyagként kerül felhasználásra. Az önkormányzati tulajdonú kertészetben fóliaház felépítését valósítottuk meg, teljes mértékben közfoglalkoztatottak munkájával. A fóliaház építésének célja az volt, hogy a későbbiekben kiültetni kívánt virálpalántákat neveljünk, majd a következő években zöldségnövények termesztésével a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat konyhája számára, többféle alapanyag kerüljön beszállításra. A programok további kiemelt sajátossága maga az értékteremtés, a közfoglalkoztatottak munkájukkal hozzájárulnak a település ápolásához, a gyermekétkeztetés támogatásához, a szociális természetbeni ellátások megteremtéséhez, közben elsajátíthatnak a munkavállaláshoz szükséges kompetenciákat is.

Az önkormányzatok, mint közfoglalkoztatók esetében a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében, más foglalkoztatóknál az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indultak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően - tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárultak. A képzéseknek kettős célja volt, ezek jelenleg is kiemelten fontosak: a foglalkoztatók már meglévő dolgozóikat is támogathatják azzal, hogy munkájuk elvégzéséhez szükséges szakképesítés megszerzéséhez segítik őket, de az alacsony iskolai végzettségű álláskereső beiskolázására önálló programok is indulnak. Az elérni kívánt eredmény mindkét esetben az, hogy az új szakképesítéssel a dolgozók (re)integrálódjanak az elsődleges munkaerőpiacra.

3.2.9. számú táblázat – Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák / cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák aránya az aktív korú roma / cigány lakosságához képest
2013	64,6	0,008%	n.a	n.a
2014	93,71	0,012%	n.a	n.a
2015	125	0,017%	n.a	n.a
2016	121	0,017%	n.a	n.a
2017	125	n.a	n.a	n.a

Forrás: Önkormányzat adatai

Ahogy a 3.2.9. táblázat adatai is mutatják, a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya az aktív korú lakossághoz képest az elmúlt években növekedett. Ennek magyarázata a fent említett szakképesítés megszerzését elősegítő programok elindításához kötődik. 2013 végén az önkormányzatnál alapkompentencia és kompetencia képzések indultak, 2014 és 2017 között pedig számos, szakmai képzés indult: gyermekfelügyelő, településkarbantartó, házi betegápoló, parkgondozó, kertész, konyhai kisegítő, stb. Különböző indítatással indultak 6.-7. osztályra felzárkóztató, valamint 8. osztály elvégzésére irányuló képzések. Utóbbiakra kiemelten szükség lesz a jövőben is, hiszen még mindig magas a befejezett általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a településen, akik nagyobb eséllyel válnak tartósan munkanélkülivé. A nagy létszámban bevont állás nélküliek képzésének eredményeként várhatóan a következő években tovább csökken a munkanélküliek száma, valamint újabb szakmai képzésekbe bevonhatóvá válnak azok az állás nélküliek, akik a 8. osztály megszerzése nélkül korábban ezekben nem vehettek részt.

Szükséges azonban újból hangsúlyozni, hogy a közfoglalkoztatás csak átmeneti megoldást nyújt a munka nélkül maradt lakosság számára, nem lehet tartós célként meghatározni a közfoglalkoztatási programban való részvételt.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatás mutatója lehet a munkahelyek, vállalkozások száma.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma
2013	1402	191	52
2014	1417	200	56
2015	1410	196	57
2016	1423	201	58
2017	n.a.	201	58

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A táblázat adatai szemléltetik, hogy az elmúlt 5 évben minimálisan, de nőtt a kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma, vállalkozások alakultak. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya „Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő” támogatással segíti az álláskeresőt.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkanapokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonatjáratok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	kerékpárúton való megközelíthe- tőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum (Békés)	10-15 perc	26	20 perc	nincs	nincs	van	35-40 perc
Megyeszékhely (Békéscsaba)	20-30 perc	45	40 perc	25-25 db	25 perc	van	60-80 perc
Főváros (Budapest)	150-180 perc	1	4 óra	15-15 db	150-180 perc	nincs	0

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

A helyi vállalkozások az aktív korú népesség csak egy részét képesek foglalkoztatni, ezért a munkahelykeresés és munkavállalás során fontos a vonzáskörzetekben lévő munkahelyek elérhetősége. Mezőberény központi helyet foglal el a térségben, viszonylag nagy az átmenő forgalom és a tömegközlekedés rendszere is jól kiépült a városban.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya tájékoztatása alapján az alábbi szolgáltatásokat biztosítja a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program keretében 2018. évben. A GINOP 5.2.1-14 Ifjúsági Garancia Rendszer és a GINOP 5.1.1-15 „Út a munkaerőpiacra” elnevezésű programok keretében biztosít lehetőséget regisztrált álláskereső számára, támogatott képzések elvégzésére. A programok célja, hogy az álláskereső nagyobb eséllyel tudjanak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.

Ilyen többek között:

- a Tisztítás-technológia szakmunkás képzés, valamint Targoncavezetői képzés

További képzések, amelyek békéscsabai helyszíneken indulnak:

- szakképesítéssel rendelkezőknek nyelvi képzések. Angol nyelvből alap-, közép- és felsőfokú nyelvvizsga felkészítő képzések, német nyelvből alap- és középszintű nyelvi képzések indulnak.
- támogatott formában gépjárművezetői képesítések, „C+E+Tehergépkocsi” vezetői alapképesítés és „D” kategória+autóbuszvezetői alapképesítés.
- Asztalos, Elektronikai műszerész, Épület- és szerkezetlakatos, Fegyveres biztonsági őr, Gyermek- és ifjúsági felügyelő, Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző, Nyomdaipari technikus, Pék, Pénzügyi-, számviteli ügyintéző, Raktáros, Személy- és vagyonőr, Vállalkozási és bérügyintéző, Villanszerelő.

Az álláskereső a képzés idejére jogosultak keresetpótló juttatásra, a lakóhely és a képzés helyszíne között az utazási költséget is megtérítik, valamint a teljes képzési díj és az első

vizsga költsége sem az ügyfelet terheli. A programok célja a 25 év alatti fiatalok, valamint a 25-64 év közötti álláskereső, különös tekintettel az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők segítése. A képzés elvégzését követően az ügyfeleknek lehetősége nyílik támogatott foglalkoztatásra, lakhatási és vállalkozóvá válási támogatásra.

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	van	- civil szervezetek képzései, pályázati programjai (TÍZVÁROS Alapítvány, Mécses Sz:) - EFOP-1.5.3-16-2017-00097 Településeinkért - EFOP-1.2.11-16-2017-00002 A város a Tiétek a város Értetek
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	van	- Pro Novum Innovációs Egyesület (a Városi Humánsegítő és Szolgálattal közös szervezésben) „Innovációval a közösségekért” (EFOP-1.3.5-16-2016-0027) - gyakorlólhelyek biztosítása a település intézményeinél
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzásközpontban	van	Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály programok

Forrás: helyi adatgyűjtés

A táblázat szemlélteti a város intézményeinek programjait is, melyek további segítséget jelentenek az érintett csoportoknak.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Mezőberényben jónak mondható az együttműködés a Polgármesteri Hivatal, a Mezőberény '17 Kft. a többi önkormányzati intézmény, a Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, valamint a város civil szervezetei között. Lehetőségeikhez mérten valamennyien pályázatok és a programlehetőségek kihasználása mellett segítik a munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a képzések és foglalkoztatás bővítését.

3.2.14. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőttképző programok a településen	van	- TÍZVÁROS Alapítvány képzése (targoncavezetői) - Origami alapok – pedagógusok számára szervezett képzés - Szövő szakkör (90 óra- OPSKMM) szervezésében - IKER I. és IKER II. 35-35 órás, 16-65 év közöttiek számára szervezett számítástechnikai képzések (4 db) - GINOP-6.1.1.15-2015-00001 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” - GINOP-6.1.1.15-2015-00001 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” motorfűrész-kezelő - GINOP-6.1.1.15-2015-00001 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” szövő (G6111604T76) - Konyhai kisegítő képzés (E-000104/2014/A OKJ 21 811 01) <u>2018-19-ben megvalósuló képzések: EFOP-1.5.3-16</u> - Gépírás, szövegszerkesztés 90 órás - Mézeskalács 60 órás képzés - Kosárfonás 60 órás képzés - Nemezkészítő 60 órás képzés - Gyékény, csuhé, szalmakészítő 60 órás tanfolyam - Bornout tréning közművelődési szakemberek számára <u>DJP (GINPO-3.-3.-1-16-2016-00001-898) keretében</u> - Eszközök használata – egyéni és csoportos képzés keretében is - Számítógépes képzés 65 éven felülieknek is - egyéni és csoportos képzés keretében is
felnőttképző programok a vonzásközpontban	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai - Pro Novum Innovációs Egyesület (a Városi Humánsegítő és Szolgálattal közös szervezésben) „Védőháló a családokért” – EFOP-1.2.1-15 - Családsegítő programjai tartósan munkanélkülieknek
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai
Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban	van	- Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai

Forrás: helyi adatgyűjtés

Az önkormányzat mellett pl. a TÍZVÁROS Alapítvány brikett üzemében 7 fő foglalkoztatására került sor. Ebből négy fő hátrányos helyzetű, egy fő pedig kábítószerfüggő szenvedélybeteg volt. Terveik között szerepel, hogy állattartást is elindítsanak.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A településen az érintett célcsoport esetében az önkormányzati foglalkoztatás javarészt a közfoglalkoztatási programokon keresztül valósul meg és alkalmazzák többek között a roma lakosságot. A környező nagyvárosok cégei EU-s projekteknek köszönhetően a célcsoport bevonásával elsősorban betanított munkásként alkalmazzák a roma lakosságot. Az önkormányzat intézményeit áttekintve elmondható, hogy helyi roma lakos is van a foglalkoztatottjai között.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.¹

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez. Ennek ellenére a foglalkoztatási és a munkaerőpiacon a hátrányos megkülönböztetés számos esetével találkozhatunk (roma, kisgyermekes szülő, fogyatékos...)

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, amely összesen húszféle diszkriminációra okot adó tulajdonságot sorol fel. Ilyen például a faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság (terhesség) vagy apaság, foglalkoztatási jogviszonynak vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, vagy épp a nemi identitás.

A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport.

¹ http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

A törvénymódosítás értelmében 2015. január 1-től a szociális terület is jelentős változáson ment át és ezzel összhangban az önkormányzati rendelet is módosításra került.

Mezőberény Város Önkormányzata által hozott rendeletek esetében a 10/2011. (III.29) számú önkormányzati rendelete helyett a 4/2015.(II.24.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról lépett életbe:

1.§ (2) A Képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociális szempontból rászorult családok életminőségén kíván javítani, valamint segítséget nyújtani az önhibájukon kívül rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek és családjuk részére.

Az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai egyértelműen elváltak egymástól, és átalakult a finanszírozás rendszere.

Valamennyi jövedelemkompenzáló támogatás, így a korábban jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátásával kapcsolatban kétféle ellátástípus állapítható meg, egyrészt a foglalkozást helyettesítő támogatás, másrészt az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ez utóbbi a megszűnő rendszeres szociális segély helyébe lép). Járási hatáskörben maradt az időskorúak járadéka, az ápolási díj, a közgyógyellátások, valamint az egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság.

Az önkormányzatoknál kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők, melyek egységesen „települési támogatás” elnevezésre hallgatnak. Ide tartoznak a korábbi átmeneti, családi krízis-, lakásfenntartási, gyógyszerkiadási, ápolási célra vagy más címen kifizetett segélyek.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

Az aktív korúak ellátásán belül, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosultak száma a lakosság szociális és foglalkoztatási helyzetének egyik indikátora. Jelzi, hogy hányan élnek a településen olyanok, akik munkanélküliként már nem jogosultak álláskeresői támogatásra, s megélhetésük más módon sem biztosított, vagyis családjukban az egy fogyasztási egységre (családon belüli fogyasztási szerkezetet kifejező arányszám) jutó jövedelmük nem haladja meg a nyugdíjminimum 90%-át (2014-ben 25.650 Ft), és vagyonuk nincs.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, és közülük közfoglalkoztatásban részt vettek száma életkor és nem szerinti bontásban 2014

	FHT	Közfoglalkozt.ban részesülők	FHT	Közfoglalkozt.ban részesülők	FHT	Közfoglalkozt.ban részesülők	FHT	Közfoglalkozt.ban részesülők
Életkor	18-29 év		30-44 év		45-61 év		Összesen	
Férfi	119	41	125	61	89	49	333	151
Nő	58	33	81	51	93	96	232	180
Összesen	177	74	206	112	182	145	565	331

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

2014. évben összesen 565 személy, a lakosság 5%-a vette igénybe ezt az ellátási formát. Az önkormányzat a támogatásra 49.958 e. Ft-ot használt fel.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők közel 60%-a vesz részt a közfoglalkoztatásban. A korcsoportok eltérő arányban jelennek meg a két rendszerben. Addig, amíg az FHT-t a 30-44 év közötti korosztályból veszik igénybe a legnagyobb arányban (36,5%), a közfoglalkoztatásban a 45-61 év közöttiek jelenléte az erőteljes (43,8%).

Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartással összefüggő rendszeres kiadásokhoz nyújtott támogatásban 2014. évben összesen 667 szociálisan rászoruló háztartás részesült, 20.867 e. Ft támogatási összegben. A támogatásra az jogosult, akinek háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át (71.250,- Ft), és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

A mezőberényi háztartások 16%-a részesült tüzelési utalvány, vagy a közüzemi díjak esetén közvetlenül a szolgáltatóknak történő utalás formájában támogatásban.

Önkormányzati segély

A város képviselő-testülete a rendeletében meghatározottak szerint önkormányzati segítyt nyújt azoknak a személyeknek, akik önmaguk, vagy családjuk létfenntartásáról más módon gondoskodni nem tudnak, vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások (betegség, haláleset, elemi kár, krízishelyzet, munkahely elvesztése, gyermek megtartása, fogadásának előkészítése, családba való visszakerülésének elősegítése, iskoláztatás, nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartása) vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulanak.

A segély adható eseti jelleggel. A jogosultság a támogatott céltól függően az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 – 300%-hoz kötött.

Önkormányzati segélyben részesülők száma, és a támogatásra felhasznált összeg, 2014.

Önkormányzati segély	Pénzbeli ellátásként nyújtott		Természetbeni ellátásként nyújtott	
	Támogatásban részesítettek száma (fő)		Támogatásra felhasznált összeg (e. Ft)	
Összesen	455	4217	996	84 342
Ebből:				
Eseti támogatás	206	1357	-	-
Gyógyszertámogatás	69	876	105	189
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	142	1277	843	82 449
Kamatmentes kölcsön formájában	38	707	28	504
Temetési kölcsön	-	-	20	1200

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

2017 évi települési támogatás összege fajták szerint

rendkívüli települési támogatás	lakástámogatási					felsőoktatási támogatás	temetési kölcsön	tűzifa	összesen:
	áram	gáz	víz	szemét-szállítás	lakbér				
1 861 000	6 460 900	2 631 700	104 300	20 000	799 100	810 000	720 000	12 245 640	25 652 640

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság a gyermekvédelmi rendszer részét képezi ugyan, bemutatását a koncepcióban mégis azért tartjuk indokoltnak, mert érzékeny indikátora az adott település jövedelmi viszonyainak. Megmutatja, hogy hány gyermek él olyan családban, ahol az egy főre jutó jövedelem nem éri el a nyugdíj legkisebb összegének 140%-át (39.900 Ft), a gyermekvédelmi törvény által meghatározott esetekben a 130%-át (37.050 Ft).

A Mezőberényben élő 0-18 éves gyermekek 34,51%-a jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, vagyis minden harmadik gyermek olyan családban él, ahol az egy főre jutó jövedelem nem éri el a nyugdíjminimum másfélszeresét. A gyermeknevelés a szegénység egyik rizikófaktorának számít.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül hátrányos helyzetű 105 fő halmozottan hátrányos helyzetű 159 fő gyermek, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 15,15 %-át, illetve 22,94 %-át teszi ki.

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az 1991. évi IV. törvényt a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása érdekében alkotta az Országgyűlés.

Az Ft-ben meghatározott feltételek fennállása esetén az állami foglalkoztatási szerv különféle támogatásokat (pénzbeli) és szolgáltatásokat nyújt az álláskeresőnek.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Munkáltatók részére nyújtott támogatás

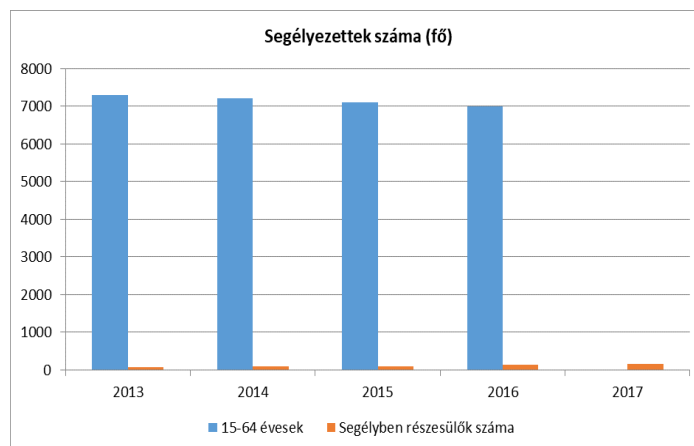
A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. tv. 16. §-a, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996.(VII.16.) MÜM rendelet 11. §-a, az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet szabályozza a **foglalkoztatás bővítését szolgáló bértámogatás nyújtásának** feltételeit.

Munkahelymegőrzés támogatás

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2013	7303	70	1,0%
2014	7215	95	1,3%
2015	7098	97	1,4%
2016	7008	131	1,9%
2017	n.a	166	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2013	624	268	42,9%
2014	624	229	36,7%
2015	596	219	36,7%
2016	536	235	43,8%
2017	n.a	195	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Nemzetgazdasági Minisztérium

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2012	47	n.a	456	n.a	12	0
2013	86	0,01	306	0,49	n.a	n.a
2014	52	0,007	183	0,29	n.a	n.a
2015	52	0,007	200	0,33	n.a	n.a
2016	n.a	n.a	200	0,37	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatsora azt jelzi, hogy településünkön a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen.

A táblázatban szereplő számok a tárgyév december 31-én támogatásban részesülők számát mutatják.

Közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskeresők, elsősorban FHT-ra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével nélkül kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben.

A területhez tartozó ügyintézés, feladatellátást a Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportja biztosítja, a mezőberényi munkanélkülieket a Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya tartja nyilván.

A település szempontjából nagy előrelépés volt, hogy 2016-ban a Kormányablak megnyitásával helyben is megoldottá vált az egyéb lakosságot érintő ügyintézés.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakások száma Mezőberényben 4516 db

- egyszobás lakások száma 428 (9,5%)
- kétszobás lakások száma (a másfél szobásokkal együtt) 1828 (40,5%)
- háromszobás lakások száma (a két és félszobásokkal együtt) 1559 (34,5%)
- négy és több szobás lakások száma (a három és félszobásokkal együtt) 701 (15,5%)

A lakásépítések utolsó nagyobb hulláma 2008-ban volt, amikor még 68 db új lakásra adtak ki építési engedélyt. Ez a szám 2013-ban már csak 2 db volt. A lakások megszűnése 2000 és 2015 között nem jellemző, de 2005, 2014, 2015 kivételével minden évben volt ilyen esemény. 2016-ban 3 db megszűnt lakás van.

A település lakosságának 95 %-a belterületen él, a külterületen a tanyasi életforma az általános. A lakáskörülményekre a családi házas építési forma jellemző. A városközpontban 2000-től épültek többszintes lakóépületek az önkormányzati bérlakás (Széchenyi) program keretén belül. Az önkormányzati bérlakások száma 2017. december 31-én: 147 db.

Pontos adat nem áll rendelkezésre, de jelentős azon lakások száma, amelyek a devizahitel károsultak tulajdonából az Nemzeti Eszközkezelőhöz kerültek. Talán ez is közrejátszik abban, hogy folyamatosan nagy az érdeklődés az önkormányzati bérlakások iránt, a lakhatás feltételeinek biztosítására. Az elmúlt években érzékelhetően megnőtt a fiatal, közös életet kezdeni kívánó lakásigénylők száma is.

A lakások kiutalása polgármesteri hatáskör.

a) bérlakás-állomány

A településen jellemzően 2001 után történt bérlakásépítés növelte az állomány számát. Ezek a lakások azóta is ezt a funkciót töltik be és döntően piaci feltételek szerint kerülnek bérbeadásra. Az eltelt évek alatt kizárólag ad-hoc jelleggel történtek felújítások ezeknél az épületeknél, a lakhatás minőségének biztosítása miatt időszerű lenne a felülvizsgálatuk, javításuk.

Az „Esély Otthon” projekt keretében 16 bérlakás felújítására kerül sor 2018 évben, illetve a városközpontban új 10+10 lakásos bérlakás építése kezdődhet meg. Az Esély Otthon program a 35 éven aluli fiatalok helyben/itthonmaradását támogatja lakhatásuk biztosításával.

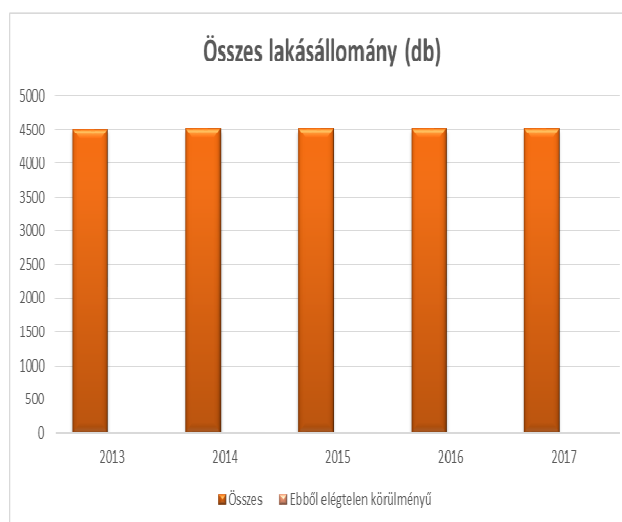
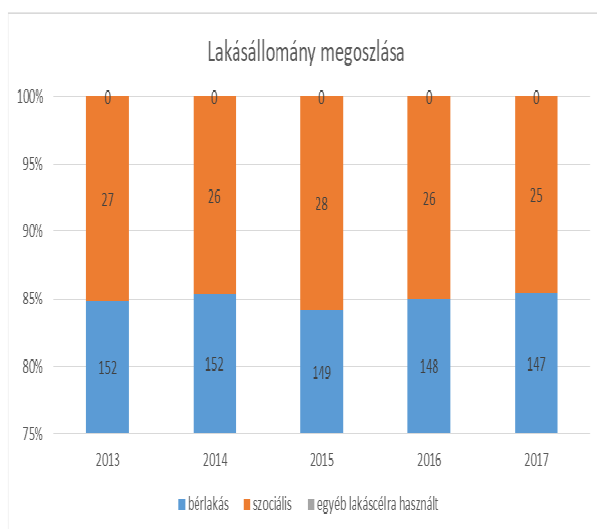
A bérlakások között van 14 db ún. „fecskelakás”, mely 5 évre juttatja lakáshoz azokat az önálló életre vágyó, családot alapítani szándékozó 35 éven aluli fiatalokat, akik lakás-előtakarékossági szerződést kötnek. Ez is segíti a fiatalok helyben maradását, életkezdésüket.

Mezőberény Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a lakhatás feltételeinek megteremtésével, illetve javításával a fiatalokat, a családokat a városban tartsa. Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete a városban történő letelepedést, illetve a bérlakás iránti igények biztosítását 10 lakásos társasház építéssel kívánja erősíteni (Békési út 12).

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	szociális lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	4514	n.a	152	n.a.	27	0	n.a	n.a
2014	4515	n.a	152	n.a.	26	0	n.a	n.a
2015	4519	n.a	149	n.a.	28	0	n.a	n.a
2016	4516	n.a	148	n.a.	26	0	n.a	n.a
2017	4516	n.a	147	n.a.	25	0	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

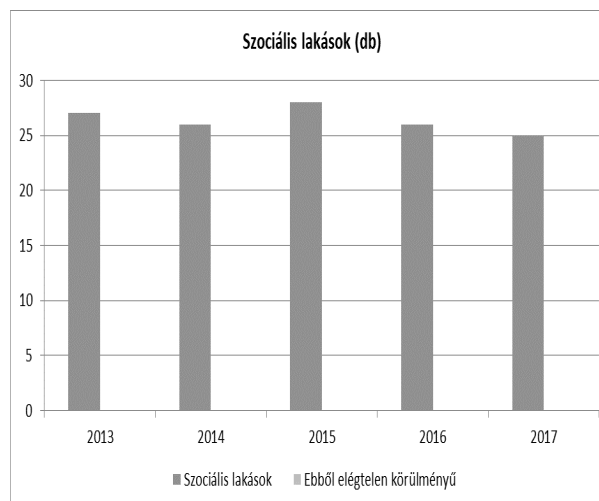
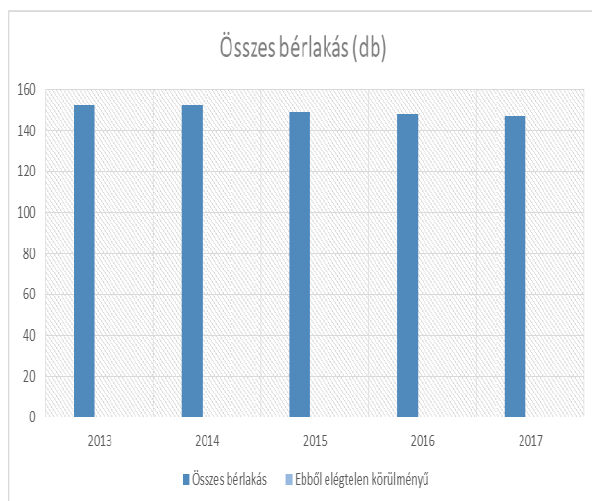
Mezőberényben nincs pontos adat arra vonatkozó, hogy a település összes lakásállománya viszonylatában mennyi az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma. Betudható ez annak is, hogy nincs meghatározva ennek szempontrendszere. A lakhatatlanná nyilvánítás ma a Járási Hivatal feladata és építéshatóságilag alátámasztható tények indokolják.

	Szociális lakásállomány (db)				
	Szükség	Szociális	félkomfortos	Komfort nélküli	Összesen
2013	4	12+6	1	4	27
2014	4	12+5	1	4	26
2015	5	12+6	1	4	28
2016	5	12+6	1	2	26
2017	4	12+6	1	2	25

Forrás: önkormányzati adat

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati bérlakásépítés részeként szociális bérlakások is épültek 2001-től (Vésztői út). Az érdeklődőknek pályázniuk kell a bérleményre és a szociális szempontok figyelembe vételével jelölhető ki a lakó. Egyre nagyobb igény mutatkozik erre a típusú lakhatás biztosítására, egyenes arányban a szociális helyzet romlásával, sőt komfort nélküli lakásokra is igény lenne, azok alacsony bérleti költségei miatt. A kifejezetten szociális célra épült bérlakások összkomfortosak, de a hátrányos helyzetből érkező réteg az összkomfortos berendezéseket nem tudja célszerűen használni, ezen lakások állapota rohamosan romlik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nem jellemző a nem lakáscélú ingatlanokban történő lakhatás. A városközpontban van néhány iroda, üzlethelyiség, melyet ideiglenesen használatba vonnak, minimális átalakítással lakhatóvá alakítják, de tartós lakhatásra nem használják. A zártkertekben (Laposi-kertek) több személy életvitelszerűen él az ott lévő igen csak különböző minőségű "hétvégi" házakban.

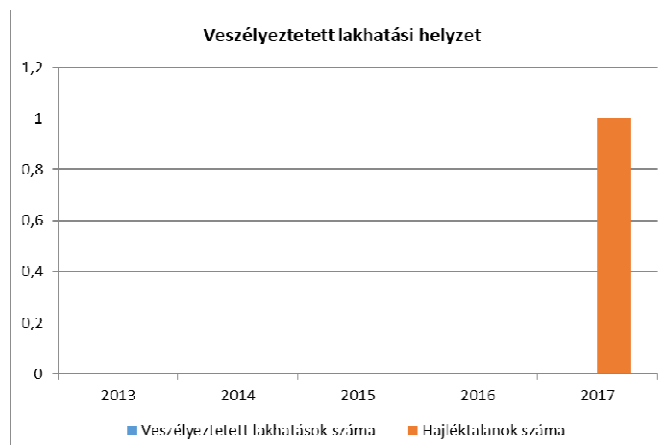
d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A táblázat mutatja a veszélyeztetett lakhatási helyzetek és a hajléktalanok számát. A számokkal ellentétben azonban a szakemberek elmondása alapján a településen hajléktalan személy nincs. A lakcímről kijelentkezetteket, otthonukat elvesztőket a rokonai kapcsolatok, természetes támasz kapcsolatokon keresztül, a szociális háló segíti és problémájuk megoldott. Időszakosan, a téli hónapokban jelentkezik az elégtelen lakhatási körülmények miatt ilyen jellegű probléma.

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2013	n.a	n.a
2014	n.a	n.a
2015	n.a	n.a
2016	n.a	n.a
2017	n.a	n.a

Forrás: önkormányzati adatok

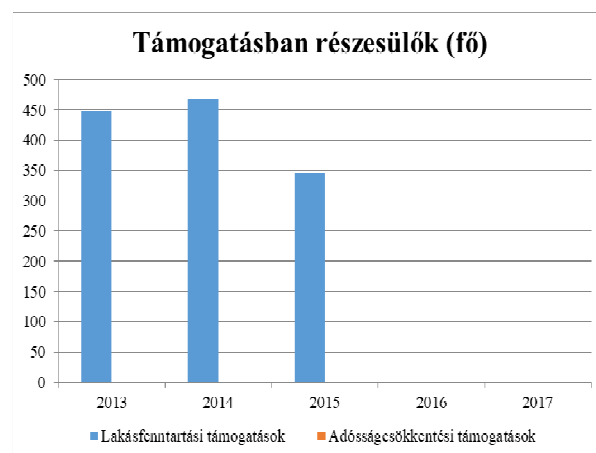
e) lakhatást segítő támogatások

A mindennapi létfenntartás mellett a lakás fenntartására fordított kiadások igen megterhelőek a célcsoport családjai számára. A terhek enyhítését szolgálja az Szt-ben és a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén igénybe vehető lakhatási támogatás. A támogatás pénzbeli és természetbeni ellátásként is folyósítható. Településünkön természetbeni ellátásként elsősorban szolgáltatóhoz utalással történik a támogatás megállapítása.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2013	448	0
2014	468	0
2015	347	0
2016	n.a	0
2017	n.a	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A kormány által létrehozott CSOK program központilag kíván segítséget nyújtani a népesség megtartásához, növekedéséhez, a lakhatás megoldásával, ennek hatásairól, számairól településünk vonatkozásában nem rendelkezünk adatokkal.

f) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy többgyermekes családok esetében. A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz érkezett Végrehajtó Iroda által küldött hirdetésmények száma is, mely 2017. évben meghaladta az 50 db-ot (egyéb hivatalos adat kiadására nincs módjuk).

A bérlakások adósságtartozása 2017. december 31-i állapot szerint: 10.771.083,- Ft (lakbér) volt, ebből a kiköltözöttek által hátrahagyott tartozás: 10.126.702,- Ft. Továbbszámlázásból eredő tartozás nincs benne.

A számok is az eladósodás emelkedését mutatják, az adósságspirál megjelenését körvonalazzák és az átörökítés nehéz kérdését is felvetik.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Városunk - mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében - több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak. A tanya ingatlanok többsége közművel nem rendelkezik, elszigetelten, a várostól távolabbi területeken helyezkednek el. Lakosságuk jellemzően előregedő. Az utóbbi években több ingatlant gazdálkodás céljából felvásároltak és minimális közműfejlesztést (villany) is végrehajtottak rajtuk. A város külterületéhez tartozó, régen mezőgazdasági központként funkcionáló bérlakásokat is magába foglaló ingatlanterület több lakatlan ingatlannal, épületegyüttessel, jelenleg újrahasznosításra vár (pl. Blanka major, mely magántulajdonban van). A Csabai úti iparterület kialakítása érintheti a külterület fejlesztését, hosszú távon nemcsak munkahely, de akár lakhatási lehetőséget is jelenthet.

A legnépesebb külterületi lakott hely az Ókert, közvetlen a várost nyugat, észak-nyugat felől átölelve, belterületéhez kapcsolódva. E rész infrastruktúrája részben kiépült, a szolgáltatások bővítésére magánereő szükséges.

A másik külterületi hely a Laposi-kertek, melyeket kezdetben zártkertként, szőlős- és gyümölcsöskertként tartottak számon. A kertek jelentős részéhez tartozik „kunyhó”, hétvégi ház, téliesített házikó, melyet az utóbbi években a társadalomból kiszorult, munkanélküli, „otthonról elköltözött”, magát hajléktalannak nevező személyek belaktak. Az infrastruktúra áramellátás szempontjából részben kiépült ezen a területen, tulajdonosi és önkormányzati összefogással.

A Körös-parton található Boldishát a telkek eladásával kezdett benépesülni, de elsősorban üdülőövezetként funkcionál, jellemzően nem lakóhelyként használják.

Elsősorban a felsorolt helyeken nehezíti a mindennapi életet a kerékpárút, a járda, az infrastruktúra hiánya, állapota.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A lakhatási helyzetkép megértéséhez szükséges a következő fogalmak meghatározása:

Belterület: a település zárt beépített része,

Külterület: a település zártan beépített részén kívüli szórvány lakóhelyek (majorsági épületek, tanyák, puszták, külterületi lakott helyek)

Szegregált lakóterület: ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen belül elkülönülnek.

Szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-64 éves korosztály) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Több városrészt érintő terület a Magyarvégen lévő szegregátum (egykori „London” és „Párizs”), illetve az északi városrészben található szegregátum a Gárdonyi és Rózsa u., valamint a Szent János és a Kérhalom u. egy része (egykori „Delhi”), amelyek ma is ilyen elnevezéssel élnek a köztudatban.

Hivatalos adatokkal alátámasztva a 2001. évi népszámlálási adatok alapján a városban az alábbi szegregátumok határolódtak el.

1. szegregátum: Rózsa u., Gárdonyi u., Kérhalom u. és környéke
2. szegregátum: a városközpont (idős és eltartott fiatal népesség miatt), ami nem valóságos szegregátum
3. szegregátum: Csabai u., Ady u., Frey Á. u., és környéke
4. szegregátum: Szivárvány u., Zöldfa u. és környéke

A település szakembereinek adatai alapján az 1. és 4. szegregátum lakosság összetételét tekintve nagy számban nehéz életfeltételek között élő, gazdaságilag inaktív, családjukat állami vagy önkormányzati támogatásból fenntartó, alacsony iskolai végzettségű, komfort nélküli, félkomfortos lakásokban élő lakosság alkotja. Döntő többségük roma család.

A roma népességre vonatkozóan kevés hivatalos adat áll rendelkezésünkre. A 2001-es népszámlálási adatok szerint Mezőberényben is csak kevesen vallották magukat roma származásúnak. Becslések szerint a lakosság kb. 10%-át alkotják roma származásúak.

A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb. Komoly anyagi problémákkal és krízishelyzetekkel küzdenek és alapvető szükségleteik kielégítésében szorulnak segítségre. Nagy dilemma az őket segítő munka, mely arra irányulna, hogy megtörténjen reintegrációjuk a munka világába. Míg alapvető szükségleteik nincs kielégítve ez a feladat nagyon nehéz, szinte lehetetlen.

A régi cigánytelepek felszámolásra kerültek ugyan, de elkülönülésük még ma is jellemző. A telepen élők - bár házaik már téglából épültek, víz és villany is bevezetésre került, az utcák aszfaltosak - nagyon nehéz szociális körülmények között élnek.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat és a Szociális Osztály adatai alapján a szegregátumban élő gyermekek többsége hátrányos HH, illetve halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű, a tanulás iránt kevésbé fogékony, közülük kerül ki a legtöbbet hiányzó tanuló. Az iskolai és társadalmi normák követése sok esetben problémát jelent számukra. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül a családok gyermekeinek többsége és az óvodáztatási támogatást is nagy számban veszik igénybe.

Az önkormányzat és intézményei mellett a Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat és több civil szervezet is segíti a telepen/szegregátumban élőket.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Mezőberény Város elkészítette a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződése folyamatainak áttekintésére Mezőberény Város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját és ennek részeként az antiszegregációs tervet.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településrendezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendezés az érintett lakosság életkörülményeiben, értékrendjében és szociális helyzetében hátrányos következményekkel ne járjon. Ennek érdekében biztosítani kell az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét. Az antiszegregációs terv elkészítéséhez kidolgozott útmutató nyomán is szegregátum az a településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság - az aktív korú népességen belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők - aránya meghaladja az 50%-ot.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Mezőberény Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátások körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) otthoni szakápolásról
- c) a fogorvosi alapellátásról,
- d) az alapellátáshoz kapcsolódó központi ügyeleti ellátásról,
- e) a területi és iskolavédőnői ellátásról,
- f) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy:

153. § (1) A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- a) gondoskodik a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a 73.§ (1) bekezdése szerinti külön jogszabályban meghatározott rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén - lehetőségeihez képest - saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat (falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás) és szakosított ellátásokat (az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény).

Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat tevékenységi körével vertikálisan és horizontálisan integrált intézményként felöleli a város gyermekjóléti alapellátásainak egészét, a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások nagy részét, valamint az egészségügyi alap- és szakosított ellátásainak egy szeletét.

A szociális és gyermekjóléti ellátás területén Mezőberény Város Önkormányzata teljesíti a Szociális, és Gyermekvédelmi Törvényben meghatározott ellátási kötelezettségét, s a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló szolgáltatásai elősegítik az esélyegyenlőség gyakorlatban történő érvényesülését.

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete megállapította és kialakította az egészségügyi alapellátások körzeteit, a területi ellátási kötelezettségre a szerződést az alapellátásban résztvevő orvosokkal megkötötte, így biztosítva a lakosság részére az egészségügyi ellátáshoz a hozzáférést.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgáltatások száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma
2013	0	5	2
2014	0	5	2
2015	0	5	2
2016	0	5	2
2017	0	5	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Egészségügyi alapellátások:

Településünk egészségügyi ellátásának alapját az öt felnőtt háziorvosi, és két gyermek háziorvosi praxis képezi.

/Alapellátás (kötelező feladat)

- felnőtt háziorvosi körzet (5) (vállalkozók)
- gyermek háziorvosi körzet (2) (vállalkozók)
- fogorvosi körzet (3) (vállalkozók)
- ügyeleti szolgálat (vállalkozás)
- védőnői szolgálat (Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat)
- otthoni szakápolás (nem kötelező) (Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat)

Járóbeteg szakellátás (nem kötelező feladat)

- fül-orr-gégészet (vállalkozás)
- szemészet (vállalkozás)
- labor (Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat)
- fizioterápia (Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat)
- gyógytorna (Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat)/

A praxisjoggal rendelkező háziorvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosok kivételével az összes többi szolgálat tulajdonosa az önkormányzat, függetlenül attól, hogy vállalkozás formában működik.

A mezőberényi egészségügyi privatizáció 1993-ban kezdődött. Első körben 4 felnőtt háziorvos (Dr. Kovács József, Dr. Zuberecz Zoltán, Dr. Juhász Anna és Dr. Hegyesi Péter) és 2 gyermek háziorvos (Dr. Bacsó Lajos, Dr. Sziráczi Magdolna) vállalkozást indított. 1996-ban 3 fogorvos (Dr. Adamik Ilona, Dr. Emődi Emese és Dr. Dirar Hamed), 2 szakorvos (Dr. Hegyi Ibolya és Dr. Burján Katalin), illetve 1 háziorvos (Dr. Dóczy Balázs) csatlakozott a vállalkozókhoz.

Az elmúlt évek alatt 4 praxis cserélt gazdát haláleset, illetve nyugdíjazás vagy elköltözés miatt (Dr. Magyar László, Dr. Salai Ildikó, Dr. Csók László, Dr. Oláh Erzsébet). A praxisok átmeneti szünetelése a betegek ellátásában komoly gondot okozott, a helyettesítő orvosoknak nagy terhet jelentett. Szerencsére jelenleg minden vállalkozás jól működik, nincs betöltetlen állás. Azonban az orvosok életkora okán már azon is kell gondolkodni, hogy hosszabb távon hogyan tudja legalább megtartani a város a jelenlegi ellátási színvonalat.

A vállalkozások beindításakor az önkormányzat az akkor érvényes kötelező eszközparkot mindenkinek biztosította. Az azóta eltelt idő alatt a vállalkozók önkormányzati támogatást nem kaptak, a fejlesztéseket önerőből kellett megoldaniuk. 2017-ben az önkormányzat 1.300.000 Ft támogatást biztosított 2 vállalkozónak pályázat alapján (Dr. Oláh Erzsébet UH-ra, Dr. Adamik Ilona fogászati eszközök beszerzésére nyújtott be pályázatot). A személyzet kivételével mindenkinek saját tulajdonú rendelője van, aminek fenntartása, állagmegóvása jelentős anyagi ráfordítást igényel.

A betegek szakápolásáról az otthoni szakápolási szolgálat gondoskodik. A családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, egészségfejlesztést az önkormányzat által fenntartott öt területi védőnői szolgálat, egy iskolavédőnői szolgálat, és két iskolaorvosi szolgálat végez. A fogorvosi ellátásról három vállalkozó fogorvos gondoskodik.

Egészségügyi szakellátások

Vállalkozó szakorvosok teljes munkaidőben látják el a fül-orr-gégészeti és a szemészeti szakrendelést. A diagnosztikai háttérrel erősíti az önkormányzati fenntartású J0 típusú kislaboratórium.

Magánrendelésen elérhető szolgáltatás pl. az ortopédia, bőrgyógyászat, nőgyógyászat.

Mezőberény városában 3 gyógyszerár működik, melyek közül kettő közvetlenül kapcsolódik az orvosi rendelőkhöz. Optikai üzletek száma 2, mely biztosítja az ellátást.

A városban az ügyeleti ellátást a Békés-Medical Kft. biztosítja vállalkozásban.

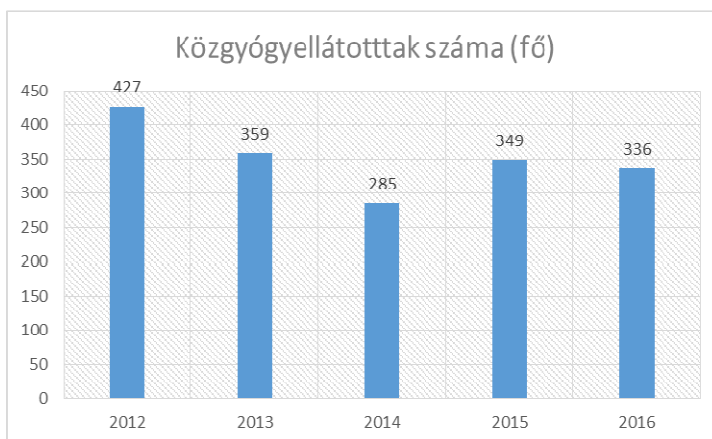
A területi ellátásért felelős kórház a Békés Megyei Központi Kórház Békéscsabai Dr. Réthy Pál Kórháza.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségügyi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. A közgyógyellátás megállapítható alanyi jogon: tartósan beteg gyermekek részére, rokkantsági ellátásban részesülőknek, hadigondozottaknak, normatív és méltányossági alapon jövedelem függvényében. Az ellátást kérni a Békési Járási Hivatal Mezőberényi Kormányablakában lehet.

**3.6.2. számú táblázat -
Közgyógyellátási igazolvánnyal
rendelkezők száma**

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	427
2013	359
2014	285
2015	349
2016	336

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**3.6.3. számú táblázat -
Ápolási díjban részesítettek
száma**

év	ápolási díjban részesítettek száma
2012	55
2013	59
2014	55
2015	55
2016	55

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat tükrözi a szociális rászorultak számát. Az ápolási díjban részesülők száma 2014 és 2016 között nem változott.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A háziorvosok statisztikai adatai szerint a felnőtt lakosság megbetegedései között a magas vérnyomás, a keringési zavar okozta szívbetegségek állnak az első helyen, ezt követik a mozgásszervi betegségek. Magas arányt képvisel a kor specifikus cukorbetegség, és a különböző légúti megbetegedések is.

Fontos, hogy a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrákszűrések folytatásához a városban továbbra is megfelelő szakrendelő álljon rendelkezésre, mely előfeltétele a nők minél szélesebb körű bevonásának is.

A háziorvosok jelentős prevenció munkát végeznek, a városban egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek. Többek között hipertóniaszűrés, az anyagcsere betegségek feltérképezése, az egészségre ártalmas rizikófaktorokra (dohányzás, alkohol...) való felhívás a leggyakoribb.

Az elmúlt években emelkedett az onkológiai szűréseken résztvevők száma. Ezen a területen is jelentősége van az intézmények mellett a civil szervezeteknek és a különböző területekre

benyújtott nyertes pályázatoknak. (Magyar Rákellenes Liga helyi szervezete, Vöröskereszt helyi szervezete, Cukorbeteg Klub, Vakok és Gyengénlátók Egyesülete)

A kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján mindenki számára hozzáférhető. A rendszeres szűrések körébe tartozó nőgyógyászati vizsgálatok köre (mammográfia, UH,) Békésen, Gyulán vagy Békéscsabán biztosított.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat pályázatok keretében valósítja meg prevenciós programjait.

A Vereckei Patika sósobája légúti betegségek megelőzésében, gyógyításában nyújt segítséget.

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejtetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, fogászati vizsgálatok és beavatkozások, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium az V. védőnői körzet részeként, vegyes körzetben, a Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium önálló iskolavédőnői körzetként működik.

Emellett gondozást végeznek a Városi Bölcsőde és Mezőberény Város Óvodai Intézménye óvodáiban is.

Védőnői körzetekhez tartozó iskolák, 2016. szeptember 30.

Védőnői körzet	Iskola megnevezése	Gyermekek száma (fő)	
V. körzet	Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium	Általános iskola	50
		Gimnázium	544
Iskolavédőnői körzet	Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium	Alsó tagozat	368
		Felső tagozat	385
Összesen			1 347

A gyermekek 2016-ban is több alkalommal vettek részt az iskolák által szervezett egészségnapokon, elsősegélypontot biztosítottak, részt vettek osztályfőnöki órákon, gyógynövényekről tartottak előadást, egészséges táplálkozásról tartottak egészség órákat, személyes konzultációkat biztosítottak tinédzserkorú lányoknak, szűrővizsgálatokhoz kapcsolódóan segítettek a vizsgálatokra eljuttatni a problémás diákokat, szükség esetén a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat segítségét is kérték. Rendszeresen visszatérő fejtetvességi problémák esetén a rendszeres kontrollvizsgálatokkal, illetve a rászoruló családoknak irtószert beszerzésében segítettek. Számtalan alkalommal segítettek adományokat célba juttatni, akár felajánló családoktól, akár a Baptista Szeretetszolgálat adományairól legyen szó. Nővédelem területén az önkormányzat által felajánlott fogamzásgátló eszközökhöz való hozzáférést oldották meg Dr. Csiby Miklós segítségével, ezeknek a nőknek a kontrollvizsgálatokon való részvételét figyelemmel kísérik. Emellett szükség szerint a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat is bekapcsolódik preventív munkába.

Az egészségügyi szűrővizsgálatok ugyanúgy az óvodákban is kötelezőek évente és meg is valósulnak Mezőberény Város Óvodai Intézményében: fogászati és hallás szűrővizsgálatok, szinte heti rendszerességgel jönnek az óvodákba a védőnők fejtetvesség vizsgálatra. Minden óvodánk különösen nagy hangsúlyt fektet az egészség megőrzésére, melyet hűen tükröz az intézmény Egészségfejlesztő Programja is. Rengeteg programot tervezünk és valósítunk meg éves szinten óvodánként preventív jelleggel: sportnapok, gyümölcsnapok, előadások az egészséges táplálkozásról, a gyógyteák használatáról...

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat biztosítja a fejlesztő és rehabilitációs, alapvető ellátáshoz való hozzáférést. Emellett fontos szerepet töltenek be egyéb intézmények és civil szervezetek is a teljesség igénye nélkül:

- „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület
- Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete
- Mezőberényi Talentum Református Óvoda (pl. mozgásfejlesztés)
- Mezőberény Város Óvodai Intézményében bő egy évtizede működik mozgásfejlesztés „Mozgásvarázs” néven, ahová a város minden óvodájából járnak gyermekek.
- Kovács Annamária óvodavezető segít a védőnők, vagy dr. Sziráczkai Magdolna gyermek háziorvos kérésére a korai mozgásfejlesztésben /Bobath-módszerrel/.

A településen működik a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephelye, mely a gyermekek fejlesztését oldja meg. A gyógytestnevelés, felismerve annak jelentőségét részben megoldott városunkban. Sajnos az egész ország gyógypedagógus – többek között szomatopedagógus és konduktor - hiánnyal küzd.

Az úszás is a rehabilitáció egyik legfontosabb eszköze és ennek érdekében további feladat lehet a strand fejlesztése, a Kálmán Fürdő téliesítése, melyhez pályázati forrás szükségeltetik. A lakosság 10-12%-a küzd valamilyen mozgásszervi, érzékszervi vagy mentális problémával, részükre az intézményesített ellátáson kívül Alapítvány és Egyesület is segítséget nyújt.

A statisztika szerint magas a mozgásszervi, kardiovasculáris (szív és érrendszeri), pulmonológiai (légúti) betegek száma és emiatt ortopéd, reumatológus, kardiológus, pulmanológus, bőrgyógyász szakrendelés bevezetésére, valamint röntgenbázis kialakítására is szükség lenne.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat biztosítja a közétkeztetést is a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat feladatellátásával. A Közétkeztetési Központ napi rendszerességgel biztosítja a városunkban működő nevelési-oktatási intézményekbe beíratott gyermekek, tanulók számára a gyermekétkeztetést, valamint a Humánsegítő Szolgálat ellátottai számára az életkoruknak és a szükségleteiknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést.

Az étkeztetéssel, étrendkészítéssel, nyersanyag felhasználással kapcsolatban a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendeletben foglalt követelmények az irányadóak.

A Közétkeztetési Központ 1200 adagszám előállítására alkalmas főzőkonyha, mely 2015. évtől a normál étkezés mellett szakorvosi javaslatra speciális étkezést is biztosít. Jelenleg kilencféle diétás étkezést állít elő. Leggyakrabban előforduló diagnózis a diabetes, ezen kívül készít laktózmentes, purinszegény, epekímélő, pépes, gluténmentes és különböző táplálék érzékenységre összeállított diétás étrendet.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete kiemelt figyelmet szentel a városban folyó sporttevékenységekre és a sportolás által a testmozgás, az egészséges életmódra nevelés, a személyiség és közösségfejlesztés, az önismeret, az akaraterő fejlesztése, szabadidő hasznos eltöltése tevékenységekre.

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a sport valamennyi formáját, beleértve a szabadidős tevékenységet, és az egészségmegőrzést is.

Szabadidő eltöltését szolgálja nyáron a Kálmán Fürdő (strand), aminek fejlesztése kiemelt érdeke a városnak. Fontos lenne kihasználni a gyógyvizes kút adottságait, elsősorban gyógyászati fejlesztéssel, ami a gyógyturizmus fellendülését is eredményezheti. A mezőberényi Kálmán Fürdő kútjának a gyógyvízzé minősítése 10 évvel ezelőtt történt meg. Az engedély, a gyógyvíz minősítése 10 évre szól. 2017 októberében elkezdték a meghosszabbítását. A strandfejlesztésnek, a Kálmán Fürdő fejlesztésének, bővítésének egyik alapja lehet ennek a víznek a gyógyászati hasznosítása.

Körösök egyik holtága - a Boldishát – horgász- és pihenőhely, a kerékpáros turizmus és a vízi sportok színtere lehet. A 2012-ben történt erdősítés a terület mikroflóráját (növényzet) jelentősen javítja, pár éven belül vonzó környezetet jelenthet a fauna (állatok) változására is. A horgászat feltételeinek javulását eredményezheti a Hosszú-tó életre keltése, s a Horgász Egyesület kezelésében lévő vízfelület.

A Piknik Park eladásával teljesen új létesítmény épült a városban, amely a turisztika területén előrelépést jelenthet és a Kálmán Fürdő kihasználtságát is javíthatja.

A Városi Liget szabad bejárással áll a lakosság rendelkezésére, azt civil szervezetek és családok is igénybe veszik. A jól karbantartott zöld terület kihasználtsága érdekében is fontos lenne a Madarak Háza programmal való megtöltése.

Az önkormányzat sportpályákat, sportcsarnokot, tornatermet, sporttelepet, tenispályát tart fenn és biztosítja a sportoláshoz való hozzáférést. A civil szervezetek között több mint 20 sportegyesület működik és folytat különböző sporttevékenységet.

A Molnár Miklós Sportcsarnok kosár-, kézilabda, tömegsport, karate stb. sportágakban a diákok és az egyesületek számára nyitott. Maximális kihasználtsággal működik. 2017. november 23-án ünnepélyes keretek között adták át a felújított padozatot (sportparkettát).

A Petőfi utcai és a Martinovics utcai tornatermek, pályák szintén diák-, szabadidős- és versenysport tevékenységekre használhatók az iskolai testnevelés biztosításán túl.

A városi sporttelepen találhatóak a labdarúgó-, valamint a salakos tenispályák, öltözővel. A 2013-ban elkészült műfüves kispálya tovább bővíti, javítja a sportolási lehetőségeket és megnyújtja a szabadtéri sportolásra rendelkezésre álló időkeretet.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat tevékenységi köreivel felöleli a város gyermekjóléti alapellátásainak egészét, a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások nagy részét, valamint az egészségügyi alap- és szakosított ellátásainak egy szeletét.

- 1) Szociális alapszolgáltatások
 - 1.1) Tanyagondnoki szolgálat
 - 1.2) Étkeztetés
 - 1.3) Házi segítségnyújtás
 - 1.4) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
 - 1.5) Támogató szolgáltatás
 - 1.6) Idősek nappali ellátása
- 2.) Szociális szakosított ellátások

Idősek bentlakásos intézménye – Idősek otthona

3.) Egészségügyi alapellátások

3.1) Védőnői szolgálat

3.2) Otthoni szakápolás

4) Egészségügyi szakellátások

4.1) Fizioterápia, gyógytorna

4.2) Laboratórium

A gyermekek napközbeni ellátásáról az 56 férőhelyes bölcsőde gondoskodik. A lakosság szükségleteit elégíti ki a Család- és Gyermejkölési Szolgálat megelőző, korrekciós és kríziskezelő tevékenysége is. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 11 településre kiterjedően látja el feladatait, 2018. január 1-től a házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását Murony és Bélmegeyer településeken is biztosítja.

A lefedetlen szolgáltatási területeket, a kielégítetlen szükségleteket célozták meg a civil szervezetek, egyházi fenntartók.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat mellett két egyházi intézmény, a II. kerületi Evangélikus Egyházközség és a Mezőberényi Református Egyházközség is ellát bizonyos szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat, illetve a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület és a Mécses Szolgáló Közösség Egyesület.

A II. kerületi Evangélikus Egyházközség idősek nappali ellátását, étkezést és házi segítségnyújtást végez.

A Mezőberényi Református Egyházközség által fenntartott Mezőberényi Református Szeretetotthon és Idősek Klubja, mint integrált intézmény 2003-as alapítása óta az idősek otthona szakellátási feladatok mellett szociális alapellátások közül az étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás feladatokat látja el.

A „Fogjunk Össze”Közhasznú Egyesület a fogyatékkal élő fiatalok nappali ellátását végzi.

A Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete két Lakóotthont működtet fogyatékkal élő fiataloknak, Foglalkoztatót a megváltozott munkaképességűek számára és a Pszichiátriai betegek és fogyatékkal élők nappali ellátását szervezi.

Az Ösvény Esélynövelő Alapítvány rehabilitációs támogatásban részesülő megváltozott munkaképességűeket foglalkoztat, 2018 áprilisában a létszám meghaladta a 60 főt.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzati intézmények az ügyintézés és a foglalkoztatás során is megelőzik és megakadályozzák a hátrányos megkülönböztetést, mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Mezőberény Város Önkormányzata intézkedései és a civilek törekvései mellett a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat tevékenységét kell kiemelni. Az intézmény az alaptevékenysége mellett számos speciális szolgáltatás biztosításával is foglalkozik annak

érdekében, hogy többek között a célcsoport helyzetét segítse. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a korábbi évekhez hasonlóan különböző, többnyire egyénre szabott, beilleszkedést segítő programot is szervezett és a munkába való visszailleszkedés segítésére folyamatos családgondozást, segítő tevékenységet folytat. Több civil szervezet összefogásával 2015., 2016. és 2017. évben is a „Legyél Te is karácsonyi Angyalka” adományozás során közel 500 gyermek kapott meglepetés csomagot és az ételosztáson közel 600 fő nehéz szociális helyzetű személy részesült meleg ételben. A **Pro Novum Innovációs Egyesület** a **Humánsegítő Szolgálattal** közösen valósítja meg két pályázati programját. A **Védőháló a családokért** – EFOP-1.2.1-15 elnevezésű projekt célja a család, a családi kohézió egységének erősítése. Ennek érdekében a **Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal** együttműködésben tanácsadásokat, kiscsoportos és nagycsoportos foglalkozásokat, workshopokat, rendezvényeket valósított meg, amelyek a családalapítás előtt álló fiatal családok családi életre való felkészítését, gyermekneveléssel kapcsolatos korszerű ismeretek megszerzését, valamint támogatják a sajátos vagy nehéz élethelyzetben élő családok helyzetének javítását.

Ennek szellemiségében valósultak meg a következő programok:

- **Munkaerő-piaci csoportos foglalkozás**, melynek keretében tanulási technikák elsajátítására, képzésre történő fejlesztő felkészítésre, kulcsképessegek feltárására volt lehetősége a résztvevőknek. A kiscsoport tagjait álláskeresési technikák elsajátítására tanította a csoportot vezető családsegítő. A célorientált, tematikus folyamat hozzájárult a résztvevők társadalmi reintegrációjához.
- **Életvezetési technikákat fejlesztő foglalkozás** során a nehéz élethelyzetben élő családok helyzetük javítása érdekében elsajátították a megfelelő időmenedzsmentet, a takarékos, helyes pénzgazdálkodást, háztartásvezetést. A társadalmilag elfogadott higiénés szabályok ismertetése mellett lehetőség nyílt az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek átadására is.
- **Szülőnek lenni** csoportos foglalkozás, melynek során a gyermekes családok a gyermekeiket érintő életkori sajátosságokkal kapcsolatosan szerezhettek ismeretanyagot, illetve a speciális élethelyzetekre való felkészítésük történt meg.
- **Kamaszoknak szóló csoportos foglalkozás** a prevencióra helyezte a hangsúlyt.
- **Családi nap** keretében csatlakoztunk a városi gyermeknaphoz, ahol munkatársaink kézműves foglalkozás keretében járultak hozzá a gyermekek hasznos szabadidő eltöltéséhez.
- **Álláskeresői workshop** keretében a célcsoporthoz tartozó személyek szerezhettek ismeretet a pályaaorientációval, pályamódosítással, illetve az álláskeresés lehetséges formáival kapcsolatban. Megismerkedhettek a hatékony önmenedzselésben, a személyiségmarketingben rejlő lehetőségekkel.
- **Egészségnap** keretében foglalkoztunk az egészségvédelemmel, a szűrővizsgálatok jelentőségével. Lehetősége nyílt az érdeklődőknek szűrővizsgálatokon történő részvételre, valamint egészséges ételek kóstolására.
- **Szülői hatékonyságnövelő workshop** keretében a kisgyermekes családok szerezhettek fontos ismeretet arról, hogy az életkori krízisekben melyek a megfelelő szülői attitűdök.

A városban több intézmény, szervezet, adományozási programokon közvetít ruhát, zöldséget, ételt, illetve tartós élelmiszer-csomagot. A Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, Mezőberény Város Óvodai Intézménye és a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium is jelentős lépéseket tesz az intézményen belül az érintett célcsoport esélyeinek javítására.

A „Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda nehéz helyzetben lévő családjainak a helyi gyülekezet alapítványa (Erős Vár Alapítvány) rendszeres anyagi támogatást is tud nyújtani.

A köznevelési intézmények pályázatok és saját lehetőségeiken belül nyújtanak támogatást a célcsoportok tagja számára.

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium Sztehló Gábor ösztöndíjjal, 2016/2017-es tanévtől Útravaló Ösztöndíjprogrammal támogat hátrányos helyzetű diákokat. Az „Út az érettségéhez” ösztöndíjprogram célja a résztvevő tanulók támogatása, a középiskola sikeres befejezése, a felsőoktatásba való bejutás elősegítése érdekében. Az Arany János Tehetséggondozó Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek olyan középiskolákban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjenek, amelyek célul tűzték ki a tehetséggondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést.

A városban működő Spektrum Alapítvány ösztöndíjjal segíti a rászoruló, továbbtanuló diákokat. A Vöröskereszt Mezőberényi Alapszervezete folyamatos ruhaosztással részesíti előnyben a hátrányos helyzetű csoportot.

Mezőberény Város polgármestere átruházott hatáskörben kérelem és rászorultság esetén felsőoktatásban tanulók részére nyújt támogatást.

Az I. kerületi Evangélikus Egyházközség több civil szervezettel összefogva, valamint az önkormányzat is, évente több alkalommal meleg ételosztásokat szervez. A városban a civil szervezetek saját tagságán belül él támogatással, segítő szándékkal a rászorulókat felé.

A Mezőberényi Népfőiskola Alapítvány programjai szintén hozzájárulnak a gyermekek, fiatalok, szülők megszólításával a problémamegoldó képességek erősítéséhez. Pályázataik, programjaik pl. a roma lányok korai iskola elhagyásának megelőzésére szolgált illetve Roma Nap programjaik.

A Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete évente szervezi meg adományosztását, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal a napi „élelmiszer mentést” a Tesco jóvoltából.

A Nyeregben Alapítvány figyelembe véve a lovaglás pedagógiai hatását, testi-lelki, magatartásbeli fejlesztésre vállalkozott és biztosít lehetőséget, hogy hátrányos helyzetű gyermekek ismerkedhessenek meg ezzel a módszerrel.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A városban a közösségi élet színterei sokrétűek, az intézményesített közösségek, a lakóközösségek, a munkahelyek, intézmények, a templomok, a civil szervezetek is megtalálhatók.

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete 1999. évben alkotta meg a közművelődésről szóló rendeletét. E rendelet tartalmazza a közművelődési feladatellátás elvi és intézményi kereteit és évente pályázati keretet biztosít olyan rendezvények támogatására, melyek szervesen kapcsolódnak a város kulturális életéhez, hagyományaihoz.

A kultúra és a közművelődés központja az Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ, amely többcélú kulturális intézmény. Magába foglalja az Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjteményt, a Művelődési Központot, a „Madarak Háza” Ökoturisztikai Látogatóközpontot, a Városi Könyvtárat és a Civil Fejlesztő Központ helyszíneit. Az intézmény adja ki a város ingyenes, havonta megjelenő újságját, a Mezőberényi Hírmondót és egyik felelőse a városi honlap kezelésének is.

Az önkormányzati intézmények mellett a civil szervezetek, egyházak is szerepet vállalnak a város kulturális életében.

Településünkön 62 civil szervezet (46 egyesület és 16 alapítvány) működik, melyek kulturális, szociális, sport, egészségügyi és egyéb szabadidős tevékenységi területet fognak

össze. Az önkormányzat és a civil szervezetek között az együttműködés jónak mondható. A civil szervezetek feladatok vállalásával, véleményezéssel segítik az önkormányzat munkáját, az önkormányzat pedig lehetőségéhez mérten anyagi támogatást biztosít számukra feladataik ellátásához, működésükhöz. Ma már több a város határain túl is népszerű rendezvény fémjelzi tevékenységüket. Rendezvényeik többsége ingyenes (néhány esetben önkormányzat által támogatott) mindenki számára elérhető esemény (pl. Töltött Káposzta Fesztivál, Streetfighter Nap, Kacagó Liget).

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Mezőberényben jellemzően három nemzetiség él és elsősorban a kulturális életben meghatározó a szerepük. Mezőberényre elmondható, hogy a közösségi együttélés zökkenőmentes, nem beszélhetünk etnikai konfliktusokról, nemzetiségek közötti problémáról.

- cigány nemzetiség száma a népszámlálási adatok alapján 574 fő
 kisebbségi választói jegyzék alapján 219 fő
 szavazóként megjelent választópolgár 99 fő
- német nemzetiség száma népszámlálási adatok alapján 331 fő
 kisebbségi választói jegyzék alapján 130 fő
 szavazóként megjelent választópolgár 79 fő
- szlovák nemzetiség száma népszámlálási adatok alapján 324 fő
 kisebbségi választói jegyzék alapján 155 fő
 szavazóként megjelent választópolgár 130 fő

A roma nemzetiség érdekképviselőt 2014 októberétől közel két év szünet után újra a Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat látja el.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat Mezőberény nemzetiség kultúrájának, hagyományainak, nyelvének ápolására alakult. Támogatják a német nemzetiségi óvodai és általános iskolai oktatást. Kapcsolatot ápolnak az I. Kerületi (német) Evangélikus Egyházzal. A Német Községi Ház vásárlását az Emberi Erőforrás Minisztériuma és Mezőberény Város Önkormányzata támogatta 2016-ban.

A Mezőberényi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat és a Mezőberényi Szlovákok Szervezete fogja össze a szlovák nemzetiségű lakosságot, célja a kultúra, nyelv- és hagyományápolás. Székhelye: Mezőberény, Gyomai út 21. szám alatt található. 2016. október 1-jén adták át ünnepélyes keretek között a Szlovák Községi Házat. A ház vásárlását az Emberi Erőforrás Minisztériuma és Mezőberény Város Önkormányzata támogatta, kialakításában számtalan vállalkozó, magánszemély segítette. Támogatják a szlovák nemzetiségi óvodai oktatást. Fontosnak tartják, hogy megőrizték szlovák identitásukat.

A helyi németek és szlovákok származási helye ismert, még valamelyest tartják a kapcsolatot ősök lakóhelyével. Ezek megjelennek többek között a testvér-települési kapcsolatokban is.

A helyi cigányság tényleges számáról csak becslést adhatnak, annak ellenére, hogy nyomon követhető származásuk, a közösségükhöz való tartozásuk, a fizikai megjelenésük és a lakóhelyük szerint is. A cigányok/romák nem alakítottak kulturális-művészeti csoportokat, a hagyományápoló tevékenységük minimálisra csökkent.

A nemzetiségek az évek során a város érdekeit figyelembe véve több alkalommal szervezik közösen programjaikat, építik és őrzik kapcsolataikat. A város legfőbb intézményein szlovák és német nyelvű tábla is jelzi az intézmények nevét.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Mezőberény lakóira jellemző az adományozás, az önkéntes munka jelenléte. Vélhetően összefüggésben van ez azzal, hogy a közösségi, kapcsolati hálók fontos szerepet játszanak az adományozóvá és önkéntes segítővé válásban. A civil szervezetekhez, egyesületekhez, klubokhoz való tartozás erősíti az ilyen jellegű tevékenységeket. Az adományozásra hasonló hatással van az egyházi kötődés, a karitatív tevékenység. Jellemzően az önkormányzat is kezdeményez pl. ételosztást, melyen önkéntesek segítik a megvalósítást. A programhoz magánszemélyek és vállalkozók is csatlakoznak.

A városban a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, egyházközségek ilyen irányú tevékenysége mellett több civil szervezet hirdet évente adománygyűjtő akciót és szervezi a rászorulóknak részére azok kiosztását. Jelentős munkát végeznek a területen pl. a TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete, a Vöröskereszt helyi szervezetei.

A TÍZVÁROS Alapítvány Szeretetszolgálat karácsonykor közel 100 gyermeket ajándékoznak meg évről-évre a Magyar Baptista Szeretetszolgálat cipősdoboz akciója keretében. Működteti Adományboltját. Az adományozók magánemberek, gyülekezetek, civil szervezetek. Az áraikat úgy alakítják ki, hogy az a legszegényebb réteg számára is elérhető legyen. A bolt bevételeit teljes egészében az alapítvány működtetésére fordítják. Főbb tevékenységeik többek között: gyermekek támogatása, fiatalok támogatása, hátrányos helyzetű családok támogatása, munkahelyteremtés, adomány szétosztása a szeretetszolgálaton keresztül.

Emellett kiemelendő a Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete éves tevékenysége mellett a karácsonyi programja vagy a Vöröskereszt ruhaadományok osztása. A felsorolás nem teljes, hiszen szervezetek, csoportok önkéntesek bevonásával tagjai látókörükben élők részére hasonló akciókat szerveznek.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat a 2014. októberi választások óta működik, 2 év kihagyás után.

A civil szervezetek közül legcélzottabban a *TÍZVÁROS Alapítvány* tevékenysége irányul a mélyszegénységben élők, és a romák felzárkóztatására. Kincsház Községi Központjukban a gyermekek mellett azok családjaival is foglalkoznak. A Kincsház ideális helyszínt biztosított családi napok megszervezésének, kézműves foglalkozások tartásához.

2014-ben megalakult a bábcsoportjuk, melynek célja, az előadásokon keresztüli értékátadás. A gyermekek nyelvén kerülnek megfogalmazásra olyan értékeket, mint az önzetlenség, becsületesség, szorgalom és kitartás.

A programok, rendezvények mellett a Kincsházban dolgozó munkatársaik folyamatosan segítik a családokat adományokkal és (életvezetési/ gyermeknevelési) tanácsadással.

A Mezőberényi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat játékvásárlással támogatta a TÍZVÁROS Alapítvány által működtetett, a leghátrányosabb helyzetű cigánygyerekekkel foglalkozó Kincsházat.

Pénzbeli támogatással (100 ezer Ft) motiválták a roma gyerekeket a Mezőberényi Gyermekek FC-ben való szerepléshez. A sportban elért eredmények nagy szerepet játszanak a gyermekek tudatos jövő tervezésében.

A Tóparti Óvodába (megszűnt: a 2016/2017. nevelési év lezárásával, 2017. augusztus 31. nappal) járó cigánygyermek alapvető tisztasági csomagjához és kulturális programon (Bábszínház) való részvételükhöz járultak hozzá.

2016 augusztusában tanulmányi kirándulás keretében a roma családok Parlamenti látogatását szervezték meg, majd a nap a Fővárosi Nagycirkusz előadásával ért véget.

A Szervezet részt vett a „Tegyünk az Élhető Magyarorszáért Egyesület” által, Mezőberényben is megvalósított Roma lányok korai iskolaelhagyását megelőző program megvalósításában 2016.04.01 és 2016.08.31. közötti időszakban. Mezőberényből 10 fő hátrányos helyzetű lány és családja lett bevonva a programba, és vehettek részt különböző foglalkozásokon, kaptak segítséget a tanulásban mentoraiktól.

A városi pályázat segítségével sikeresen rendezték meg első gyermeknapi programjukat 2016-ban. A gyerekek akadályversenyen, ügyességi játékokon és rajzversenyen vehettek részt, valamint bábszínházi előadáson.

Húsvétkor és karácsonykor számukra megfelelő programokat szerveztek a TÍZVÁROS Alapítvány tagjaival.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adósságcsapda- pénzgazdálkodási hiányosságok	Életviteli tanácsadás saját környezetben
Célzott kulturális, közösségi programok hiánya	pályázati források feltérképezése a célok elérése érdekében és ez által a kompetenciájuk fejlesztése
„Hagyományos” szakmák (kovács, teknővájó, köszörűs, zenész stb.) kihalása	Népi kismesterség képzés

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

2014. évben		2015. évben		2016. évben	
Állandó bejelentett lakosok száma: 10.647 fő		Állandó bejelentett lakosok száma: 10.541 fő		Állandó bejelentett lakosok száma: 10.424 fő	
Születések száma: 76 fő		Születések száma: 95 fő		Születések száma: 78 fő	
0-18 éves korig: 2.008 fő	ebből fiú: 1.013 fő	0-18 éves korig: 2.002 fő	ebből fiú: 1.006 fő	0-18 éves korig: 1962 fő	ebből fiú: 992 fő
	ebből lány: 995 fő		ebből lány: 996 fő		ebből lány: 970 fő
Elhunytak száma: 178 fő		Elhunytak száma: 171 fő		Elhunytak száma: 151 fő	

Mezőberényben az állandó népesség száma 2016-ban: 10.424 fő, ebből a

0 - 2 évesek száma	301 fő,
3 - 5 évesek száma	304 fő,
6-14 évesek száma	949 fő,
15-18 évesek száma	458 fő.

A településen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a gyermekekkel foglalkozó intézményekben jelen van. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik.

A Képviselő-testület minden évben átfogó értékelést fogad el a városban jelentkező gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

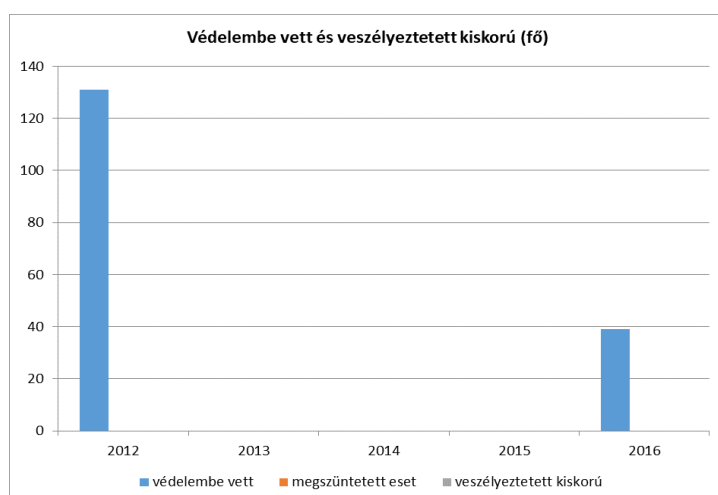
A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2012	131	n.a	338
2013	n.a	n.a	n.a
2014	n.a	n.a	n.a
2015	n.a	n.a	n.a
2016	39	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Településünkön biztosított ellátások:

- Pénzübeli és természetbeni ellátások:
 - a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
 - c) gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) otthonteremtési támogatás,
 - e) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a. gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b. gyermekek napközbeni ellátása,
 - c. gyermekek átmeneti gondozása.

Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások (2016):

Ellátás megnevezése	Támogatásban részesültek száma 2016. december 31.-i állapot szerint (fő)	Állami támogatás (Ft)	Önkormányzatot terhelő kiadás (Ft)
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 2016. év során (tájékoztató jellegű)	577	0	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (augusztus, természetbeni támogatás, Erzsébet utalvány)	565	3.277.000	0
Ebből: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri támogatása (november, természetbeni támogatás, Erzsébet-utalvány)	561	3.253.800	0
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás (augusztus, november)	0	0	0
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás:	0	0	0

Ellátás megnevezése	Támogatásban részesültek száma 2016. december 31.-i állapot szerint (fő)	Állami támogatás (Ft)	Önkormányzatot terhelő kiadás (Ft)
Szünidei gyermekétkeztetés:			
- tavaszi:	105	179.550	0
- nyári:	107	3.354.450	0
- őszi:	101	172.710	0
- téli:	121	0	482.790
Rendkívüli települési támogatás (Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás)	169	0	2.329.000
Gyermekétkeztetés (önkorm. rendelet)	29	0	49.690
Autóbusz (vásárolt bérletek)	1500	0	892.500
Összesen:	3835	10.237.510	3.753.980

Készítette a Mezőberényi Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportja

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása 2006. január 1. napjától jegyzői hatáskör. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott normatív kedvezményekre.

Jogosultak köre: A jogosultságot akkor lehet megállapítani, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át (2016. évben 37.050.- Ft-ot),
- ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza (2016. évben 39.900.-Ft), vagy
- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos,
- a gyermek nagykorúvá válása után is jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. (Nagykorú gyermek jogosultságát házasságkötése esetén az új családban felül kell vizsgálni.)

A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.

A jövedelemszámításnál irányadó időszak: rendszeres jövedelem esetén - kérelem benyújtását megelőző hónap, nem rendszeres jövedelem esetén megelőző egy év átlaga.

Jogosultak továbbá Gyvt. 20/A. §-ában meghatározott egyszeri támogatásra, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november

hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény eseti támogatás összege 5.800,- Ft gyermekenként. Az állam 100%-ban biztosította a támogatást. Emellett ingyenes tankönyvellátásban és étkezésben is részesülnek a rászoruló gyermekek.

2016. évben 577 fő, 2017. évben 433 fő gyermek részére került megállapításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a kérelem elutasítására nem került sor.

A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a családba fogadó gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője - határozatlan időre - állapítja meg. A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 %-a.

A Mezőberényben élő 0-18 éves gyermekek közel 29,4%-a jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. A megelőző évekhez képest csökkent a 0-18 éves korú gyermekek létszáma és a támogatásban részesülők száma is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül hátrányos helyzetű 154 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 53 fő, amely a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 26,68 %-a, illetve 9,18 %-a. Ez az arány 2015. évben fordítva volt, a hátrányos helyzetű gyermekek száma alacsonyabb volt a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számához képest.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig állskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg, kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való

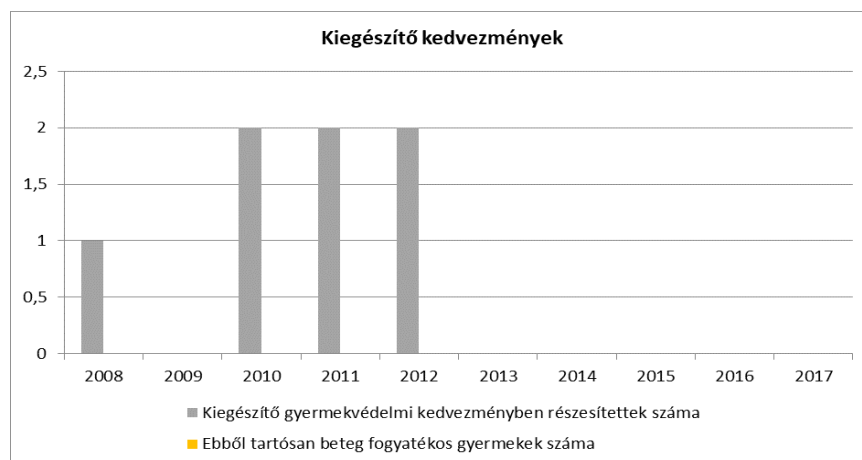
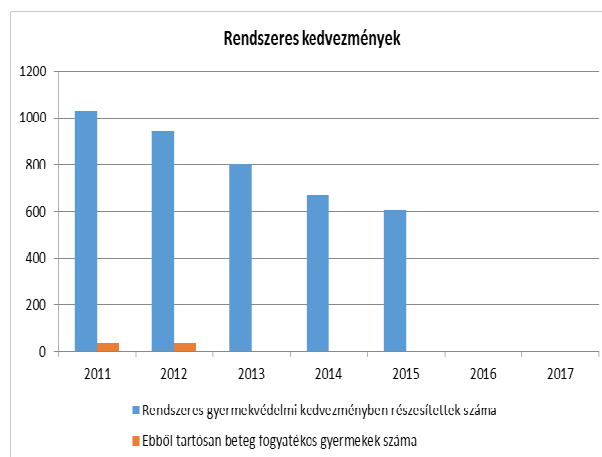
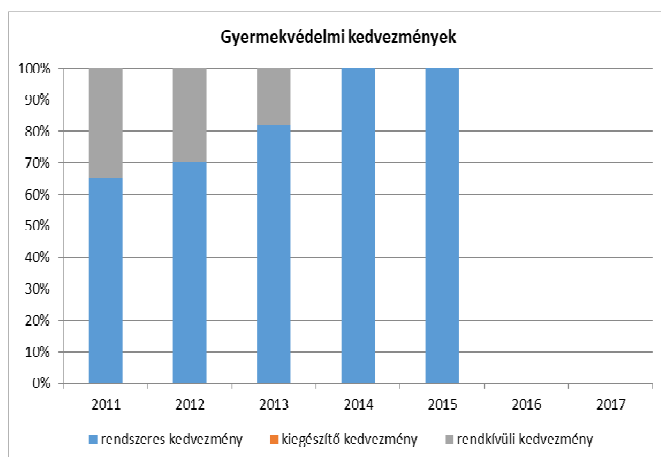
jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2013	804	n.a	n.a	0	176
2014	669	n.a	n.a	0	megszűnt
2015	605	n.a	n.a	0	megszűnt
2016	n.a	n.a	n.a	0	megszűnt
2017	n.a	n.a	n.a	0	megszűnt

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendkívüli települési támogatás:

A létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére az önkormányzat rendeletében meghatározottak szerint 2015. március hó 01. napjától rendkívüli települési támogatást nyújt. A pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.24) önkormányzati rendelet (továbbiakban: R.) 15. § (1) bekezdése értelmében rendkívüli települési támogatás állapítható meg az anyagi segítségre szoruló személyek részére.

Az R. 16. § (2) bekezdése alapján a rendkívüli települési támogatás eseti jellegű támogatás, melynek legkisebb összege 5.000,- Ft (2017.02.01. nappal lett megemelve 2.000,- Ft-ról).

Rendkívüli települési támogatásban (gyermek neveléséhez, gondozásához, taníttatásához, óvodáztatásához) 2016. évben 169 család (50 támogatási eset) részesült, összesen 2.329.000,- Ft összegben. Elutasított kérelem 14 esetben volt, melynek oka, a folyósítási feltételeknek nem felelt meg, 2 esetben az eljárás megszüntetésre került, oka hiánypótlást nem csatolt.

Felsőoktatási intézményben tanulók támogatása:

A R. 19.§-a értelmében felsőoktatási intézményben tanulók támogatása címen egyéb szociális támogatás állapítható meg annak a létfenntartási gondokkal küzdő személynek, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, egyedülálló esetén 300%-át, és önmaga, vagy háztartása létfenntartásáról más módon gondoskodni nem tud, mert felsőoktatási intézményben aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező gyermeke taníttatásának elősegítéséhez kapcsolódó kiadásai keletkeztek.

A Humánügyi Bizottság az oktatási intézmények (általános iskolák és az óvodák) részére a gyermekek étkeztetéséhez támogatást nyújt. Ilyen étkezési támogatásban 2016-ban 29 gyermek részesült 49.690.-Ft összegben.

A Humánügyi Bizottság átruházott hatáskörében eljárva a Mezőberényben lakó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, általános és középiskolai tanulók részére kérelemre, valamint a mezőberényi iskolák javaslata alapján elsősorban hátrányos helyzetű családoknak, például ha a családban:

- a) három vagy több gyermek van,
- b) sajátos nevelési igényű gyermek van,
- c) egyedülálló szülő neveli,
- d) szociális és egyéb körülményei miatt nehéz helyzetben van, természetbeni juttatásként támogatást nyújthat a helyi járatú autóbusz havi bérletéhez.

A Bizottság a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium nem mezőberényi lakóhelyű tanulói részére is - az iskola javaslata alapján - támogatást nyújthat.

Mezőberény város Önkormányzata 2016-ban 1500 autóbuszbérletet vásárolt, mely azt jelentette, hogy 6 hónapon keresztül havonta átlagosan 150 fő, majd szeptembertől 4 hónapon keresztül havonta átlagosan 150 fő kapott bérletet.

A Mezőberényi Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportja rendszeres kapcsolatot tart a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival.

Többek között környezettanulmányok készítésében, a családokkal való kapcsolattartásban kapnak segítséget. A krízishelyzetben lévő családokról folyamatos az információcsere. A gyermeket nevelő családoknál a kialakult krízishelyzetet – ami főként anyagi helyzet miatt van - igyekeznek közösen megoldani.

A gazdasági válság a munkanélküliség magával hozta, hogy egyre több család kerül még nehezebb anyagi helyzetbe, fokozatosan nő azok száma, akik segítségre szorulnak, amit azonban csak enyhíteni lehet, véglegesen megoldani a rendelkezésre álló keretből, lehetőségekkel nem lehet.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az intézményi gyermekétkeztetést 2015. szeptember hó 01. napjától az alábbi esetekben ingyenesen kell biztosítani:

- a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
 - nevelésbe vették;
- az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 - nevelésbe vették;
 - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 - nevelésbe vették, vagy
 - utógondozói ellátásban részesül.

Szünidei gyermekétkeztetés:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1. nappal hatályba lépett 21/C. §-a értelmében a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a jogszabályban előírtak alapján köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

2016. évben a tavaszi szünetben 105 fő, a nyári szünetben 107 fő, őszi szünetben 101 fő és a téli szünetben 121 fő gyermek vette igénybe a szünidei gyermekétkeztetést. A tavaszi, a nyári és az őszi szünidei gyermekétkeztetésre 3.706.710,- Ft állami támogatás érkezett. A téli étkezés az önkormányzatot terhelte 482.790,- Ft összegben.

2017. évben a tavaszi szünetben 138 fő (157.320,- Ft), a nyári szünetben 134 fő (3.953.531,- Ft), őszi szünetben 86 fő (196.080,- Ft és a téli szünetben 103 fő (234.840,- Ft) gyermek vette igénybe a szünidei gyermekétkeztetést.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Mezőberényben nincs tudomásunk magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekről.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön.

A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet. Ugyanakkor a területen élők esetében érezhető a jövőkép hiánya, a szülők általi negatív minta átöröklése, a szocializációs hiányok. Mindebből következtethető az egészségtudatos életvitel hiánya is, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál is sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében. A velük való foglalkozást helyben a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület, valamint a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete segíti, de lehetőségeik végesek.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A Védőnői Szolgálat ellátási területe Mezőberény és Csárdaszállás 0-18 éves korú lakosságára, valamint a felnőtt lakosság azon rétegére terjed ki, akik szoros kapcsolatban állnak ezzel a korosztállyal, illetve valamilyen lakossági szűrésben érintettek.

Nyitott tanácsadóként működik, vagyis, ha valaki megkeresi a szolgálatot bármilyen problémával, a védőnők tudásuk és lehetőségük szerint igyekeznek a gondozottakat kiszolgálni. Az összesen hat védőnői körzetből négy területi védőnői körzetként, egy vegyes körzetként és egy iskolavédőnői körzetként működik. A területi védőnő feladatait a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet alapján látja el. Gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós, gyermekágyas anya, 0-6 éves korú gyermek, illetve olyan 6-16 éves korú gyermek él, aki nem jár semmilyen közösségbe, intézménybe.

A védőnői körzetek gondozotti létszáma, 2016.

Gondozottak	létszáma					
megnevezése	Összesen	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet, Csárdaszállás
Csecsemő	78	22	17	17	19	6
1-3 évesek	181	42	40	45	48	6
3-7 évesek	364	98	74	95	89	8
Várandósok	158	41	37	36	38	6
Mindösszesen	781	203	168	193	194	26

A 2016-os évben Mezőberény és Csárdaszállás területén összesen 78 gyermek jött világra, közülük 10 fő koraszülött, 1 halva születés és 1 csecsemőhalott volt. 2016-ban összesen 532 családot gondoztak a védőnői körzetekben.

A védőnői tevékenység helyszínei: a Tanácsadóban önálló fogadóóra, illetve Várandós és Csecsemő Tanácsadás keretein belül; a család otthonában családlátogatások során; nevelési-oktatási intézményekben történő tisztasági vizsgálatok és egészségnevelés alkalmával; valamint közösségi programokra alkalmas helyszíneken.

Önálló tanácsadás keretében körzetenként heti 2 óra csecsemő és heti 2 óra várandós tanácsadás van meghirdetve. Valójában ezen felül a gondozottak igényeinek megfelelően alakítják a tanácsadásokat, a fent említett időintervallumon felül.

Havonta egy alkalommal Dr. Csiby Miklós Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében biztosítja a várandós tanácsadásokat a városban.

Tanácsadások forgalma védőnői körzetek szerint

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	Összesen
Csecsemő	267	293	195	165	20	940
1-3 évesek	182	102	103	119	18	524
3-6 évesek	144	81	69	86	13	393
várandósok	169	146	165	142	20	642
MSZSZ	75	66	94	33	0	268
Mindösszesen	762	622	532	512	71	2499

Gyermekevédelmi feladataik közé tartozik a gyermekek egészségi állapotának ellenőrzése, betegségek kialakulásának megelőzése, az egészségromlás minél korábbi észlelése, és a gyermek mihamarabbi szakemberhez való jutásának elősegítése, kezelések, terápiák nyomon követése.

Évente státuszvizsgálatok alkalmával a gyermekek testi, mentális, szociális fejlettségét, érzékszervi-, mozgás-, és beszédfejlődését ellenőrzik. Az egészségügyi prevenciós tevékenységük egyik fő tevékenységi területe a kötelező védőoltások megszervezése, a szülők tájékoztatása a kötelező és térítés ellenében igénybe vehető védőoltásokról, azok esedékességéről, az orvosi tanácsadásról tájékoztatás adása, a szűrővizsgálatokra való behívás, a szűrővizsgálatok eredményeinek nyomon követése, az esetleges további vizsgálatokra történő beutalás esetén, a szakvizsgálatok megtörténtének követése.

Az egészségnevelő, prevenciós és gyermekevédelmi munka elsődleges színtere a család saját élettere, melyre családlátogatások során kerül sor. A látogatások számszerűen az alábbiak szerint alakultak 2016-ban:

Családlátogatások száma, 2016.

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	összes
csecsemő	389	266	282	303	26	1266
1-3 évesek	194	276	143	171	21	805
3-6 évesek	179	225	133	168	26	731
várandósok	90	100	139	116	18	463
nővédelem	5	14	6	8	0	33
Összes szaklátogatások száma	918	973	785	869	104	3649

A területi védőnői ellátás feladatai közé tartozik az óvodák ellátása is, ahol minimum negyedévente egyszer tisztasági és fejtetvesség vizsgálatot végeznek, de ezt általában ezen az időintervallumon kívül is az óvodák kérésének megfelelően is, illetve nyomon követik a kiszűrt gyerekek kezelését

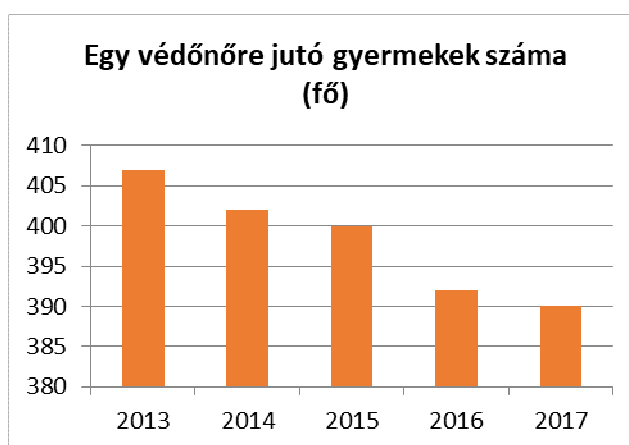
Körzetekhez tartozó óvodák, és a gyermekek létszáma, 2016. szeptember 30.

Védőnői körzet	Óvoda megnevezése	Gyermekek száma (fő)
I. körzet	Katicabogár Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda	100
	Talentum Református Óvoda	30
II. körzet	Magyarvégesi Óvoda	61
III. körzet	Tóparti Óvoda	31
	Nefelejcs Óvoda	39
IV. körzet	Csiribiri Óvoda	58
	Mosolygó Óvoda	43
V. körzet	Csárdaszállási Óvoda	9
	Rózsahegyi K. Általános Iskola Csárdaszállási Tagintézménye	11
Összesen		382

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	5	407
2014	5	402
2015	5	400
2016	5	392
2017	5	390

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 4. pontja előírja, hogy az egészségügyi alapellátás és az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások biztosítása a helyi önkormányzatok kötelező feladatát képezik.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5-6.§-a értelmében a települési önkormányzat feladatai az egészségügyi alapellátás körében:

„5. § (1) A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról, és
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

(2) Az alapellátás nyújtását érintő jogviszony megváltoztatásáról szóló döntésének meghozatala során a települési önkormányzat kikéri az alapellátást végző orvos, illetve védőnő véleményét.

6. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete – a Kormány által kijelölt praxiskezelő által megadott szempontokat figyelembe véve – rendeletben megállapítja és kialakítja az egészségügyi alapellátások körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét az érintett települési önkormányzatok erre irányuló megállapodásban határozzák meg. ...”

Mezőberényben 2 gyermekorvosi körzet működik. Kórházi háttérrel Békéscsaba és Gyula biztosít. A szükséges szakellátások Mezőberényben, Békésen, Békéscsabán és Gyulán érhetők el.

4.3.2. számú táblázat –háziiorvosi ellátás jellemzői			
év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis/ok száma	Háziiorvos által ellátott esetek száma	Gyermekorvos által ellátott esetek száma
2012	1	56081	18836
2013	0	63328	19169
2014	0	65891	19571
2015	0	68591	19676
2016	0	73166	19611
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális - oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, hogy nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekek korai fejlesztéséről, rehabilitációjáról. Az óvodai ellátásban, tagóvodákban történő fejlesztést, szakképzett óvónők végzik. A mezőberényi gyermekek korai fejlesztést vehetnek igénybe Békéscsabán a Napraforgó Gyógypedagógiai Központban.

d) gyermekjóléti alapellátás

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény rendelkezései szerint 2016. január 1-jével a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatástartalommal. A feladatok megosztásra kerültek a települések és a járások között. A települési önkormányzatok feladatkörében maradtak a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, az általános segítő feladatok. Járási szintre került a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása.

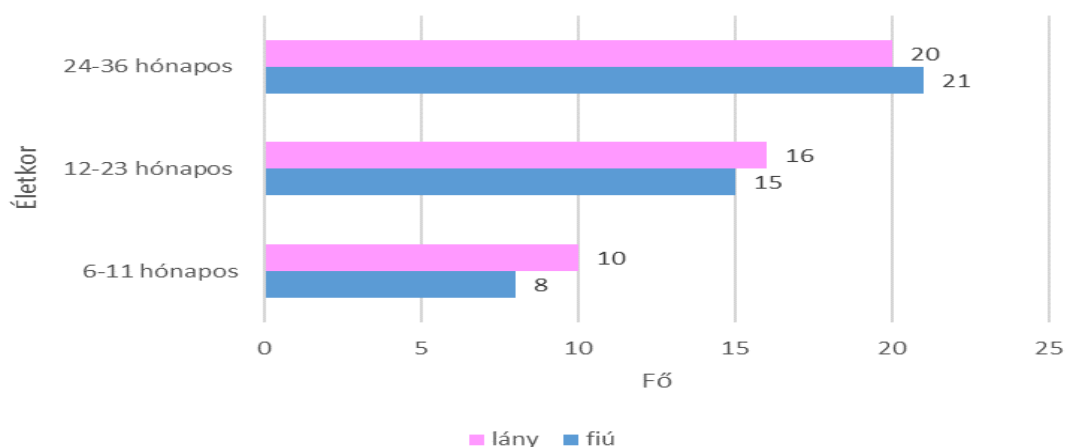
Mezőberény Város Önkormányzata kötelezően ellátandó feladatuként a család- és gyermekjóléti szolgáltatást integrált intézményén, a **Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálaton** keresztül biztosítja. Békés járási ellátási területtel a Család- és Gyermekjóléti Központ a Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ keretein belül működik. A két szint számos együttműködési területen kapcsolódik egymáshoz.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatellátását a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, azok végrehajtási rendeletei, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott szakmai irányelvek, módszertani útmutatók, protokollok határozzák meg.

A családban nevelkedő, 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat működtetésében lévő Városi Bölcsőde biztosítja 56 férőhelyen. A Gyermekvédelmi törvény által meghatározott esetekben ez az időszak kiterjedhet egészen a gyermek 4, illetve 6 éves koráig is.

Szolgáltatási területe Mezőberényen kívül Bélmegyer, Kamut, Köröstarcsa, Murony településekre terjed ki, de a szülők részéről jellemzően csak Mezőberényből érkezik felvételre vonatkozó igény. A Bölcsődébe a 2016-os évben összesen 90 gyermeket íratnak be, a nemek közötti megoszlás egyenlő arányban alakult a fiúk és lányok között.

Bölcsődébe beíratott gyermekek száma nem és életkor szerint, 2016.

2016-ban jellemzően megemelkedett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, és az ingyenes étkeztetést is egyre több család vehette igénybe.

A Gyermekvédelmi törvény a bölcsődei gyermekétkeztetésben 2015. szeptember 1-jei hatállyal kiterjesztette a 100%-os normatív kedvezményre jogosultak körét. Ennek értelmében ingyenesen étkeznek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, a tartósan

beteg, fogyatékos gyermekek és egészséges testvéreik, a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermekek, a nevelésbe vett gyermekek, valamint az olyan családjában élő gyermek, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárával csökkentett összegének 130%-át.

A gondozási díj fizetése alól továbbra is mentességet élveznek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, a három vagy többgyermekes családok gyermekeinek, és a tartósan beteg gyermekek.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

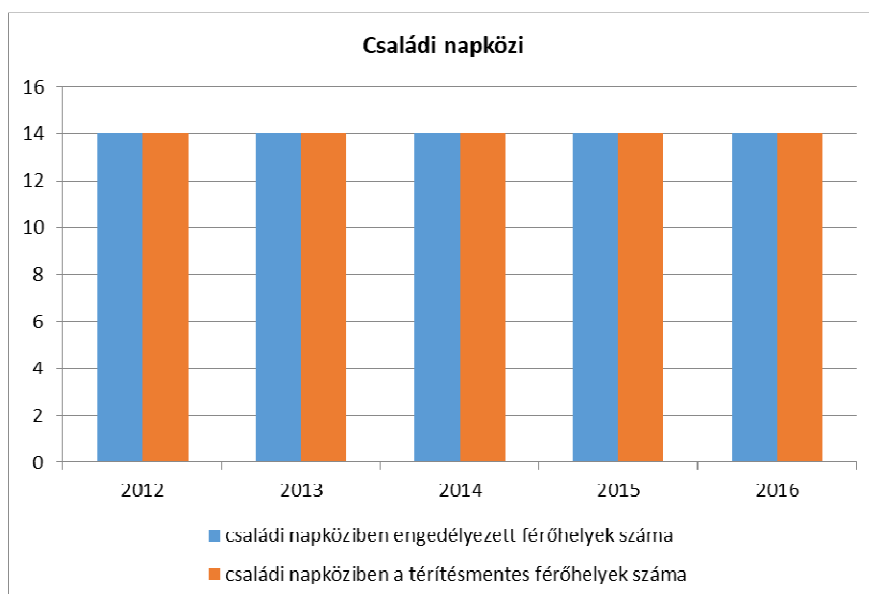
év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2012	2	80	5	56
2013	1	55	7	56
2014	1	54	7	56
2015	1	53	8	56
2016	1	54	12	56

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napközik száma	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben gondozott gyermekek száma
2012	2	14	14
2013	2	14	14
2014	2	14	14
2015	2	14	14
2016	2	14	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2011 – 2017 között a Mezőberényi Református Egyház fenntartásában 2 családi napközi működött két külön helyiségben 7-7 gyermekkel. A családi napközit 20 hetes kortól 14 éves korig vehették igénybe a gyermekek.

e) gyermekvédelem

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai között szerepelnek

- a) Tájékoztatás, információnyújtás
- b) Szociális segítőmunka keretében részt vesz a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában.
- c) Családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából szabadidős és közösségi programokat szervez, illetve kezdeményezi azok szervezését.
- d) Ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése.
- e) Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés.
- f) Segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását.
- g) Közösségfejlesztő programok szervezése, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztés.
- h) Munkanélküliek, adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, fogyatékossgal élők, krónikus, pszichiátriai és szenvedélybetegek, kábítószer-problémával küzdők, egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás biztosítása.
- i) Kríziskezelés, valamint nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások biztosítása.
- j) Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslatok készítése, a szakemberek közötti együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

A jelzőrendszeri tagok nem azonos súllyal, gyakorisággal és mélységben vesznek részt a családok életében, így míg a személyes szolgáltatást nyújtó intézmények, hivatalok, védőnők, gyermekorvosok és pedagógusok a gyermek mindennapjainak részét képezik, a pártfogó felügyelő már csak bűnelkövetői múlttal rendelkező gyermek életébe lép be, az ügyészség, bíróság pedig még ritkábban, inkább csak áttételesen értesülhetnek gyermek veszélyeztetettségéről.

A Szolgálat elsődleges szakmai célja, hogy a szociális és gyermekvédelmi segítséget, vagy támogatást igénylő személyek, családok és gyermekek helyzetének pozitív irányú megváltoztatása érdekében létrejövő észlelő- és jelzőrendszer szereplőivel érdemi és hatékony együttműködést tudjon kialakítani és működtetni. A jelzési vagy együttműködési kötelezettség elmulasztása esetén fegyelmi felelősségre vonásra is sor kerülhet.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogató segítséget nyújt, ám a településen pl. nincs hajléktalan szálló, melegedő. Az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival való szakmai együttműködés a krízishelyzetek megoldásának egyik elengedhetetlen feltétele.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Nyári gyermektábor

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a Spektrum Alapítvány és Mezőberény Város Önkormányzatának támogatásával évről évre megszervezi nyári napközis táborát, mely felüdülést, emocionális, közösségi élményeket, kapcsolatteremtési lehetőséget nyújt a gyermekek számára. Játékos foglalkozásokon keresztül történik meg az egészséges életmódra nevelés, az együttműködési szabályok elsajátítása, a társas készségek fejlesztése.

„Egész(séges) életem”

A NEA-TF-15-SZ-0294. számú pályázat támogatásának köszönhetően a Spektrum Alapítvány együttműködésével valósult meg a program, melyben általános iskolás korú gyermekek vettek részt. A Test – Lélek - Szellem hármas egységét hangsúlyossá tevő tematikus csoportfoglalkozásokba az ellátásban lévő gyermekek kerültek bevonásra.

Nyeregben Alapítvány

A Nyeregben Alapítvány telephelyén az épületek akadálymentesítettek, így mozgássérült vendégeket is tudnak fogadni. Eszközök állnak rendelkezésre a lovas oktatáshoz, mindenkinek a képességéhez megfelelően. Nemcsak lovagolni tanítják meg a gyermekeket, a feladataik közé tartozik a lovak ápolása, gondozása, etetése, az istálló rendben tartása, ami a gyermekek munkára nevelését is segíti. A célcsoport számára is szerveznek lovas programokat.

TÍZVÁROS Alapítvány

Városi szinten az egyik legjelentősebb a TÍZVÁROS Alapítvány tevékenysége, mely kifejezetten a célcsoport ifjúsági korosztályát célozta meg. A TÍZVÁROS Alapítvány legfőbb céljának tekinti, hogy Mezőberényben élő családoknak segítsen, akik ki akarnak törni a mélyszegénységből és biztonságban szeretnék tudni gyermekeik jövőjét.

Emellett intézmények, civil szervezetek, egyházközségek, nemzetiségi önkormányzatok évente több alkalommal szerveznek a látókörükben élő, hátrányos helyzetű gyermekeknek további táborokat.

Kutyabarátok Közhasznú Egyesülete

A Kutyabarátok Közhasznú Egyesülete már évek óta nyári gyermek táborokat szervez, ahova a különböző fogyatékkal élő gyermekek kutyás rehabilitációjában vesznek részt nagy sikerrel integráltan az ép gyermekekkel, terápiás kutyákkal.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Az oktatási intézmények a tanév során, közétkeztetés keretén belül tudják biztosítani a gyermekétkeztetést. Sajnálatos módon egyre több a szűkös anyagi körülmények között élő gyermekek száma, akik számára nem természetes, hogy naponta egyszer meleg ételt kapnak az iskolai szünet időszakában. Mezőberény Város Önkormányzata – már a 2016. évi kötelező feladattá minősítés előtt is - minden alkalommal élt a NEFMI által kiírt pályázati lehetőséggel, így minden évben 150-200 gyermek juthatott napi egyszeri ételhez 54 napon keresztül a nyári szünet időszakában a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat közreműködésével.

Szünidei gyermekétkeztetésben résztvevők száma, 2016. év-2017. év

Szünidő típusa	Gyermekek száma (2016)	Gyermekek száma (2017)
Tavaszi	105 fő	138 fő
Nyári	109 fő	134 fő
Őszi	121 fő	86 fő
Téli	101 fő	103 fő

2017 szeptemberétől állami forrásból ingyen tankönyvet kap elsőtől a kilencedik évfolyamig minden diák, ezt nem kell külön igényelni. 9. évfolyam fölött a rászoruló diákok kapják ingyen a tankönyveket.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzés nem érkezett.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat pályázataival segíti a hátrányban lévők kompenzálását. Az **Innovációval a közösségekért** (EFOP-1.3.5-16-2016-0027) megnevezésű programjuk célja a közösségek hatékonyságnövelése. Ennek keretében a Család- és Gyermekjólét Szolgálatnál a következő tevékenységek zajlottak 2017-ben:

- **Hagyományörző foglalkozások** keretében húsvétkor, anyák napjakor és az adventi készülődésben kézműves foglalkozásokkal vártuk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látókörében lévő gyermekeket és családtagjaikat.
- **Szünidei táboroztatás** halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára, egyhetes napközis táboroztatás keretében támogattuk a gyermekek minőségi szabadidő eltöltését.
- **Deviancia, - drogprevenációs csoportfoglalkozás**, melynek során a deviáns magatartásformák és az élvezeti szerekkel kapcsolatos káros hatások ismertetése történt meg.
- **„Kire ütött ez a gyerek”** címmel előadássorozat azon szülőknek, akik tudatos szülőként hajlandóságot mutatnak gyermekeik életkori sajátosságainak megismerésére és ehhez képesek a megfelelő szülői magatartásformák elsajátítására.
- **Kisgyermekes családoknak komplex, tematikára épülő fejlesztő előadássorozat**, mely ugyancsak az életkori sajátosságokból fakadó nehézségeket hivatott közelebbről megismerni, a párkapcsolati nehézségekig.

„Legyen Ön is karácsonyi Angyalka!”

A program 2010. óta minden évben megrendezésre kerül. 2016-ban a Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete, a Vöröskereszt Mezőberényi Alapszervezete, a Spektrum Alapítvány, a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület, a TÍZVÁROS Alapítvány összefogásával és a városban élő hátrányos helyzetű családok számára adománygyűjtés és -

osztás valósult meg. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a program keretében 206 fő gyermek számára tudott ajándécsomagot adni, ezáltal hozzájárulni ahhoz, hogy a gondozásukban lévő gyermekeknek boldogabb karácsonya legyen. A Nagycsaládosok Mezőberényi Egyesülete jóvoltából 23 család részére élelmiszersomag kiosztására is sor került, mely nagy segítséget nyújtott a téli szünet előtt a rászoruló gyermekek családjai számára.

Emellett a város több civil szervezete önállóan és együttműködve más szervezetekkel szervezett programot, adományosztást, ingyen ételosztást a rászoruló gyermekeknek. (Pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Gyermek FC, magánvállalkozók -Zolnai Róbert-, egyházközségek...)

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az önkormányzat alapellátási kötelezettségei és önként vállalt feladatai ellátása értelmében gondoskodik oktatási-nevelési intézménye, a **Mezőberény Város Óvodai Intézménye** működtetéséről. Az óvodai gyermekvédelmi munka fő feladatát a megelőzés, a segítségnyújtás képezi. A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladatkörébe beletartozik. Ezen belül fő feladatuk a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való speciális foglalkozás. Az óvoda pedagógiai programjában kiemelten foglalkozik a család funkcióinak megerősítésével, a veszélyeztetettség okainak feltárásával és azok megelőzésével.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (Mezőberény Város Óvodai Intézménye)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	4	
Hány településről járnak be a gyermekek?		
Óvodai férőhelyek száma	247	
Óvodai csoportok száma	11	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6-17:30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	30 nap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	22	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	22	0
Fejlesztőpedagógusok létszáma	4	
Dajka/gondozónő	11	0
Kisegítő személyzet	5	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvoda nyitvatartási ideje jól illeszkedik a munkában álló szülők munkaidejéhez, a szülők már reggel 6 órától vihetik a gyerekeket, ahol este 17.30 óráig tartózkodhatnak. Az óvodák a nyári szünetben felváltva vannak nyitva, a gyermekek ellátása igény esetén az ügyeletes óvodában megoldott. Minden gyermeknek biztosítani tudják az óvodai férőhelyet, valamint a szakembereket és mindegyike rendelkezik esélyegyenlőségi tervvel.

„Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda óvodapedagógusai a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek sorsának alakulását folyamatosan figyelemmel kísérik és napi szinten jelzéssel élnek a szülő(k) felé. Fontosnak

tartják az egyéni bánásmód elvének érvényesítését, a szülőkkel való személyes kapcsolattartást, a rászoruló gyermekek hatékony megsegítését, minden esetben a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit szem előtt tartva. Mindenkor biztosítják az esélyegyenlőséget, a gyermekek jogainak biztosítását minden megkülönböztetés nélkül. Folyamatosan kapcsolatot tartanak a megfelelő szakemberekkel, intézményekkel (Családsegítő Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság, bölcsőde, védőnők, gyermekorvos, fejlesztő pedagógus, logopédus).

Mezőberényi Talentum Református Óvoda – a Mezőberényi Református Egyházközség fenntartásában – 2015. szeptember elsejétől fogadja az óvodáskorú gyermekeket.

A gyermekvédelem fontos alapelve a gyermeket érő különböző nevelési hatások összehangolása. Céljuk a megelőzés, továbbá segítségnyújtás, a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez. Feladatuk az egészséges személyiségfejlődést hátráltató okok feltárása, intézkedések megtétele, a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, szociális hátrányaik csökkentése, a veszélyeztetettség felderítése és figyelemmel kísérése, a prevenció, a folyamatos együttműködés, kapcsolattartás gyermekvédelmi társszervekkel.

A Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium 2013. január 1-től az állam fenntartásában működik, 2017-től pedig a Gyulai Tankerületi Központhoz – mint fenntartóhoz és működtetőhöz - tartozva végzi oktató-nevelő munkáját. Tevékenysége Mezőberény, Bélmegyer, Murony települések közigazgatási területére vonatkozik. Jelenleg a székhelyen és hat telephelyen látja el feladatait. Köznevelési alapfeladataik többek között:

- sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos),
- a hátrányos helyzetű tanulók kollégiumi ellátása is.

Tanórán és tanórán kívül is megpróbálják segíteni a nehéz körülmények között élő, hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását, ugyanakkor kiemelt feladatnak tekintik a tehetséges, jó képességű gyerekek fejlesztését is. Az iskolához tartozó kollégium elsősorban a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeit fogadja be. Biztosított a tanulókkal való egyéni törődés, tehetség kibontakoztatás, felzárkóztatás és a helyes szabadidő eltöltés.

Az Intézményben 2009 óta működik az integrációs és képesség kibontakoztató (IPR) program, mely a hátrányos helyzetű tanulóknak a többi tanulóval egy csoportban történő nevelését, oktatását célozza meg, a tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok csökkentése érdekében.

Az iskolában a Mezőberényi Általános Iskolás Tanulókért Alapítvány segíti az oktató-nevelő munkát.

A Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium 2012 szeptemberétől egyházi fenntartású intézménnyé vált, fenntartója a Magyarországi Evangélikus Egyház lett. Az Iskola mögött helyi szinten Mezőberény két evangélikus gyülekezete áll: a Mezőberényi I. kerületi (német) Evangélikus Egyházközség és a Mezőberényi II. kerületi (szlovák) Evangélikus Egyházközség. Az iskola munkáját segíti a Petőfi és Goethe Alapítvány.

Az iskola Akkreditált Kiváló Tehetséggondozó Program 5 évfolyamos gimnáziumi képzését végzi, melynek célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását.

A „Leg a láb”Alapfokú Művészeti Iskola a néptánc elemeire oktatja a fiatalokat, ahol a hátrányos helyzetű fiatalok a tandíjból kedvezményeket kapnak, hogy részesülhessenek az intézmény nyújtotta szolgáltatásokból.

Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephelyén az ellátott szakszolgálati feladatok:

- szakértői bizottsági tevékenység
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

Mezőberény Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten igyekszik megoldani a fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségeinek biztosítását. A városban működő (2) Támogató Szolgálat napi szinten szállítja Békéscsabára az igénybe vevőket.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebtv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban.

A szakértői bizottság véleményének figyelembe vételével az oktatási intézmények biztosítják a fejlesztést az érintett gyermekek esetében.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- b) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcso- portok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat- ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2012	435					0
2013	417	18	394	6	361	0
2014	423	18	394	6	373	0
2015	413	20	439	7	364	0
2016	424	21	462	7	366	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma a településen:

2013-ban: **38** fő,

2014-ben: **71** fő,

2015-ban: **50** fő,

2016-ban: **41** fő.

Mezőberény Város Óvodai Intézménye

Az óvodára vonatkozó adatok – gyermekek (2017. május 31-i állapot szerint)

Intézményi összesítő	férőhely	létszám	számított létszám	Beírt gy. létsz.			SNI (2 fő)	BTM	étkező	HH	HHH
				Okt 1-én	Okt 1. után	össz					
Csiribiri	68	64	66	63	+2 -1	64	2	5	60	5	1
Magyarvégesi	69	64	70	62	+2	64	5	8	64	5	1
Mosolygó	48	47	47	44	+3	47		2	46	0	0
Nefelejcs	62	39	43	39	+3 -23	39	4	0	39	6	1
Tóparti	57	31	34	31	+2 -2	31	2	9	31	12	3
Összesen:	304	245	260	239	+6	245	15	14	240	28	6

Mezőberény Város Óvodai Intézménye a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek foglalkoztatására, nevelésére hangsúlyt fektet. Az intézmény Nefelejcs Óvodája az Oktatási Hivatal által vezetett „EFOP-3.1.3.16 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelések támogatása” című kiemelt projektbe („Esélyteremtő óvoda” projekt) bekerült, mely az óvodai fejlesztő programot váltja fel (IPR). A projekt 2017 szeptemberében indult, 2020 szeptemberig tart, kifejezetten a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek javítása érdekében. Így a jövőre nézve ez a komplex intézményi fejlesztés a hatékony hétköznapi pedagógiai tevékenység feltételeinek megteremtéséhez szükség szerint tud hozzájárulni.

„Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda (2016):

Gyermeklétszám: 104 fő

Étkező gyermekek száma összesen: 100 fő

Kedvezményesen étkezők száma: 88 fő

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül: 17 fő
- tartósan beteg: 1 fő
- családjában tartósan beteg gyermeket nevelnek: 1
- 3 v. többgyermekes családban nevelkedik: 21 fő
- nevelésbe vett: 0
- jövedelem alapján: 48 fő

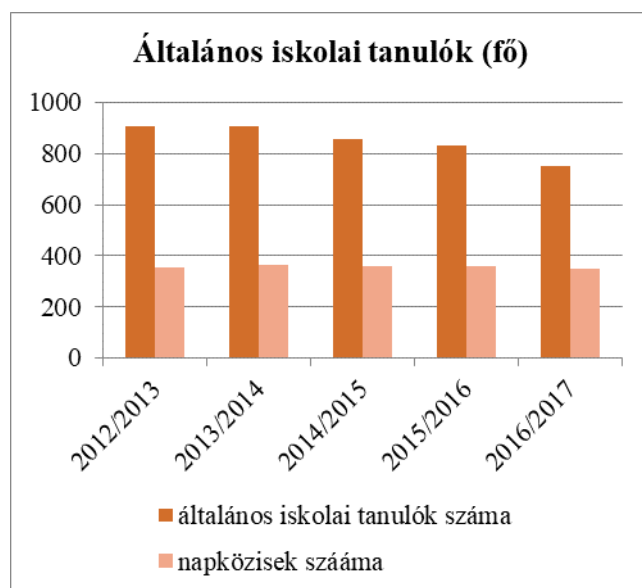
Gyermekevédelmi ellátásban részesülők:

- Alapellátottak: 1 fő
- Védelembe vett gyermekek száma: 4 fő
- Hátrányos helyzetű gyermek: 2 fő
- Halmozottan hátrányos helyzetű: 2 fő

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulóinak száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulóinak száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	421	487	908	356	39,2%
2013/2014	444	461	905	362	40,0%
2014/2015	416	442	858	357	41,6%
2015/2016	434	397	831	359	43,2%
2016/2017	368	385	753	350	46,5%

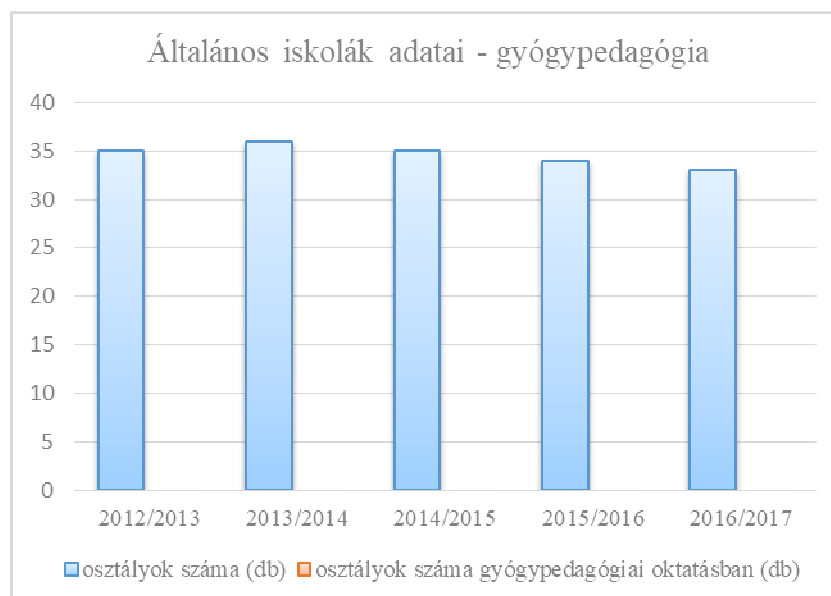
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma		általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban				általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2012/2013	17	18	35			0	6
2013/2014	18	18	36			0	6
2014/2015	18	17	35			0	6
2015/2016	18	16	34			0	6
2016/2017	16	17	33			0	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (2017. június 15.)

Általános iskolai tanulók száma: 745 fő

Alapfokú művészetoktatás: 166 fő

Általános iskolai feladatellátási helyek tanulócsoportjai összesen: 39 (ebből összevont 2, Muronyban, Bélmegyeren)

Napközis csoportok száma: 17

Kollégiumi csoport száma: 1

A sajátos nevelési igényű tanulók (SNI) és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók (BTMN) fejlesztő foglalkozásai a jogszabályban meghatározottaknak megfelelően lettek kialakítva. A különleges bánásmódot igénylő tanulók megsegítése, fejlesztése a tanórákon is kiemelt feladat. Az SNI tanulók közül a logopédiai ellátásra szorulókat a **Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat** Békési Tagintézmény mezőberényi telephelye látja el.

Hátrányos (HH), halmozottan hátrányos (HHH) helyzetű tanulók

	országos	helyi	országos	helyi
	HH aránya %		HHH aránya %	
2012/2013	34,61	50,33	13,31	19,93
2013/2014	29,49	48,51	11,73	12,60
2014/2015	17,16	23,54	9,98	13,40
2015/2016	16,59	19,37	9,98	11,55
2016/2017	n.a	18,73	n.a	6,37

Az iskolában a hátrányos helyzetű tanulók aránya az országos átlaghoz viszonyítva is magasabb, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya szintén. A tanév közben a HH tanulók arány 18,73%-ról 19,46%-ra nőtt, a HHH tanulóké pedig 6,37%-ról 6,85%-ra emelkedett a 2016-2017-es tanévben.

Az iskolában fontos feladat, hogy a szociális hátránnyal küzdő gyermekek nevelése-oktatása a tanuló javát szolgálja. Feladataik: tudatos értékválasztásra ösztönzés, a fegyelem javítását célzó intézkedési terv feladatának megvalósítása, a veszélyeztettség jelzése, az „Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a középiskolába” pályázaton belüli mentorálás, az AJTP-ba jelentkeztetés, egészségnevelési programok, bűnelkövetés, vagy a bűnisméltés céljából indított programok, a szülőkkel, gyermekjóléti szolgálattal, pedagógiai szakszolgálattal való szoros kapcsolattartás, konzultáció, a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók fejlesztése érdekében együttműködés a kollégákkal, a fejlesztő- és a gyógypedagógusokkal.

2016. október 1-jén a gyermekvédelmi kedvezményes (GYVK), hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), veszélyeztetett (V), sajátos nevelési igényű (SNI), beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók aránya az intézményben.

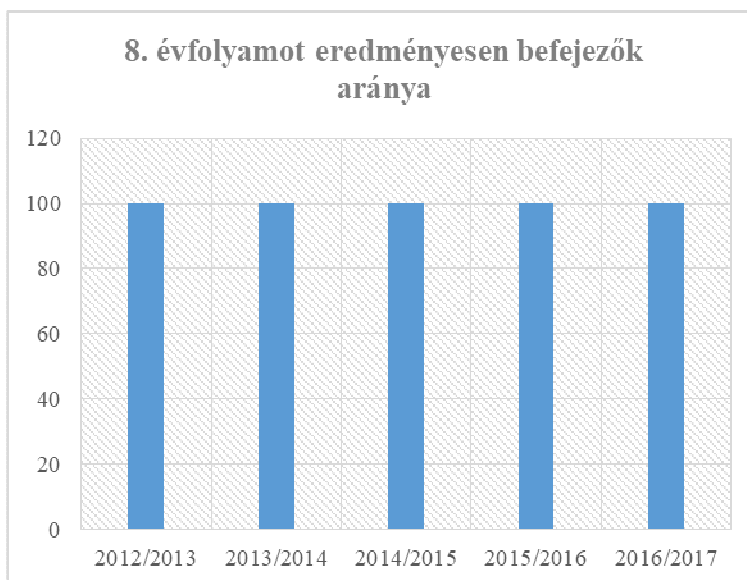
	GYVK fő	GYVK %	HH fő	HH %	HHH fő	HHH %	V fő	V %	SNI fő	SNI %	BTMN fő	BTMN %
Mezőberény 1-4. évfolyam	155	45,72	73	21,53	25	7,37	44	12,98	19	5,60	54	15,93
Mezőberény 5-8. évfolyam	138	38,33	59	16,39	20	5,56	51	14,17	23	6,39	67	18,61
Bélmegyer	8	47,06	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,88
Murony	23	62,16	9	24,32	3	8,11	2	5,41	2	5,41	6	16,22
Összesen	324	43,03	141	18,73	48	6,37	97	12,88	44	5,84	128	17,00

Az Alapfokú Művészeti Tagintézményben a zeneművészet tanszakán 4 fő hátrányos, 1 fő halmozottan hátrányos tanuló, a képző- és iparművészet oktatás grafika tanszakán 13 fő hátrányos, 6 fő halmozottan hátrányos helyzetű tanuló vett részt a művészeti képzésben.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2012/2013	126	100
2013/2014	125	100
2014/2015	123	100
2015/2016	105	100
2016/2017	96	100

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium (2016/2017)

Szeptemberi létszám: 592 fő, év végi létszám: 586 fő.

A gimnázium tanulói létszáma 2016. október 1-jén: 541 fő, 2017. július 1-jén: 522 fő.

A kollégium tanulói létszáma 2016. október 1-jén: 302 fő, 2016. július 1-jén: 295 fő.

Általános Iskolai tanuló létszám 2016. október 1-jén: 50 fő, 2017. július 1-jén: 103 fő.

SNI, HH, HHH, BTM számának alakulása

	Általános iskola	Gimnázium
SNI tanuló	2 fő	10 fő
BTMN	2 fő	13 fő
HH	1 fő	28 fő
HHH	-	10 fő

Gyermekvédelmi feladatok ellátásában az együttműködés partnerei: tanulók, osztályfőnökök, iskolapszichológus, iskolalelkész, iskolavezetés, szülők, Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok és járási Gyámhivatalok, gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai.

A család, mint az elsődleges szociális háttér mellett igen jelentős szerepük van az iskolának a gyermekek testi, lelki és társas fejlődésében, a tanulókat esetlegesen ért veszélyeztetettség prevenciójában, az okok feltárásában.

A helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal kitűnő kapcsolatot ápolnak.

Jelentési kötelezettségük van a területileg illetékes Gyermekjóléti Szolgálat és a Járási Gyámhivatal felé, a tanköteles korú tanulók igazolatlan hiányzásának okainak felfedése miatt.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az gyermekek fejlesztésére irányuló munkát az intézmények pedagógusai mellett fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok, pszichológusok végzik a Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Békési Tagintézmény mezőberényi telephely keretein belül. A gyógypedagógusok, a pszichológusok kellő érzékenysége, szakmai tudása, a fogadó pedagógus szemlélete, nyitottsága, segítőkészsége, kreativitása, megfelelően alkalmazott pedagógiai módszerei, elengedhetetlen feltétele az eredményes munkának.

Az ellátott szakszolgálati feladatok a tagintézményi telephelyen:

- szakértői bizottsági tevékenység
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- gyógytestnevelés
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása

Pedagógiai munkakörben foglalkoztatott munkatársak:

- gyógypedagógus – logopédus, magyar nyelv és irodalom szakos tanár
- gyógypedagógus, pszichopedagógia szakos tanár
- tanító, szakvizsgázott pedagógus gyógytestnevelés szakirányon
- tanító, szakvizsgázott pedagógus, tehetségfejlesztési szakértő, tanfelügyelő
- tanácsadó szakpszichológus, óvodapedagógus

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

Mezőberényben az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

Mezőberényben működő óvodák:

1. Mosolygó Központi Óvoda (önkormányzati fenntartású),
2. Csiribiri Óvoda (önkormányzati fenntartású),
3. Magyarvégesi Óvoda (önkormányzati fenntartású),
4. Nefelejcs Óvoda (önkormányzati fenntartású),
5. „Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda (egyházi fenntartású),
6. Mezőberényi Talentum Református Óvoda (egyházi fenntartású).

Mezőberényben működő iskolák:

1. Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium,
2. Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium.

Néhány tanulói eredmény:

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (2016/2017)

Magatartás

Az iskola tanulóinak magatartási átlaga: 4,22.

- 1-4. évfolyamokon: 4,11,
- 5-8. évfolyamokon: 4,32.

A hátrányos helyzetű, ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magatartása:

- a HH tanulóké 3,65, a HHH tanulóké pedig 3,32.
- Az Alapfokú Művészeti Tagintézményben jeggyel nem értékelik a magatartást.

Szorgalom

Az iskola tanulóinak szorgalom átlaga: 4,02.

- 1-4. évfolyamokon: 4,13,
- 5-8. évfolyamokon: 3,92.

A hátrányos helyzetű, ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szorgalma:

- A HH tanulók szorgalmának átlaga: 3,49, a HHH tanulóké: 3,28.

Alapfokú Művészeti Tagintézmény szorgalmi átlaga: 4,93.

Tanulmányi teljesítmény

Az 1. évfolyamon szövegesen értékelik a pedagógusok a tanulók teljesítményét. Az első tanulói 38,46%-a kiválóan teljesített, 51,92%-a jól teljesített, 9,62%-a megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul végminősítést egyik tanuló sem kapott.

A HH és a HHH tanulók a jól teljesített minősítést kapták a legnagyobb arányban.

A 2-8. évfolyam tanulmányi átlaga mutatja az iskolai átlagot: 4,17.

- 2-4. évfolyam: 4,32
- 5-8. évfolyam: 4,06.

Kiváló tanulmányi előmenetelű tanulóink száma:

1. évfolyamon: 7 (0,94%).

2-8. évfolyamon:

- Kitűnő tanulók száma: 103 (13,83%).

- Jeles tanulók száma: 60 fő (8,05%).

Tantárgyi dicséretben 231 tanuló (31,01%) részesült, 473 dicséretet kaptak.

16 tanuló nem teljesítette a követelményeket a 2-8. évfolyamon. 4-en évfolyamot ismételnék.

Az Alapfokú Művészeti Tagintézmény tanulmányi eredményei továbbra is kiemelkedőek: **4,97.**

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium (2016/2017.)

Tanulmányi átlag 2016-17. év vége						
Évfolyam	NY. A	KT. B	KT.-NY.C	AJTP D	Ált.tan. E	Évf. átlag
9. elők.	4,17	4,24		4,52		4,31
9	4,18	4,38		4,11		4,22
10	3,6	4,3		4,16	3,02	3,77
11	3,78	4,38	3,84	4,05	3,4	3,89
12	4,18	4,43	4,46	4,32	3,73	4,22
Tag. átlag	3,98	4,35	4,15	4,23	3,38	4,08

Kitűnő tanulók száma						
Évfolyam	NY. A	KT. B	KT.-NY.C	AJTP D	Ált.tan. E	Évf. átlag
9. elők.		2		3		5
9	2	2				4
10		3				3
11						0
12		1	1			2
Tag. össz.	2	8	1	3	0	14

Jeles tanulók száma						
Évfolyam	NY. A	KT. B	KT.-NY.C	AJTP D	Ált.tan. E	Évf. átlag
9. elők.	1	4		5		10
9	4	4		2		10
10	1	3		4		8
11	3	8	2	3	1	17
12	4	5	6	7		22
Tag. össz	13	24	8	21	1	67

Bukások száma						
Évfolyam	NY. A	KT. B	KT.-NY.C	AJTP D	Ált.tan. E	Évf. átlag
9. elők.						0
9	1					1
10	4			2	15	21
11				1	3	4
12					1	1
Tag. össz	5	0	0	3	19	27

1.A oszt. (24 tanuló): 12 fő kiválóan megfelelt, 10 fő jól megfelelt, évet ismétlő nincs. 16 tantárgyi dicséret.

1.B oszt. (26 tanuló): 15 fő kiválóan megfelelt, 9 fő jól megfelelt. 1 fő szülői kérésre évet ismétel. 35 tantárgyi dicséret.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium

Az intézmény pedagógusai az osztályközösségek alakítása, az egyes diákok személyiségfejlesztése során személyes példamutatással, tudatos neveléssel arra törekkenek, hogy a tanulókat ne érje közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, jogellenes elkülönítés, megtorlás.

Az egyenlő bánásmód alapvető, a pedagógus egyformán viszonyul valamennyi tanítványához. Az esélyegyenlőség biztosítása azt kívánja meg, hogy a pedagógusok felismerjék ki az, aki valamilyen oknál fogva hátrányosabb helyzetű, és ezt a hátrányt, pedagógusként hogyan lehet kiküszöbölni.

Pedagógiai munkájukon belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják az esélyteremtés és gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- Felzárkóztató foglalkozások,
- Tehetséggondozó foglalkozások,
- Indulási hátrányok csökkentése,
- Differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- Szegregációmentes, együttnevelési környezet kialakítása tanórán és azon kívül,
- Különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét, moduláris oktatás),
- A tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- Kulcskompetenciák megalapozása,
- Digitális technikák széles körű alkalmazása,
- Fejlesztő és rehabilitációs foglalkozások (SNI, BTMN tanulók esetében),
- Képesség kibontakoztató, iskolai integrációs program (IPR) működtetése a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára,
- Pályaválasztás segítése,
- Személyes, egyéni tanácsadás (tanulóknak, szülőknek),
- Egészségvédő és mentálhigiéniai programok szervezése,
- Családi életre történő nevelés,
- Napközis foglalkozások,
- Egésznapos iskola,
- Szakköri, sportközi lehetőségek közül történő szabad választás lehetőségének biztosítása,
- Versenyekre felkészítés,
- Művészeti oktatás,
- Egészségügyi szűrővizsgálatok,
- A tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek),
- Szülőkkal való együttműködés,
- Fogadóórák biztosítása heti rendszerességgel,
- Szülői értekezletek,
- Az iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer működtetése,
- Tájékoztató a pedagógiai szakszolgálat, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról,
- Veszélyeztetettség észlelése, jelzése,

- Szükség esetén kollégiumi elhelyezés biztosítása.

A hátrányos helyzetű tanulókat a középiskolára való felkészítésben is segítik. A számukra kiírt pályázatokban aktívan részt vesznek. Az „Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a középiskola felé” pályázatra 25 tanulóval, 6 mentorral pályáztak. 15 tanuló nyert. 2 továbbjutó tanulót (középiskolás diákot) 1 kolléganő mentorál továbbra is. A 2 tanulóra már a középiskola pályázott. Az Arany János Tehetséggondozó Programba mind a 4 tanulójuk felvételt nyert (2017).

A jövőben kiemelt szerepet kap a Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégiumban megvalósuló pályázatok keretében az esélyteremtés is:

- EFOP-3.2.4: Digitális kompetencia fejlesztése,
- EFOP-3.2.5 – VEKOP-17: A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása,
- EFOP-3.3.5: Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő iskolai programok kísérleti megvalósítása,
- EFOP-3.2.3: Digitális környezet a köznevelésben,
- EFOP-3.2.5: Pályaorientáció, kiemelten az MTMI készségek és kompetenciák fejlesztése a köznevelés rendszerében,
- EFOP-4.1.3: Állami fenntartású köznevelési intézmények tanulást segítő tereinek infrastrukturális fejlesztése.

Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

Az iskola munkáját segíti a Petőfi és Goethe Alapítvány. A közhasznú szervezet, melynek célja a mezőberényi Petőfi Sándor Gimnázium tehetséges tanulóinak, közösségi csoportjainak és nevelőinek olyan lehetőségeket biztosítani, melyek közvetlenül vagy közvetve a tanulók személyiségét fejlesztik, majdani életük érvényesülési esélyét növelik. Az alapítvány támogatja az idegen nyelvi képzést – elsősorban a német nyelvtanulás fejlesztését, cserekapcsolatok szervezését – olyan kiemelkedő tanulmányi programok fejlesztését, melyek hozzájárulnak a tanulók szakmai képzéséhez, valamint a tanulmányi, kulturális és sportprogramokat, versenyeket, rendezvényeket, amelyek a tehetség kibontakozását szolgálják, hozzájárul ezek anyagi elismeréséhez. 2011. október 15-én az iskola Akkreditált Kiváló Tehetségpont is lett. Az Intézmény a tehetséggondozás öt kiemelt területén végez rendkívül eredményes munkát: idegen nyelv, dráma, természetismeret, matematika, intraperszonális terület, azaz önismeret és tanulásmódszertan. A Gimnázium kiemelten foglalkozik a tehetséges általános iskolásokkal is, akik számára rendszeresen szerveznek versenyeket, illetve bemutatkozási lehetőségeket (pl.: iskolakóstolgot, német nap). Emellett Arany János Tehetséggondozó Program 5 évfolyamos gimnáziumi képzését is végzi, melynek célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását. Emellett programokkal, pályázatokkal biztosítják az esélyteremtés és gyermekvédelem céljainak megvalósítását.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében	kortárs csoport, deviancia kezelése
A szülők általi negatív minta átörökítése--szocializációs hiányok	kiscsoportos komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával
Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Unió irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nőket és férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság stb. területén.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők gazdasági, munkaerő-piaci speciális helyzetét többek között az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezednek rájuk, s ez a szerepek összehangolása néha nehézséget jelenthet mindkét fél számára. A visszatérni szándékozó, illetve a kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre való visszatérés több szempontból is nehéz feladatot jelent. Munkától való tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, megkopnak, amely alkalmazásukban hátráltathatja őket (főleg, ha több gyermek születése miatt hosszabb időt töltöttek távol). Még nagyobb hátrányban vannak azok, akik gyermeküket, vagy gyermekeiket egyedülállóként nevelik, és/vagy esetleg pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkeznek.

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebtv. pedig megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza. Ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor.

A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiánya, hiszen az településünkön, mindenki számára elérhető szolgáltatás.

Az Országgyűlés Hivatala képviselői információs Szolgálat oldalán a „Nők a munkaerőpiacon” 2017. évi tanulmány szerint a nők és a férfiak közti egyenlőség az EU alapértéke.

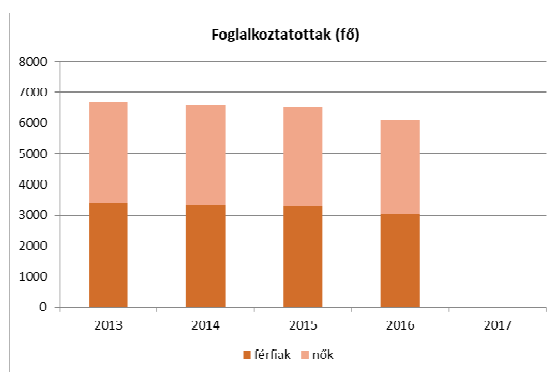
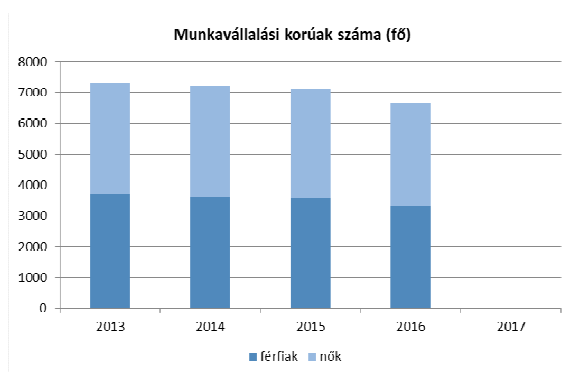
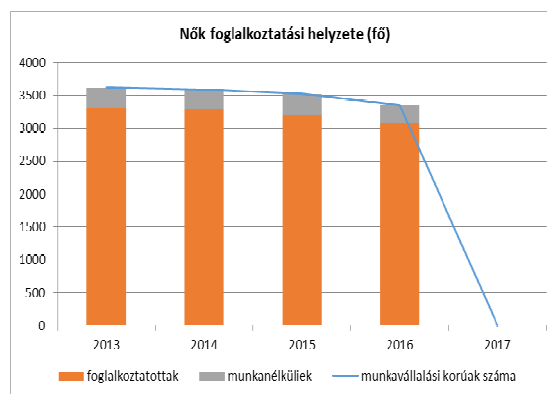
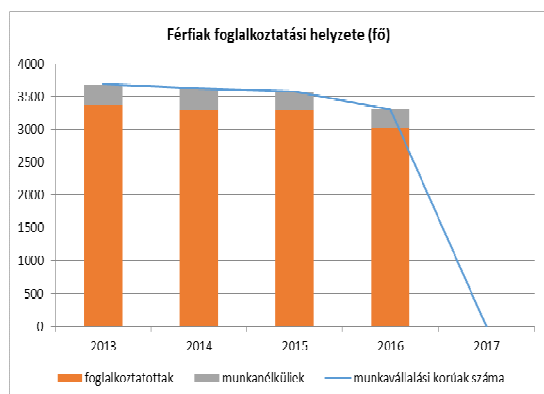
- A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) jelentése (Women at Work Trends, 2016) szerint a nők oktatási rendszerben való nagyobb arányú részvétele nem konvertálódott át a munkaerő-piaci pozíciójuk javulásába. (A nők nagyobb számban vesznek részt a felsőoktatásban és a képzéseken, és emellett bizonyos szakmacsoportokban (oktatás, egészségügy, segítő szakmák) felülreprezentáltak, horizontális szegregáció érvényesül).
- A Világgaazdasági Fórum nemek közti rést mérő indexe (global gender gap) szerint Magyarország 2016-ban a 101., 2006-ban az 55. helyen állt (144, ill. 115 ország között).

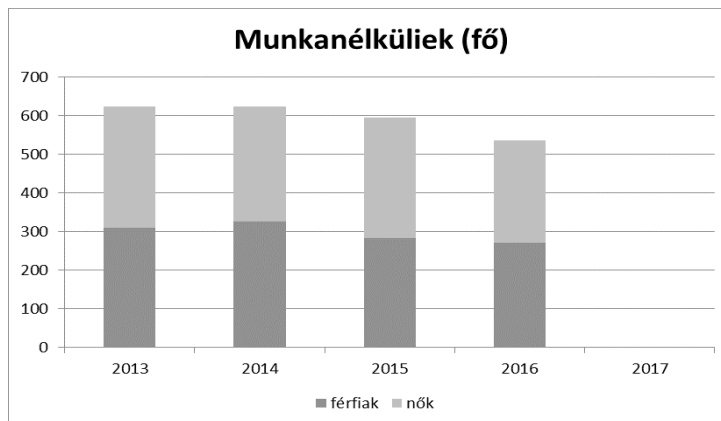
- A női foglalkoztatás előnyeinek leggyakrabban az empátiát, a rugalmasságot, a kompromisszum és alkalmazkodó készséget tartják.
- A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2011-2020) kereteiben célul tűzték a munka és magánélet összehangolásának támogatását és a férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentését a döntéshozatalban.
- A bérszakadékot befolyásolja a nemek által üzött foglalkozások különbözősége, a munkáltatók női karrierépítéshez és a családi kötelezettségekhez való viszonyulása, az átláthatóság és a közvetlen hátrányos megkülönböztetés.
- Magyarországon 2015-ben közel 10%-kal volt alacsonyabb az 55 év feletti nők foglalkoztatottsága, mint az EU-ban. (37,7% versus 46,9%)
- A vállalkozói kedv és a női vállalkozók száma jelentősen alacsonyabb, mint a férfiaké.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	15-64 év közötti lakónépesség (Munkavállalási korúak) száma (fő)		Foglalkoztatottak, inaktívak: tanulók, GYES, GYED, Rokkantsági ellátásban részesülők (fő)		Regisztrált álláskereső száma (fő)	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2013	3686	3617	3377	3302	309	315
2014	3624	3591	3299	3292	325	299
2015	3576	3522	3294	3208	282	314
2016	3304	3352	3034	3086	270	266
2017	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A foglalkoztatást segítő és képzési programok esetében figyelembe kell venni, hogy megnőtt a szakmunka iránti igény, amely elsősorban a férfi munkaerőt érinti (nehéz fizikai munka: pl. kőműves...). A nők fizikai erejüknél fogva kevésbé vonhatók be ezekre a területekre. Kifejezetten csak nőknek meghirdetett foglalkoztatást segítő képzési programok kis számban indulnak, de jellegüknél fogva jellemzően pl. a szövő, kertész, szociális ápoló, takarító képzések, melyeket a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya indít, ők jelentkeznek, őket vonják be.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, etnikai hovatartozás, vagy ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezek a tényezők együttesen jelentkeznek.

Az alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedési lehetősége a település és agglomerációja kínálta munkahelyeken alacsony. Elsősorban az önkormányzat és intézményeinek közfoglalkoztatási programjaiban kapnak feladatot és az indított képzéseken, programokban vesznek részt. Az önkormányzat több intézménye gyakorlóhelyként segíti a képzésben résztvevőket ezzel is lehetőséget biztosítva későbbiekben az esetleges foglalkoztatásra. Ilyen képzés, illetve gyakorlóhely volt 2016/2017 évben Mezőberény Város Óvodai Intézménye, a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat több telephelye. A kertészek szakma képzésében Mezőberény Város Önkormányzata kertészete a gyakorlati oktatás mellett az elméleti képzést is végezte. A környező települések nagyobb munkáltatói elsősorban betanított munkásokat alkalmaznak, jellemzően alacsony iskolai végzettségűeket és közülük jelentős számú nőt (pl. Körösladány Henkel-csomagoló, Bonduelle- csomagoló, HIRSCHMANN- összeszerelés...). Alkalmi jelleggel, nyári időszakban idegymunkán jelentős számú alacsony végzettségű nő helyezkedik el és ez jelent jövedelmet számukra.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. Hivatalos észrevétellel nem éltek a foglalkoztatás területén jelentkező hátrányos megkülönböztetésről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen biztosított az óvodai és iskolai ellátás is. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító 56 férőhelyes intézmény a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek szakszerű gondozását – nevelését végzi. Ezen túlmenően a gyermekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő, foglalkoztatást és étkeztetést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Az önkormányzati intézmények saját hatáskörön belül oldják meg a nők rugalmas foglalkoztatását, összeegyeztetve a munka, a család, a gyermeknevelés feladatát.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő nyilvántartja a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitelszerűen élő várandós anyákat. Célzott és szükséglet szerinti gondozást végez családlátogatás és védőnői tanácsadás keretén belül. Írásban értesíti a gyermekvédelmi szolgálatot, ha észleli a várandós anya válsághelyzetét.

A védőnői körzetek gondozotti létszáma várandósok tekintetében, 2016.

megnevezése	létszáma					
	Összesen	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet, Csárdaszállás
Várandósok	158	41	37	36	38	6

A védőnői tevékenység helyszínei többek között: a Tanácsadóban önálló fogadóóra, illetve Várandós és Csecsemő Tanácsadás.

Önálló tanácsadás keretében körzetenként heti 2 óra csecsemő és heti 2 óra várandós tanácsadás van meghirdetve.

Havonta egy alkalommal Dr. Csiby Miklós Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében biztosítja a várandós tanácsadásokat a városban.

Tanácsadások forgalma védőnői körzetek szerint

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	Összesen
Csecsemő	267	293	195	165	20	940
várandósok	169	146	165	142	20	642

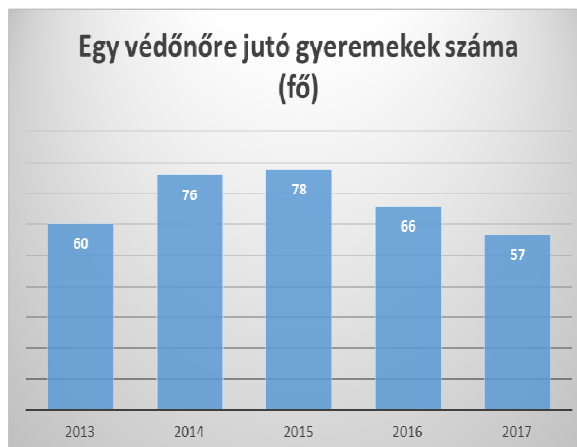
Családlátogatások száma, 2016.

Gondozottak megnevezése	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet Csárdaszállás	összes
csecsemő	389	266	282	303	26	1266
várandósok	90	100	139	116	18	463
nővédelem	5	14	6	8	0	33

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	5	301	60
2014	4	304	76
2015	4	311	77
2016	4	263	66
2017	5	283	56

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A célcsoport vizsgálatánál említeni kell, hogy jelentős probléma a családon belüli erőszak, melyről nincsenek adatok helyi szinten. A családon belüli erőszak megelőzésénél fontos a probléma korai feltárása. A veszélyeztetett populáció elsősorban a nők és a gyerekek, ezért fontos, hogy tisztában legyenek azzal, hogy a sérelmükre elkövetett erőszakos cselekmények esetén kihez fordulhatnak segítségért. Az önkormányzat szociális ellátó rendszere a háziorvosi szolgálat, a védőnő, a családsegítő szolgálat, óvoda és iskola, a szomszédok sokat tehetnek az észlelés érdekében. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak összefüggésben van a gyermekbántalmazással, és az elhanyagolás is jelen van a gyermekek életében. Az érintett gyermekek családjaira jellemző, hogy többségük szociálisan hátrányos helyzetű és rendszeresen a szülők közötti konfliktusok. A bántalmazások hátterében főként anyagi, párkapcsolati, pszichés problémák és szenvedélybetegség állt.

Ma Magyarországon a NANE Egyesület a legismertebb szervezet, mely felvállalta a társadalmi jelenségről szóló ismeretek terjesztését. Mezőberényben elsősorban a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat intézményei azok, akikhez a nőket érő erőszak esetén támogató segítségért fordulhatnak.

Bántalmazott gyermekek száma	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Fizikai	18	10	2	-	-
Lelki	23	11	9	4	3
Szexuális	-	-	-	-	-
Elhanyagolt gyermekek száma					
Fizikai	24	15	13	1	17
Lelki	50	31	17	-	27

Forrás: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Helyi adat

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön korlátozottak. Nincs anyaoththon, családok átmeneti otthona. Az ismeretek szerint krízishelyzet esetén, Orosházán a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona tud segítséget nyújtani lehetőségük szerint.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tud segítséget nyújtani családsegítés keretében. A helyettes szülői hálózat a gyermekjóléti szolgálat koordinálásával működő szolgáltatás, mely a gyermekek átmeneti gondozását biztosítja. A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátást biztosít, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban megoldani nem tudja.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői		Közyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2013	7	5	0	0	0	0
2014	7	5	0	0	0	0
2015	7	5	0	0	0	0
2016	6	6	0	0	0	0
2017	6	6	0	0	0	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Mezőberényben a 2014. évi választásokon a képviselő-testületbe a 12 megválasztott képviselőből 5 nő került, azaz 42 % volt az arányuk. Ez az arány az előző ciklussal megegyezik. 2016. március 29-től a képviselő-testületben 6 nő és 6 férfi dolgozik, az arány 50%-os. A Polgármesteri Hivatal vezető beosztású alkalmazottainak 50%-a nő. A város jelenlegi alpolgármestere és a Polgármesteri Hivatal aljegyzője is nő.

Mezőberényben az önkormányzati intézmények vezetői között a vizsgált számok tükrében szintén egyenlő számú a női - férfi vezetők száma (OPSKMM, Mezőberény Város Óvodai Intézménye, Mezőberényi Polgármesteri Hivatal, Mezőberény '17. Kft).

Érdekes a nők szerepvállalása a civil szférában is, ahol a 2013. évi adatok alapján az 57 vizsgált civil szervezet vezetői közül 21 (36,8%) a nő, ellenben a szervezetek tagságában az aktív tagok közül több a nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról és felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről nehéz beszélnünk. Az önkormányzat intézményei nagyon kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében, illetve a nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem könnyű objektíven, tényszerűen regisztrálni. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a roma nők, a sokgyermekes vagy egyedül nevelő anyák többszörösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piacon. Ennek általános oka részben a klasszikus családmódban is keresendő, miszerint a nőnek a fő feladata a családban a ház körül van. A gyermek születését követően fontos szerepe van a közművelődésnek, a sport és szabadidő eltöltési lehetőségeknek az érintett célcsoportnál. A nők várható élettartamának meghosszabbodását nehezíti, hogy a társadalomban betöltött szerepük, ennél fogva munkakörülményeik, életmódjuk egyre hasonlóbba válik a férfiakéhoz, aminek az a velejárója, hogy körükben az egészségkárosító kockázati tényezők közelednek a férfiakéhoz.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Célzott programok szervezése a nők részére, kiemelve a gyermeküket egyedül nevelő nőket. Magas a gyermekét egyedül nevelő nők esetében az elszegényesedés kockázata	A célcsoport számára érdekcsoportok létrehozása
Alacsony képzettség	Képzések, tanfolyamok szervezése

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A társadalmi előregedés globális problémává lett Magyarországon, így érinti Mezőberényt is. Egyre kevesebb gyermek születik, az idősök száma növekszik. Az utóbbi évek munkanélkülisége, közfoglalkoztatott viszony gyakorisága sok időskorú esetében kisnyugdíjat, minimális jövedelmet eredményezett. Ennek következményeként a megélhetés gondja jelen van életükben. Mindez maga után vonja az alacsony életszínvonalat, az életminőségük romlását. Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Az idősök szociális helyzetét azonban az is befolyásolja, hogy milyen típusú családban él. Az egyedül élő szociálisan, egészségügyileg rászorult idős emberek a város két (három telephely szerinti) szociális otthonában vehetnek igénybe szolgáltatást.

Mezőberényre jellemző időskori adatok:

Állandó lakosok száma 2018. január 1-jén: 10 354 fő

Ebből: 61- 70 évesek száma: 1391 fő

71- 80 évesek száma: 754 fő

81- 90 évesek száma: 443 fő

91-100 évesek száma: 66 fő (ebből a 96 éves 4 fő és 100 éves 2 fő)

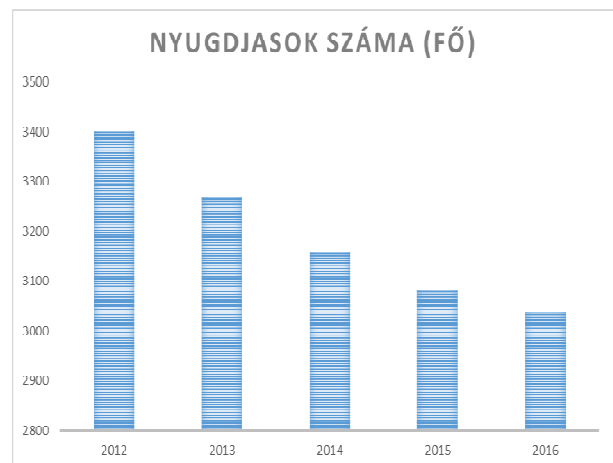
Az idősök nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú; és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít számukra. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás az özvegyi nyugdíj; az árvaellátás; a szülői nyugdíj; a baleseti hozzátartozói nyugellátások, valamint az özvegyi járadék. A megváltozott munkaképességű nyugdíjasok rokkantsági ellátásban és rehabilitációs ellátásban részesülhetnek.

Ugyanakkor elmondható, hogy Mezőberényben még mindig erősnek mondhatók az időseket támogató családi kapcsolati rendszerek hálózata. Generációk élnek együtt és segítik egymást.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2012	1361	2041	3402
2013	1288	1980	3268
2014	1244	1915	3159
2015	1200	1881	3081
2016	1178	1859	3037

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Ma Mezőberényben az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjas korúakat és a város munkáltatóitól jelenleg erre vonatkozóan nincs rendelkezésre álló adat. A nyugdíjasok foglalkoztatására a nyugdíjtörvény szigorodó változásaival kedvezőtlen hatások figyelhetők meg. (Előrehozott nyugdíjba vonulás és a nyugdíj melletti munkavállalás szigorodó feltételei miatt.) A rokkantsági nyugdíj a jelenlegi törvény szerint rokkant és rehabilitációs ellátás lett. Az idősekhez az öregségi nyugellátás tartozik. A változások a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. (Tny.) törvényben megtalálhatóak. A módosítások alapvetően az eljárási szabályokat érintik, illetve technikai jellegűek, és beiktatásukat az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. (Ákr.) törvény 2018. január 1-jei hatályba lépése indokolja.

Az érintett célcsoport szempontjából a településen, hosszú távon megoldást jelenthet a Nyugdíjas Szövetkezet létrehozása, mely alakulóban van.

Az 50 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmazott két legerősebb érv az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is, hiszen a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezeteknek. Mezőberényben több civil szervezet is biztosítja, szervezi az idősek szabadidő eltöltésének sokszínű programját. Pályázatok útján szervezik képzéseiket, bekapcsolódva megyei, térségi rendezvényekbe. Helyi szinten meg kell említeni az OPSKMM Városi Nyugdíjas Klubját, mely évek óta több mint 100 fő időskorúnak az összefogását vállalta fel. Programjaik sokrétűek, egész évet lefedő találkozási alkalmakat teremtenek. Az önkormányzat intézményei, nemzetiségi önkormányzatok, egyházak is kiemelt szerepet fordítanak az idősek programjaira. A városban számtalan területen megjelentek az időskorúak köréből kikerülő önkéntesek, akik a város környezetének rendezésében vesznek részt és aktívan bekapcsolódnak a város közéletébe is.

Emellett számtalan szakkör, foglalkozás, klub is elérhető az érdeklődők számára. Az OPSKMM évente újabb és újabb lehetőséget hirdet a közösségi összejövetelekre, figyelembe véve az idősek által jelzett igényeket.

A helyi önkormányzat kiemelt figyelmet szentel az idősekre, évente megrendezésre kerül az idősek napja, idősek karácsonya. A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat több területe kiemelten foglalkozik az idősek helyzetével, támogatásával és segítségével. Emellett a Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályához is fordulhatnak információért. Mezőberény Város Polgármestere évek óta köszönti a szépkorúakat, felkeresi őket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése e célcsoport tekintetében is rendkívül nehéz. A szakirodalomból is tudható, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci

diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya és a közmunkaprogram lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály munkavállalásában (képzések, új szakmákban való elhelyezkedés) és igyekeznek ellensúlyozni a hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Mezőberényben a helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az önkormányzat és intézményei, civil szervezetei önállóan és együttműködve is törekednek az érintett célcsoport közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés biztosítására.

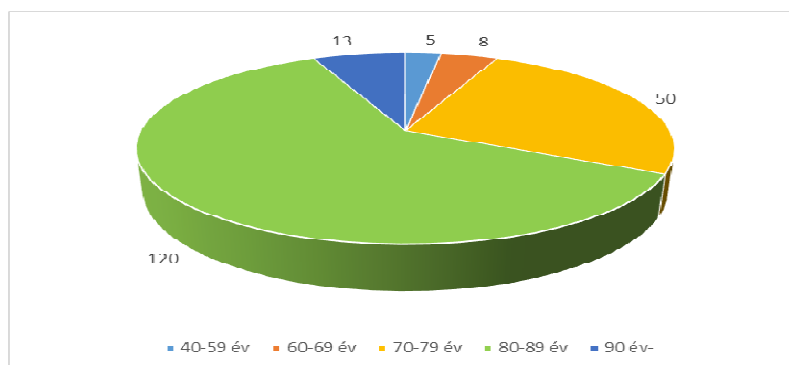
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A személyes gondoskodást nyújtó, időseket érintő szociális ellátásokat az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában gondozza. Önként vállalt feladataival pedig ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó szükségletekhez alkalmazkodik.

Az idősek ellátásában fontos szerepet vállaló intézmények, civil szervezetek: Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat, Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete, Mezőberényi Református Egyházközség, Mezőberényi I. kerületi Evangélikus Egyház, Mezőberényi II. kerületi Evangélikus Egyház szolgáltatásai.

Mezőberény viszonylatában az ellátottak korcsoportonkénti megoszlását mutatja az alábbi diagram. Az idősek magas ápolási-gondozási igényét valószínűsíti, hogy az ellátottak döntő többsége, 61,2%-a a 80-89 év közötti korosztály tagja, s csaknem valamennyien (93%) betöltötték a 70. életévüket. A nemek közötti arány a nők javára tolódik el, mely 76%.

Az idősek otthonában élők életkor szerinti megoszlása, 2014

Forrás: Intézmények adatközlése

A városban az idősök nappali ellátását három szolgáltató három telephelyen biztosítja. Ellátási területeik a város három nemzetiségi történelmi hagyományainak megfelelően, település-földrajzi tekintetben érzékelhetően elkülönülnek egymástól. Ezáltal biztosítva van, hogy az ellátást az idősök a lakókörnyezetük közelében tudják igénybe venni.

A nappali szolgáltatás célja, hogy lehetőséget biztosítson az idős ellátottak számára otthonuk fenntartása mellett napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére és napközbeni étkezésre. A szolgáltatások körébe tartoznak többek között a szabadidős programok szervezése, szükség szerint az egészségügyi alapellátáshoz és a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése, segítség hivatalos ügyek intézésében, munkavégzés szervezése, életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése.

Az idősök átmeneti elhelyezésének szüksége elenyésző esetben merült föl. A tartós férőhelyekre átmeneti időszakra felvett idősök a végleges elhelyezés igényével lépnek fel szinte valamennyi esetben. A hosszabbéletűségből adódóan a tartós bentlakásos elhelyezésre jelentkezik markáns szükséglet.

A harmadik szektorhoz tartozó egyházi szervezetek kötelező önkormányzati feladatok felvállalásával lehetővé teszik az időskorúak számára, hogy a szolgáltatásokat lakóhelyeikhez közel vehessék igénybe. Az önként vállalt feladatok pedig elébe mennek a speciális lakossági szükségleteknek.

Támogató szolgáltatás

A szolgáltatás célja, a különböző fogyatékosági csoportokba tartozó személyek társadalmi beilleszkedésének elősegítése, annak érdekében, hogy megszokott környezetükben élhessenek önálló, önrendelkező életet. Ennek elősegítéseként feladata a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, szállító szolgáltatással a lakáson kívüli (köz)szolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli komplex és speciális segítségnyújtás biztosítása, valamint az információnyújtás.

Támogató szolgáltatást Mezőberényben két szervezet, a Humánsegítő Szolgálat és a Mécses Egyesület biztosít.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás célja, a szolgáltatást igénybe vevő személy önálló életvitelének fenntartása a saját lakókörnyezetében. Városunkban a házi segítségnyújtást az önkormányzat intézményén kívül a Református Egyház, a II. kerületi Evangélikus Egyház, valamint a Közösségi Misszió biztosítja.

A Humánsegítő Szolgálat engedélyezett férőhelyszáma, ezzel együtt ellátottainak száma 2006-ról 2010-re megemelkedett. Előbbi 71%-kal, az ellátotti létszám pedig több mint két és félszeresével.

A Közösségi Misszió ellátottainak száma kiemelkedően magas, 360 fő. Gondozási szükségletük 96%-ban 1 órát tesz ki.

Házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő):

Szolgáltató megnevezése	Engedélyezett férőhely (fő) az előző adat százalékában					Betöltött férőhely (fő) az előző adat százalékában				
	2006.	2010.		2014.		2006.	2010.		2014.	
		fő	%	fő	%		fő	%	fő	%
Humánsegítő Szolgálat	35	60	171	60	100	36	97	275	80	81
Férőhely kihasználtság:						103 %	165%		133%	
Várakozók száma:							0		0	
II. kerületi Evangélikus Egyház	10	10	100	10	100	30	4	14	4	100
Férőhely kihasználtság:						300 %	43%		43%	
Várakozók száma:							0		0	
Mezőberényi Református Idősek Klubja										
Férőhely kihasználtság:										
Várakozók száma:										
Közösségi Misszió Humán Szolgáltató Központja				2628 fő/nap az egészségügyi területen					átlagosan 225 fő/nap	

Forrás: Szolgáltatók statisztikái

Otthoni betegápolás

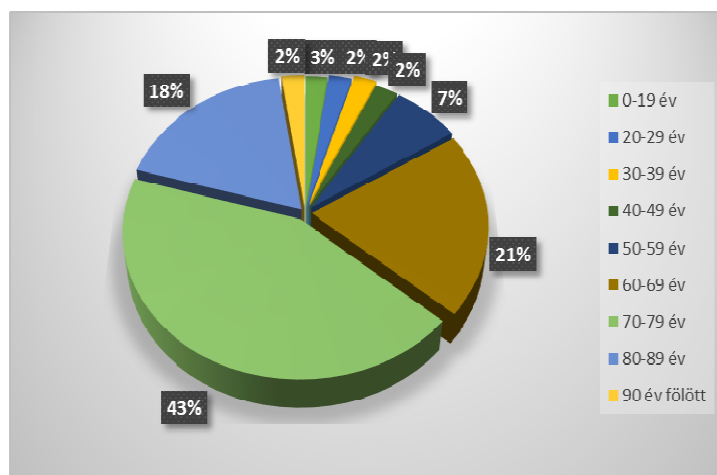
Mezőberényben a feladatot a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat végzi. Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, azt az otthonápolási szolgálat keretein belül látják el. A kórházi kezelést kiváltó, illetve lerövidítő egészségügyi alapellátás a háziorvos elrendelése alapján saját otthonában látja el a betegeket. A vizitszámokat a szerződésben meghatározott kereteken belül az Országos Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozza. A szakápoláson kívül biztosított a szakirányú terápiás szolgáltatáson belül a gyógytorna is.

Otthoni betegápolásban részesülők száma, vizitkerete és a teljesített vizitek száma, 2006-2014

Év:	2006	2010	2014
Ellátottak száma	33	48	44
Vizitkeret	1158	1032	984
Teljesített vizit	1673	1316	1220

Forrás: intézményi statisztika

Az otthoni szakápolást igénybe vevők korcsoportonként, 2014

Forrás: Humánsegítő Szolgálat adatai

Az ellátást igénybevevők 84%-a 60 év feletti, legnagyobb arányt a 70-79 év közötti korosztály képvisel. A nemek megoszlása kiegyensúlyozott, 52%-ban vannak jelen a nők.

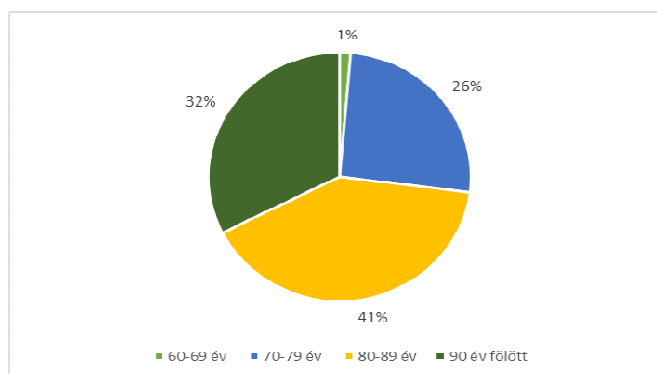
Hospice Otthoni Szakápolás lehetősége a településen egyéni vállalkozás keretében érhető el.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítását célzó ellátás. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 2004. évtől működteti az önkormányzat integrált intézményén, a Humánsegítő Szolgálaton keresztül.

Az ellátást igénybevevők közel $\frac{3}{4}$ -e 80 év feletti. A 90 évet betöltött idősök is 32%-os arányt képviselnek. Az emelkedett életkor ismeretében nem meglepő, hogy a nők jelenléte meghatározó, 92%-ban vannak jelen.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők korcsoportonként, 2014

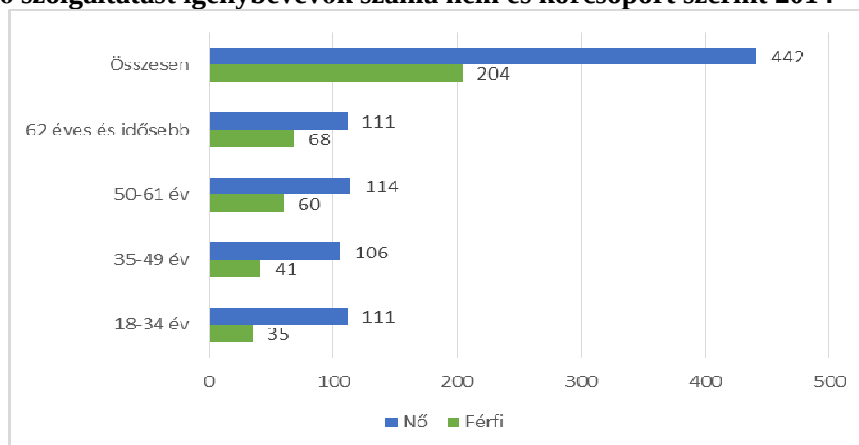
Forrás: Humánsegítő Szolgálat adatai

Családsegítő szolgáltatás

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok, idősök számára az ilyen helyzethez vezető okok

megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők száma nem és korcsoport szerint 2014

Forrás: Humánsegítő Szolgálat adatai

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők több mint fele inaktív, azaz transzfer jövedelemből él, akik közül minden harmadik személy nyugdíjas.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális programokhoz való hozzáférés feltételei városunkban megfelelőek az idős korosztály igényeinek. A városban kulturális programok, események, intézmények biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, továbbá segítik a szolgáltatások megközelítésének közlekedési lehetőségét, akadálymentességét, a kedvezményes igénybevétel lehetőségeit. A szervezők munkájának köszönhetően az idősök rendszeres látogatói a színházi előadásoknak, koncerteknek, múzeumoknak, városi rendezvényeknek, báloknak, sporteseményeknek. A programok szervezői az OPSKMM munkatársai, a klubok vezetői, egyházak, egyéb intézmények, de az időseket ellátó, Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat is lehetőséget nyújt közösségi együttlétre, kulturális foglalkozásokon való részvételre, foglalkoztatásra.

A Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat többek között a házi segítségnyújtásban részesülő időseket az elmagányosodás megelőzése érdekében bevonja az Idősek Klubja foglalkoztatásaiba. A Városi Könyvtár a fogyatékkal élők, nehezen mozgó, akadályoztatás esetén biztosítja a könyvek házhoz szállítását önkéntesek segítségével.

Emellett számtalan program, esemény szerveződik az időskorú célcsoport számára, bevonásával: egészségügyi előadások, a mentősök gyakorlati bemutatója, és prevenciós előadások, szűrések.

Civil kezdeményezésre rendszeres gyógyászati kezelés megszervezése Gyulára (balneo terápia) és gyógyászati kezelések elérhetőségének biztosítása történik.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai képességeinek fejlesztése ma már elengedhetetlen. Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általában véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. Folyamatosak az idős korosztály részére meghirdetett képzések és a tudás megszerzésére irányuló programok. Ilyen példaértékű program volt a „Kattints rá, Nagyi!” és a „60 fölött az informatika világában” elnevezésű. Sok

esetben az időseknek abban kell segítséget nyújtani, hogy leküzdjék az újdonságtól, és a modern eszközök felhasználásától való félelmüket, és hogy képet kapjanak az internet széles körű felhasználásának lehetőségeiről. Emellett az is elengedhetetlen, hogy a számítógép vásárlásban segítséget kapjon ez a korosztály. Városunkban több csoportban szerveztek képzést, mely hasznos volt az idősödő korosztály számára. Az önkormányzat intézményei biztosítják az idősek számára az internet szolgáltatás elérhetőségét. A városban eMagyarország Pont is megtalálható és a Városi Könyvtár is biztosítja az ingyenes hozzáférést és kiépítés alatt van az ingyenes WIFI elérés. Az igény a célcsoport részéről egyre nagyobb, mely betudható az internet elterjedésének, de megemlítendő a családtagok elköltözésének, munkavállalás miatti távolság esetén a kapcsolattartás egyik módjának is.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősödő társadalom helyzete felhívja a figyelmet, hogy az idősek ellátására fokozottan figyelni kell, nem lehet figyelmen kívül hagyni és a településen az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok szervezésére hangsúlyt kell fektetni.

A célcsoporttal kapcsolatos sajátos igények kielégítését célzó programok felsorolásánál meg kell említeni az önkormányzat, valamint a református és az evangélikus egyház által fenntartott összességében 120 férőhelyet számláló idősek klubjainak szolgáltatásait, mely biztosítja az idősek nappali ellátását, és lehetőség nyílik a közösségi együttlétre, szabadidős programokban való részvételre. Minden évben megszervezésre kerül a városban több helyen az orvos-betegtalálkozó, ahol gyógyászati segédeszközöket lehet felírni. (éve szinten több intézmény, több civil szervezet is)

A 2017 év folyamán a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat, az pályázati támogatásnak köszönhetően olyan programokat tudott megvalósítani, mely többek között az idősügyi cselekvési terv célkitűzéseivel volt összhangban. A programsorozat magába foglalta egészségnap szervezését, szakemberek által megtartott előadásokat az egészséges életmódról, az idősor pszichés váltoásaival foglalkozó csoportos beszélgetést, az idősor jellegzetességeihez alkalmazkodó tanácsokat, gyakorlatokat a megfelelő testmozgáshoz. Továbbá kulturális rendezvényeket, amelyek során az egészséges táplálkozás jegyében vendégül látták a jelenlévőket.

Kulturális tevékenység körében az aktuális ünnepek, hagyományok felidézésére a népi szokások megismerésére nyílik lehetőség. A régi mesterségek tiszteletére kézműves foglalkozások során felelevenítik a fazekasság, szőnyegszövés elfeledett fortélyait.

A tanyagondnoki szolgálat, a rendőrség munkájának eredménye a tanya program, a magányos, a várostól távol élő idős emberek segítése, figyelemmel követése.

Az időseket megcélzó rendezvények sorát bővítik az OPSKMM, egyházak, civil szervezetek által meghirdetett események.(előadások, kirándulások)

A város érintett korosztálya élt az Erzsébet programban való részvétel lehetőségével, az igénylések beadásával.

Célzott előadásokkal kifejezetten a célcsoport számára szerveződik a rendőrség, katasztrófavédelmi és tűzoltók előadása és felhívja a figyelmet a veszélyekre /szénmonoxid mérgezés, kémények ellenőrzése/.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Jelentős az idősök körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról
Egyedül élők elmagányosodása	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása
Informatikai jártasság hiánya	Képzések szervezése, informatikai képzés

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy az, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdenni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékos-ság esetén még jelentősebb.

Magyarországon a 2001.évi adatok alapján 577 ezer fogyatékkal élő ember él, városunkban élő fogyatékkal élőkről nincs pontos adat. A helyzetelemzés során a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos adatok nem mutatnak teljes képet, mivel a szakemberek megállapítása alapján nincs megfelelően alátámasztott adat.

A településen több civil szervezet foglalkozik érdekképviselésükkel, foglalkoznak a fogyatékkal élők egy-egy közösségével, de teljes átfogó képet mindez nem mutat. Az oktatási intézményekben, egészségügyi ellátásban találhatók rész adatok, de ezek nem fedik le a teljes településen fogyatékos-sággal élő személyek egészét.

A szociális ellátórendszer a fogyatékos-sággal élők számára a városban jól kiépítettnek mondható, elérhető számukra a nappali ellátás, a támogató szolgáltatás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

A fogyatékkal élők tekintetében a város intézményei mellett a civil szervezetek szerepe igen jelentős. Mezőberényben a teljesség igénye nélkül „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület és a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete valamint a Mezőberény és Város Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete, a Vakok és Gyengénlátók Egyesületének munkája kiemelendő. Meg kell említeni a Nyeregben Alapítvány tevékenységét is, mely a lovaglás lehetőségét kínálja a célcsoport számára.

A „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület fenntart egy fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézményt, míg a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete két lakóotthont működtet fogyatékkal élő fiatalok részére, foglalkoztatott megváltozott munkaképességűek számára, valamint pszichiátria betegek és fogyatékkal élők részére nappali ellátást.

A közszolgáltatások esetében a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés még nem megoldott, annak ellenére, hogy a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 7/B. §-a alapján az állam által fenntartott közszolgáltatásokhoz való hozzáférést 2010. december 31-ig kellett volna teljesíteni.

Azon közszolgáltatást nyújtó épületekben, ahol még nincs meg, szükséges mind a fizikai, mind az infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Településünkön sajnos nem jellemző az integrált, és a védett foglalkoztatás. Az önkormányzat intézményei leginkább a törvényi előírásnak megfelelően foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű személyeket (többnyire a rehabilitációs hozzájárulás fizetési kötelezettség miatt). A fogyatékos munkavállalókkal kapcsolatos probléma oka elsősorban az, hogy a teljesítménykényszer miatt nincs lehetősége a szervezeteknek a fogyatékos személy speciális munkavégzési körülményeit, igényeit figyelembe venni, emiatt sokszor alkalmazásuk is megghiúsul.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Gyakran előforduló probléma, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fogyatékos személyek foglalkoztatása akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, a településen belüli közlekedési akadályok miatt, és különösen, ha a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek. Mezőberényben jelzés ilyen jellegű problémáról nem érkezett.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is

A támogató szolgálat a saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást, amely a közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésben (szállítás, kommunikáció) ad támogatást, emellett az igénybevevő saját környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az önérdek-érvényesítést.

A saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek a nappali ellátás is fejlesztési, étkezési lehetőséget nyújt, segíti az önálló életvitelt, a társadalmi szerepek gyakorlását.

A gondozást igénylő fogyatékos személyek átmeneti elhelyezést, tartós bentlakásos szociális intézményi ellátást (rehabilitációs, ápoló-gondozó) is igénybe vehetnek.

Fogyatékos személyek lakóotthona

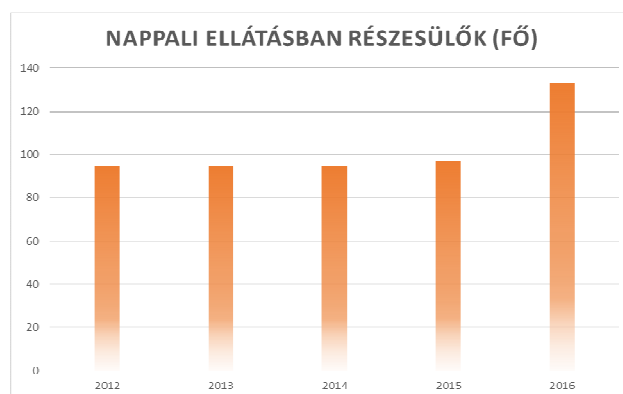
A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő fogyatékos személyt, vagy pszichiátriai beteget, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybevevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

Mezőberényben a Mécses Szolgáltó Község Egyesülete két telephelyen, 8 és 12 férőhellyel tart fenn fogyatékos személyek számára ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátást. Az Egyesület külső foglalkoztató bevonásával biztosítja a lakóotthonban élők fejlesztő-felkészítő foglalkoztatását, melyen belül szövést, kosárfonást, kreatív tevékenységeket végeznek.

A fogyatékkal élők 58%-a férfi. Korcsoportos megoszlásukat tekintve, az ellátottak 63%-a tartozik a 19-39 éves, míg 37%-uk a 40-59 éves korosztályba.

Az ellátottak főként állami gondoskodásból kikerült fiatalok, akik önálló életvitelre képtelenek. A szolgáltatás számára jelenleg 20 férőhely biztosított.

7.1.2. számú táblázat – Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	
Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	
2012	95
2013	95
2014	95
2015	97
2016	133

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

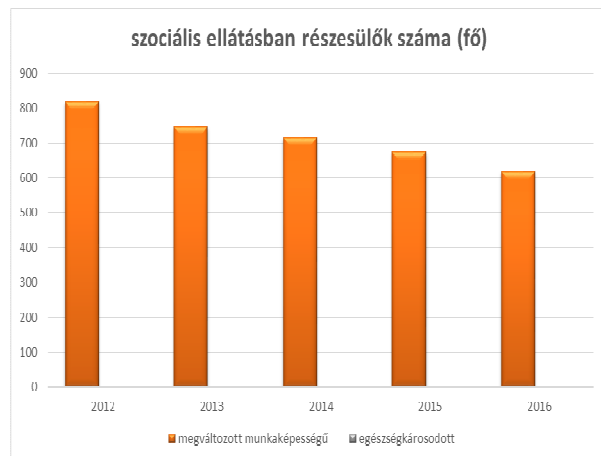
A fogyatékkal élők pénzbeli, természetbeni ellátása a jogosultság alapján történik.

A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek. (pl. Fot., Szt., Cst.)

A fogyatékkal élő felnőttek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2012	819	n.a
2013	747	n.a
2014	716	n.a
2015	675	n.a
2016	619	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Városunkban az intézmények többsége részben akadálymentesített, megközelíthető. Ez azért is fontos, mert elsődlegesen az akadálymentesítés hiánya az, ami miatt a fogyatékos emberek inkább otthon dolgoznak, vagy olyan munkahelyet próbálnak választani, melyet jól megközelíthetnek. A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

Mezőberény város közintézményeinek akadálymentesítési kimutatása mozgáskorlátozottak vonatkozásában

Általános Iskola:

Petőfi Sándor u. 17-19.	részleges
Luther tér 3.	megoldatlan

Városháza

részleges

Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

Petőfi utca 13-15.	teljes
Kollégium	teljes

OPSKMM

Könyvtár	részleges
Civil Fejlesztő Központ	megoldatlan
Liget (Madarak Háza)	részleges
Muzeális Gyűjtemény	részleges
	megoldatlan

Orvosi rendelők

részleges (kivétel: Széchenyi úti szemészet megoldatlan)

Óvodák-

Mosolygó Óvoda	teljes
Nefelejcs Óvoda	részleges
Magyarvégesi Óvoda	megoldatlan
Csiribiri Óvoda	megoldatlan

Mezőberény '17 Kft.

Sporttelep	részleges
Piacsarnok	részleges

Kálmán Fürdő épülete	teljes
medencék	megoldatlan
Martinovics u.	megoldatlan
Molnár Miklós Sportcsarnok	részleges

Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	komplex
Védőnői Szolgálat	részleges
Idősek Klubja	teljes
Bölcsőde	komplex
Labor	teljes
Juhász Gy. u. Idősek Otthona	részleges
Puskin u. Idősek Otthona	részleges

Közüntézmények egyes belső tereit, emeleiteit szinte sehol nem tudják használni a fogyatékosok. A jelen követelmények alapján saját forrásból szinte lehetetlenség megvalósítani bármilyen további akadálymentesítést, melynek kivitelezhetősége csak pályázati források megléte esetében lehetséges.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A helyi önkormányzat számos alkalommal kinyilvánítja, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Támogatja a rendezvényeiket, pl. a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület által a Fogyatékkal élők Világnapján megrendezett eseményt. Szervezetek, egyesületek partnereként támogatását adja pályázatok beadásához. A szakemberek elmondása alapján az elszigetelten élő, fogyatékkal élő vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők vagy fogyatékoszt ápoló családtag nehezen nyit a kapcsolatteremtésre, a közösségi programokra. Nem szívesen vesznek részt nyitott rendezvényeken. Ezt a tendenciát igyekeznek megtörni – sikerrel – a célcsoporttal foglalkozó civil szervezetek. A Mezőberényi Malom-Fitness Diák-sportegyesület nyitott a fogyatékkal élőkkel való közös munkára, sportolásra, sportlehetőség biztosítására. Közös programjaik a fogyatékkal élők szervezeteivel példaértékűek. A helyi média, a Mezőberényi Hírmondó, a városi honlap is nyitott a célcsoportot érintő cikkek, rendezvények eseményeinek megjelentetésére. A fogyatékos ember alapvető joga, hogy hozzájusson a közérdekű, valamint a jogai gyakorlásához szükséges információhoz. Ez a hozzáférés jelenti egyrészt azt, hogy a fogyatékos személy érzékelje az információkat (a vak személy hallja, a siket személy lássa azokat), másrészt azt, hogy biztosított legyen számára a megfelelő értelmezés lehetősége. Ennek érdekében tovább fejlesztésre vár a honlap, hiszen hiányzik a hangos és a vakok és gyengén látók számára szükséges verziók telepítése.

Az önkormányzatunk lehetővé teszi a lakosság által igénybe vehető elektronikus kapcsolatot, vagyis az ügyintézéshez szükséges adatlapok, űrlapok, nyomtatványok letölthetőségét. Az e-közigazgatás kiépítése folyamatban van. A településen a helyi kábel TV által megoldott a testületi ülések élő televíziós közvetítése is, mely nem csak a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét segíti elő, hanem a kábelszolgáltatást igénybe vevő lakosság információhoz jutását is.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Mezőberényben a munkahelyek többségénél nem megoldott az akadálymentesítés és az egyéb intézmények esetében is fejlesztésre vár. Akadálymentesnek csak az az épület tekinthető, amelyben minden szerkezet, berendezési tárgy minden ember számára – beleértve az átmenetileg vagy tartósan fizikai, érzékszervi, értelmi fogyatékosokkal élő embereket is – önállóan használható. Az épületben lévő munkahelyek önállóan, külső segítség nélkül, korlátlanul és biztonságosan igénybe vehetők, mert az ehhez szükséges megfelelő méretű hely, információ, jelzésrendszer és műszaki háttér adott. Az elmúlt években akadálymentesítés történt egyes autóbusz megállóknál, a vasútállomáson. Nem biztosított egyenlőre a Rendőrség épületében és a templomok akadálymentesítése sem. Részben megoldott a gyógyszertárak, vendéglátóhelyek (étterem), nagyobb kereskedelmi és gazdasági egységek elérhetősége. Az Unió pályázatok előírásai szerint a Mezőberényben az infrastrukturális fejlesztésben részesült vállalkozások és civil szervezetek esetében viszont követelményként írták elő a részbeni akadálymentesítést, melyek már megvalósultak illetve folyamatban vannak. Az érintett civil szervezetek székhelyeinek akadálymentesítése többnyire megoldott, mindennapi munkájukhoz, a foglalkoztatáshoz, alapszabályukban rögzítetteknek megfelelően.

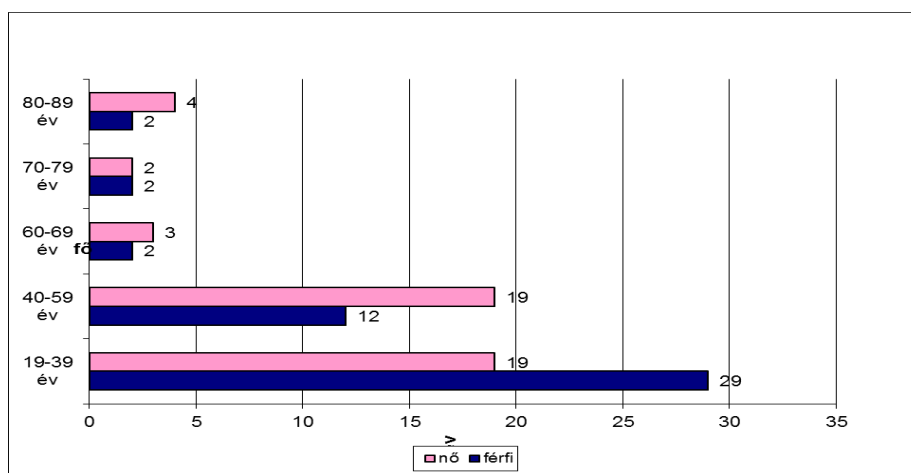
d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Mezőberényben a mozgássérültek számára parkolóhelyek, illetve akadálymentes autóbusz várakozóhelyek, egyenletes, síkfelületű járdák kialakítása kerültek kialakításra. A gyalogos átkelőhelyek süllyesztett járdaszegéllyel történő ellátása Mezőberényben nagyrészt megoldott, de fejlesztése és a meglévők karbantartása szükséges.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Fogyatékosok nappali ellátása Mezőberényben a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete és a „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület fenntartásában érhető el.

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek életkor és nemek szerint 2014

Forrás: Szolgáltatók adatai

A nappali ellátást igénybe vevő fogyatékkal élők a fiatalabb korosztályt képviselik. 51%-ban 19 és 39 év közöttiek. A nemek aránya is kiegyensúlyozott, fele-fele részben képviseltetik magukat a nők és a férfiak, utóbbiak leginkább a fiatal korosztályba tartoznak.

2016. évtől újabb csökkent munkaképességűeket foglalkoztató szervezet, az Ösvény Esélynövelő Alapítvány kezdte meg működését. A mezőberényi telephelyen 2018-ban a foglalkoztatottak száma meghaladja a 60 főt, így az emelkedő létszám foglalkoztatásával biztosítanak többlet jövedelmet a foglalkoztatottaknak.

A célcsoport közlekedését vizsgálva figyelembe kell venni, hogy a közlekedéssel kapcsolatos törvényi szabályozás is arra irányul, hogy a közlekedési eszközök, utasforgalmi létesítmények, illetőleg az ezekhez tartozó jelző és tájékoztató berendezések a különféle fogyatékkal élő személyek által biztonságosan használhatóak legyenek. Városunkban ez még nem mindenhol megoldott, pl. a parkolók mérete és néhol az elhelyezése sem megfelelő a különböző fogyatékkal élő emberek biztonságos igénybevételéhez.

A célcsoport közlekedése szempontjából a támogató szolgáltatást kell kiemelni, mely a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálatnál és a Mécses Szolgáló Közösség Egyesületnél igényelhető. Célja a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítése, önrendelkezési jogának biztosítása, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával. A vizsgálatok alapján támogató szolgáltatást legnagyobb százalékban a 70-79 éves fogyatékos személyek veszik igénybe

Mezőberényben a Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete által nyújtott ellátások a támogató szolgálat, pszichiátriai betegek közösségi ellátása, fogyatékosok nappali ellátása 50 fő részére, fogyatékos személyek lakóotthonai 18 fő részre, pszichiátria betegek nappali otthona 60 fő részére, valamint szociális étkeztetés és az akkreditált és szociális foglalkoztatás. A két nappali otthonban összesen 110 ellátott van, akik valamilyen fogyatékkal élnek, pszichiátriai betegek is vannak köztük.

A „Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület az Önkormányzattól kapott iskolaépületben foglalkozik az értelmi fogyatékos emberekkel nappali ellátásban.

A Mezőberény Város és Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete (MVKME), több, városi szinten megtartott rendezvényen megtalálható, programokat szerveznek, sorstársi segítő szolgáltatást működtetnek a város lakosainak (nemcsak a tagjaik részére), ügyintézésben nyújtanak segítséget (pl. gépjárműszerzési támogatás, fogyatékosági támogatás, méltányossági nyugdíj...).

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Mezőberény Város Önkormányzata a Civil Fejlesztő Központban biztosít helyet a Mozgáskorlátozottak helyi szervezetének és működésüket segítő infrastrukturális háttérrel is biztosítja. Az épületben, illetve az irodahelyiség megközelíthető, megoldott az akadálymentesítettség.

A Városi Könyvtárban lehetőség van hangos könyvek használatára és kölcsönzésére, felolvasó szoftver, felolvasó gép és öregbetűs könyvek kölcsönzése.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Akadálymentesítés hiánya elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél	Pályázatok figyelése, akadálymentesítés megoldása
Közzolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézsége	Akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetatlensége Szükséges szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	Célzott egészségügyi programok szervezése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A településünkön jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Ezek pontos számáról, szervezettségéről nem állnak adatok rendelkezésünkre. A kapcsolódó feladatok ellátásába egyre gyakrabban vesznek részt önkéntesek, közösségi szolgáltató középiskolások, akik aktívan veszik ki részüket. Az önkormányzat pályázatok, program megvalósítás kapcsán partnerségi, együttműködési megállapodásokat köt intézményeivel, civilszervezeteivel. Egyéb megállapodások számáról nincs információnk.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza. Az együttműködés pénzügyekhez kapcsolódó adminisztrációs feladatok ellátására, rendezvények lebonyolítására is kiterjed. Biztosítja a működési feltételeit, a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést és támogatja a szellemi és tárgyi örökségük védelmét. Nemzetiségi önkormányzatok, egyházi és civil szektor rendezvényeit, programjaitak lehetőségeikhez mértén anyagilag is támogatják.

A német és szlovák nemzetiségi önkormányzat közösségi házhoz jutását anyagi forrásokkal támogatta az önkormányzat.

A civil szervezetek esetében a Humánügyi Bizottság átruházott hatáskörben szakmai munkájuk függvényében pályázati úton támogatja rendezvényeiket (sporttámogatás, városi rendezvények, nemzetközi kapcsolatok). Nagyrendezvényeiket a képviselő-testület külön kérelem alapján lehetőségéhez mértén támogatja. A cigány, szlovák és német nemzetiségi önkormányzatok munkáját a törvényi előírás függvényében segíti, bevonja a véleménynyilvánítás, a települést érintő ügyek döntés előkészítésébe. Mind három önkormányzat munkájukat segítő civil szervezettel is kapcsolatban áll és elsősorban kulturális területen kapcsolódnak a város életébe és hagyományápoló tevékenységükkel gazdagítják a helyi civil életet (pl. Német Hagyományápoló Egyesület és a Mezőberényi Szlovákok Szervezete, TÍZVÁROS Alapítvány).

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, általános iskolai, gimnáziumi intézményeik által is. Részt vesznek a városi pályázatokon és nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket.

Emellett erősnek mondható az önkormányzat - civil szervezetek - egyház - önkormányzati intézmények közötti együttműködés is, mely megnyilvánul a városban megvalósuló sikeres rendezvényekben.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A három városban működő cigány, német és szlovák nemzetiségi önkormányzat között jónak mondható a kapcsolat. A nemzetiségi önkormányzatok programjaik szervezése és hagyományápolás mellett érdekképviselőt is ellátnak, képviselik a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására. Évente megrendezik a Nemzetiségi Napot, melyen vendégül látják egymást, megosztják eredményeiket.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A 62 civilszervezet az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekszik. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják lehetőségükhöz mérten a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások támogatóként jelen vannak a város rendezvényein, kezdeményezések mellé állnak és anyagilag is támogatják azokat. Az önkormányzat több éve a befizett helyi iparűzési adó 1+1 %-nak rendelkezését teszi lehetővé a helyi vállalkozók számára és adja meg a lehetőséget ilyen módon is anyagilag támogatni munkájuk elismeréseként egy-egy civilszervezetet.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Mezőberény Város Önkormányzata rendelkezik önálló honlappal, a www.mezobereny.hu oldallal, melyen a várost érintő információk megtalálhatók. A honlapon elérhető, olvasható a HEP (2013-2018. és annak felülvizsgálatai) és ezzel kapcsolatos valamennyi információ. A HEP 2018-2023. tervezet az oldalon közzétételre került, így városlakók is véleményt mondhattak. Mezőberény Város Önkormányzata Képviselő-testülete által elfogadott dokumentum a honlapra feltöltésre kerül és hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. Emellett az SZGYF oldalon a Helyi Esélyegyenlőségi Programok oldalra is feltöltésre kerül. (<https://felzarkozas.szgyf.gov.hu/page.php?mid=324>)

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A dokumentumok elkészítését megelőzte az adatgyűjtés, mely kiterjedt az önkormányzat intézményei, vezetői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok. Az adatgyűjtés kiterjedt a kistérségi és helyi dokumentumokra, a Mezőberényt érintő területekre. Az adatgyűjtés folyamán mód lett megismerni a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit, szabályozásukat és mindazt, amit eddig tettek és tesznek a saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. Levélben, emailen kerültek kiküldésre a szempontok. A jogszabályi előírás szerint elküldtük a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság HEP Osztályára javaslattételre, a Humánügyi Bizottság és az Ügyrendi, Jogi, Közbiztonsági és Esélyegyenlőségi Bizottság tagjainak, a dokumentumban résztvevőknek és észrevételeik beépítésre kerültek a dokumentumba.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A szervezeteknek és a lakosság számára is elérhetővé válik az elfogadott, városi honlapon közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése. A hatékony, a tervezett intézkedések érvényesülését korábban megválasztott HEP Fórum vezetője és a munkacsoport tagjai biztosítják és a törvényi előírás szerint két évente beszámolnak a képviselő-testületnek.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok	Életviteli tanácsadás saját környezetben
	Célzott kulturális, közösségi programok hiánya	pályázati források feltérképezése a célok elérése érdekében és ez által a kompetenciájuk fejlesztése
	„Hagyományos” szakmák (kovács, teknővályó, köszörűs, zenész stb.) kihalása	Népi kismesterség képzések indítása
Gyermekek	Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében	kortárs csoport, deviancia kezelése
	A szülők általi negatív minta átöröklése--szocializációs hiányosságok	kiscsoportos komplex foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával
	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése
Idősek	Jelentős az idősök körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról
	Egyedül élők elmagányosodása	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása
	Informatikai jártasság hiánya időskorban	Képzések szervezése, informatikai képzés
Nők	Célzott programok, munkalehetőség hiánya a célcsoport, nők esetében illetve közösség hiánya, elmagányosodás Magas a gyermekét egyedül nevelő nők esetében az elszegényesedés kockázata	A célcsoport számára érdekcsoportok létrehozása. Programok a település kulturális rendezvényein, közéleti szerepvállalás elősegítése
	Alacsony képzettség	Képzések, tanfolyamok szervezése
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés hiánya elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél	Pályázatok figyelése, akadálymentesítés megoldása
	Szolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézsége	Akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
	Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetlensége Szükséges szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	Célzott egészségügyi programok szervezése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése érdekében együttműködések kialakítása	• Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya • önkormányzat- Szociális Csoport • Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
	Célzott kulturális, közösségi programok hiányának kezelése	• OPSKMM • önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat • helyi civil szervezetek: pl. Népfőiskolák, Spektrum Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • oktatási-nevelési intézmények
	„Hagyományos” szakmák (kovács, teknővályó, köszörűs, zenész stb.) képzésének bevezetése	• OPSKMM • önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat • helyi civil szervezetek: pl. Népfőiskolák, Spektrum Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Gyermekek	Jövőkép kialakítása, elsősorban a célcsoport esetében	• Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: Spektrum Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • TÍZVÁROS Alapítvány • oktatási-nevelési intézmények
	A pozitív szülői minta erősítése	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. Spektrum Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • TÍZVÁROS Alapítvány • oktatási-nevelési intézmények
	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel megismertetése, a megelőzésre vonatkozó ismeretek átadása	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat: Védőnői Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. Spektrum Alapítvány, TÍZVÁROS Alapítvány • oktatási-nevelési intézmények
Idősek	Idősek munkalehetőségének feltérképezése	• önkormányzat – Szociális Csoport • OPSKMM előadásai • Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. Városi Nyugdíjas Klub
	Egyedül élők számára célzott programok szervezése	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat • helyi civil szervezetek • OPSKMM
	Informatikai jártasság kialakítása	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat • helyi civil szervezetek • OPSKMM

Nők	A célcsoport és elsősorban az gyermekét egyedül nevelő nők számára szervezett programok. Munkahelyek feltérképezése, közösség létrehozása, segítő programok	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. Spektrum Alapítvány, TÍZVÁROS Alapítvány • OPSKMM • önkormányzat – Szociális Csoport
	Korszerű ismereteket megcélzó képzéseket szervezése	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány • OPSKMM
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés	• önkormányzat és intézményei • érintett szolgáltatók, szervezetek
	Szolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés	• önkormányzat és intézményei • helyi civil szervezetek: pl. Mb. Város és Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete • OPSKMM
	Egészségügyi prevenciós szolgáltatások, szűrőprogramok	• Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. Mb. Város és Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete • OPSKMM

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nem élnek mélyszegénységben, esélyegyenlőségük megvalósul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők lehetőséget kapjanak a helyzetük javítására.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek védelmét, oktatását, veszélyeztetettségük megelőzést.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek védőhálójának összehangolására, a támogatásuk megoldására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a gyermeket vállaló anyák terheinek csökkentésének támogatását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők érdekképviselésére, akadálymentes környezetük biztosítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

1.

Intézkedés címe:	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése érdekében együttműködések kialakítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Pénzgazdálkodási hiányosságok
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont személyek számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása • bevonása • információk átadása, gyakorlati útmutatás
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civilszervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • önkormányzat- Szociális Csoport • Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás mindkét fél részéről • hiányzások
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	Célzott kulturális, közösségi programok hiánya
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	pályázati források feltérképezése a célok elérése érdekében és ez által a kompetenciájuk fejlesztése
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont személyek számának növelése, saját környezetben saját kulturális környezet kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása • bevonása • Programok szervezése akár saját környezetben
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • önkormányzat- Szociális Csoport • Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Pályázati lehetőségek- megyei és országos szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • fotók, felvételek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás mindkét fél részéről • hiányzások • anyagi hiányok
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	„Hagyományos” szakmák (kovács, teknővájó, köszörűs, zenész stb.) kihalása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Népi kismesterség képzés
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel, történelmi források felkutatása, a múlt feltárása, dokumentumok gyűjtése • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont személyek számának növelése, érdeklődés felkeltés, gyakorlati bemutatók
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása • helyi kutatás diákok bevonásával • „oktatók” feltérképezése, gyakorlóhely • képzés elindítása • információk átadása, gyakorlati útmutatás • kiállítások, bemutatók szervezése, népszerűsítés
Résztevők és felelős	Résztevők: érintett célcsoport Felelősök: • Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • oktatási intézmények • önkormányzat- Szociális Csoport • Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Békési Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás mindkét fél részéről • hiányzások • érdektelenség
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

2.

Intézkedés címe:	Komplex foglalkozások a gyermekeknek és szüleiknek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szülők általi negatív minta átörökítése-szociális hiányok, közös családi programok hiánya
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása • bevonása • gyakorlati útmutatás • szükség szerint egyéni és családterápia
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermejjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • önkormányzat- Szociális Csoport • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. óvodák)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás mindkét fél részéről • hiányzások
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	Kortárs csoportok létrehozása, deviancia kezelése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása • közösségi programok • gyermekek bevonása • egyéni és csoportos terápiák, mentorok bevonása, beszélgetések
Résztevők és felelős	Résztevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermejjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • önkéntesek bevonása mentorként • önkormányzat- Szociális Csoport • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények, intézmények, cégek, vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás • hiányzások • negatív minta • deviancia kialakulása
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	Az oktatás-nevelés minden szintjén, óvodától a középiskoláig egészségvédelmi programok megvalósításának ösztönzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel, pályázatok figyelése • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása • programok, előadások szervezése • gyakorlati útmutatás, akár otthoni környezetben • lehetőség szerint életmód tábor
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermejkölési Szolgálat, Védőnői Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • önkormányzat- Szociális Csoport • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás mindkét fél részéről • hiányzások
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

3.

Intézkedés címe:	Képzések szervezése az informatikai jártasság megszerzésére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Informatikai jártasság hiánya időskorban
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, szükség esetén képzések szintjének emelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt idők felkutatása, igény felmérés • bevonása • képzés, lebonyolítás
Résztevők és felelős	Résztevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermejjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. egyházak)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • oklevél a képzés megszervezéséről
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás mindkét fél részéről • hiányzások
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egyedül élők elmagányosodása
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, igény szerint újabb közösségek létrehozása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt idők felkutatása, igény felmérés • közösségépítés, közösségi tér létrehozása • programok szervezése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. egyházak)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás • hiányzások • egészségi állapot romlása
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	Tájékoztatás az igénybe vehető támogatásokról
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jelentős az idősök körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, további igény felmérés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt idősök felkutatása, igény felmérés • előadók, szakemberek feltérképezése • szervezés
Résztvevők és felelős	Részrtvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civilszervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. egyházak, megyei intézmények, Járási Hivatal)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás • hiányzások • egészségi állapot romlása
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

4.

Intézkedés címe:	Célzott programok szervezése a nők részére, kiemelve a gyermeküket egyedül nevelő nőket (a célcsoport számára érdekcsoport létrehozása)
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közösségi programok hiánya a célcsoport esetében
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt célcsoport felkutatása • programok, igények felmérése • programok szervezése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. védőnők)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás, motiváció hiány • hiányzások
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

Intézkedés címe:	Képzések, tanfolyamok szervezése a nők részére, kiemelve a gyermeküket egyedül nevelő nőket
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony képzettség, szakképesítés hiánya
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, településen tartás, munkahely biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt célcsoport felkutatása • igények felmérése • képzések szervezése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek • OPSKMM • önkormányzat
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. védőnők)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • képzések leírások • megszerzett képzések oklevele, bizonyítványa
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• passzivitás, motiváció hiány • hiányzások
Szükséges erőforrások	• humán erőforrás • pályázati forrás

5.

Intézkedés címe:	Pályázatok figyelése, akadálymentesítés megoldása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Akadálymentesítés hiánya
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: adatgyűjtés, felmérés • közép- és hosszú távú cél: tervezés, kivitelezés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt intézmények felkutatása • tervezés, kivitelezés
Résztvevők és felelős	Résztvevők: megvalósítók Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermejjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete, Mozgáskorl. Mb. Egyesülete • önkormányzat- Beruházási Csoport • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények (pl. óvodák)
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• kivitelezés dokumentumai • meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• forráshiány
Szükséges erőforrások	• pályázati forrás vagy egyéb lehetőség keresése (vállalkozói támogatás) • humán erőforrás

Intézkedés címe:	Akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program kidolgozása, kulturális, és sportprogramok szervezése a célcsoportnak
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közzszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézsége
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: adatgyűjtés, igény felmérés • közép- és hosszú távú cél: tervezés, kivitelezés, programok szervezése, figyelem felhívás a problémára
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• intézkedésbe bevonni kívánt pontok felkutatása • segítők, önkéntesek, szakemberek bevonása • programok szervezése, lebonyolítása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete, Mozg. korl. Mb. Egyesülete • önkormányzat- Beruházási Csoport • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• kivitelezés dokumentumai • meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• forráshiány
Szükséges erőforrások	• pályázati forrás vagy egyéb lehetőség keresése (vállalkozói támogatás) • humán erőforrás

Intézkedés címe:	Célzott egészségügyi programok szervezése a célcsoportnak
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetatlensége Szükséges szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	• rövid távú cél: adatgyűjtés, felmérés • közép- és hosszú távú cél: előadások, szűrőprogramok szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• a célcsoport intézkedésbe vonása • szervezés, szakemberek felkutatása • programok, szűrővizsgálatok
Résztevők és felelős	Résztevők: érintett célcsoport Felelősök: • VHSSZSZ- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat • helyi civil szervezetek: pl. TÍZVÁROS Alapítvány, Nagycsaládosok Egyesülete, Mozg. korl Mb. Egyesülete • önkormányzat- Szociális Csoport • OPSKMM
Partnerek	• az érintett célcsoporttal kapcsolatban álló intézmények • egészségügyi ellátók, mentősök, orvosok
Határidő(k) pontokba szedve	• rövid távú cél: 2018. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2023. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	• meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• forráshiány
Szükséges erőforrások	• pályázati forrás vagy egyéb lehetőség keresése (vállalkozói támogatás) • humán erőforrás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi problémák megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése érdekében együttműködések kialakítása	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányosságok	A díjhátralékok csökkenése, a megélhetési gondok csökkenése	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Életviteli tanácsadás saját környezetben	Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat és kijelölt partnerszervezetek, intézmények	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma, statisztika, adósságcsökkenés	humán-erő-forrás	folyamatos, következetes ellenőrzés, a családok számára ellenőrizhető fogyasztók ellenőrzése
2	Célzott kulturális, közösségi programok	A célcsoport célzott kulturális, közösségi programjainak hiánya	Az érintett célcsoport közösségeinek létrejötte, pozitív minták, a kultúra eszközével	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója	Közösségi terek kialakítása, programok szervezése	Mezőberény város Önkormányzata, OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán-erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
3	„Hagyományos” szakmák (kovács, teknővályó, kőszőrűs, zenész stb.) képzésének bevezetése	„Hagyományos” szakmák (kovács, teknővályó, kőszőrűs, zenész stb.) kihalása	kiháló szakmák megőrzése és megélhetést biztosító szakma tanulása	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója	Hagyományos szakmák tanítása, képzések szervezése	Mezőberény város Önkormányzata, OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán-erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Jövőkép kialakítása, elsősorban a célcsoport esetében	Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében	a társadalmi beilleszkedés segítése	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	tanácsadás, jó gyakorlatok, csoportfoglalkozások, gyakorlati bemutatók szülő-gyermeknek együtt		Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán-erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata

2	A pozitív szülői minta erősítése	A szülők általi negatív minta átöröklése--szocializációs hiányosságok	a szülő-gyermek kapcsolat erősítése, mindkét oldal erősítése és a pozitív minta követés	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	szülő csoportok, gyerek csoportok, közös szülő-gyermek csoportok szervezése		Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
3	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel megismertetése, a megelőzésre vonatkozó ismeretek átadása	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	a szűrővizsgálatok jelentőségének népszerűsítése, egészséges életmód	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	előadások, bemutatók szervezése		Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
III. A nők esélyegyenlősége										
1	A célcsoport és elsősorban az gyermeket egyedül nevelő nők számára szervezett programok	Magas a gyermekét egyedül nevelő nők esetében az elszegényesedés kockázata	kapaszkodók, közösségek kialakítása, tanácsadások, szakmai segítségnyújtása, munkahely keresés	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója	közösségi terek kialakítása, belső játszótér létrehozása, célzott előadások	Mezőberény város Önkormányzata, OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
2	Korszerű ismereteket megcélzó képzéseket szervezése	Alacsony képzettség	Az igények feltérképezése, átképzések,	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója	megélhetést biztosító képzések nők számára		Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősek munkalehetőségének feltérképezése	Jelentős az idősek körében az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Munkahelyek keresése helyi szinten	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	előadások, lehetőségekről tájékoztatások szervezése		Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztvevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
2	Egyedül élők számára célzott programok szervezése	Egyedül élők elmagányosodása	közösségi élet létrehozása, védőháló	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója	előadások, tanácsadás, érdekvédelem	Mezőberény város Önkormányzata,	Rövid távú cél: 2018. december 31.	résztvevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos

			bővítése		létrehozása helyi szinten	OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Közép- és hosszú távú cél: 2023. április			intézkedések testületi határozata
3	Informatikai jártasság kialakítása	Informatikai jártasság hiánya időskorban	felhasználó szintű informatikai jártasság kialakítása	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	képzés, gyakorlati foglalkozások	Mezőberény város Önkormányzata, OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Akadálymentesítés	Akadálymentesítés és hiánya elsősorban az önkormányzatnál és intézményeinél	a közlekedés megoldása	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	akadálymentesség kiépítése		Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
2	Szolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés	Szolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés nehézsége	a közlekedés biztosítása	Mezőberény Város Kulturális Konceptiója	célzott kulturális programok szervezése	Mezőberény város Önkormányzata, OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata
3	Egészségügyi prevenciók szolgáltatások, szűrőprogramok	Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetatlensége Szükséges szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	a célcsoport célzott szűrővizsgálatai, egészségmegőrző programjai	Mezőberény Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	célzott egészségügyi programok szervezése	Mezőberény város Önkormányzata, OPSKMM, helyi civil-szervezetek	Rövid távú cél: 2018. december 31. Közép- és hosszú távú cél: 2023. április	résztevők száma,	humán erő-forrás	Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos intézkedések testületi határozata

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

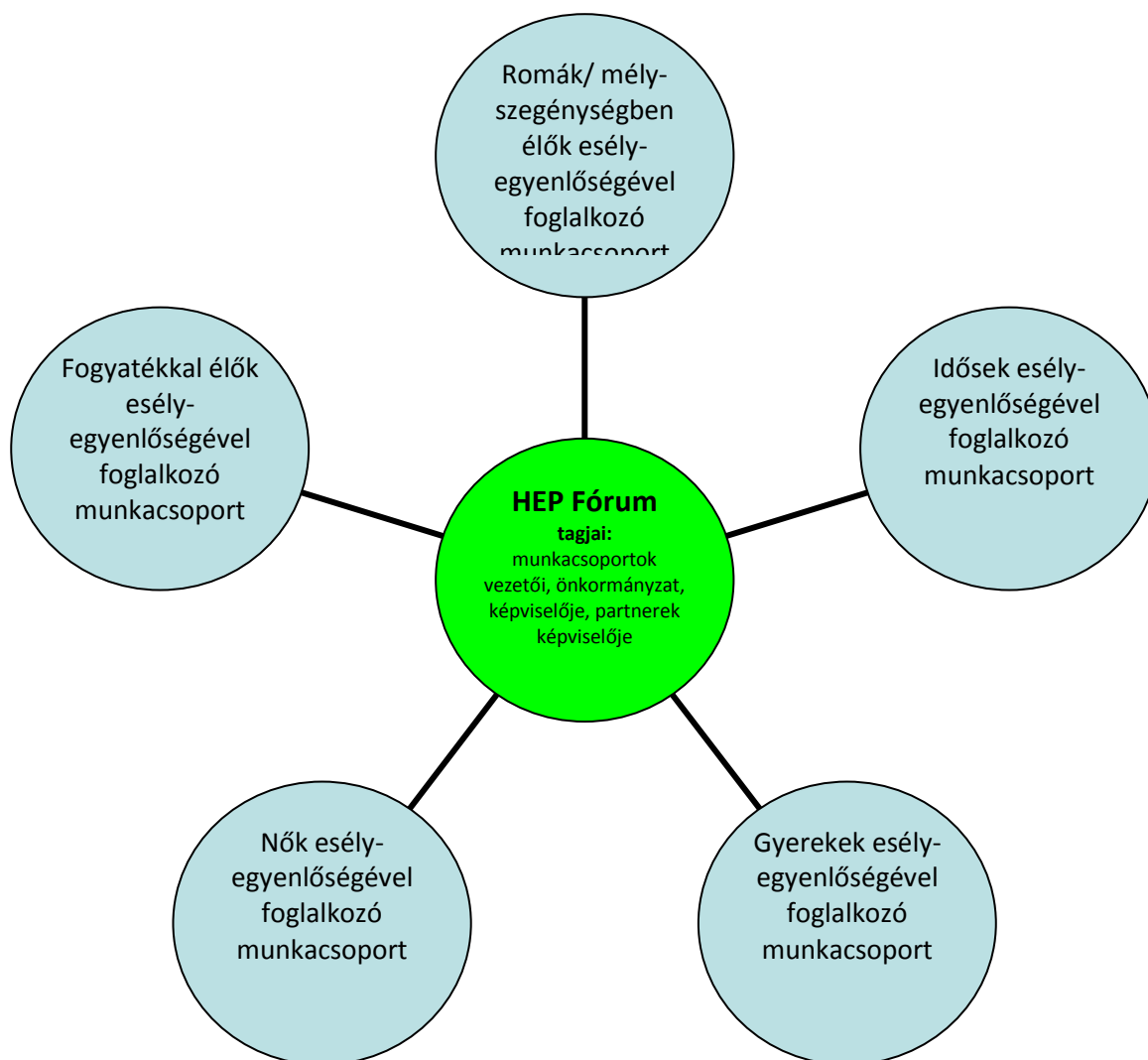
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente)

beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről **a mindenkori polgármester** felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

- I. **Mezőberény város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának** szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.
- II. Ezt követően **Mezőberény város Képviselő-testülete** a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta ésszámú határozatával elfogadta.

Mezőberény, 2018. április 23.

Aláírás

A Mezőberény Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Mezőberény, 2018. április 23.

aláírás

Mezőberény, 2018. április 23.

aláírás

Mezőberény, 2018. április 23.

NÉV ²	HEP részei ³										Aláírás ⁴
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
OPSKMM	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberényi Város Óvodai Intézménye	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberény '17. Kft	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberényi Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Német Nemzetiségi Önkormányzat Mezőberény	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberényi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	r

² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

NÉV ⁵	HEP részei ⁶										Aláírás ⁷
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Mezőberény Város és Környéke Mozgáskorlátozottainak Egyesülete	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
I. Kerületi Evangélikus Egyházközösség	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
„Fogjunk Össze” Közhasznú Egyesület	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Tízváros Alapítvány	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mécses Szolgáló Közösség Egyesülete	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberény Környezetvédelmi Alapítványa	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Nyeregben Alapítvány	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberényi Szlovákok Szervezete	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
Mezőberényi Német Hagyományápoló Egyesület	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	
	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	R É T	

⁵ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁶ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁷ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.